



Màster Universitari

**Formació del Professorat  
d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat**

FACULTAT D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ I CIÈNCIES HUMANES

UVIC | UVIC-UCC

**Llegir per viure i créixer. Hàbit lector, foment de la lectura a les  
escoles i dinamització de la literatura a secundària**

Treball de Final de Màster Universitari en Formació del Professorat d'Educació  
Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyaments  
d'Idiomes (especialitat en llengua i literatura catalana)

**Mireia Gibert Rubio**

2022/2023

Directora del treball: Vanesa Amat Castells

Vic, 1 de juny de 2023

## ABSTRACT

**Resum:** El present treball recull un estudi d'investigació dins de l'àmbit de la literatura, sobre l'hàbit lector adolescent i com fomentar-lo. A partir d'un estudi de cas, es presenta una anàlisi del paper de l'escola i del professorat en el foment de la lectura; de com s'aborda l'hàbit lector des de les aules, com es mesura l'èxit de les seves propostes i com es trasllada el plantejament de treball literari del centre a les unitats didàctiques. A través de diverses eines de caràcter quantitatiu i qualitatiu, la recerca identifica i dissectiona una manera específica d'ensenyar literatura i fomentar les habilitats lectores entre joves estudiants de secundària. Els resultats més rellevants mostren la complexitat d'englobar en una mateixa proposta el desenvolupament d'unes competències lectores crítiques i el foment de la lectura per plaer.

**Abstract:** The present work includes a research study within the field of literature, on the adolescent reading habit and how to encourage it. Based on a case study, an analysis of the role of the school and teachers in the promotion of reading is presented; How the reading habit is approached from the classrooms, how they measure the success of their proposals and how their approach to literary work is transferred to the teaching units and activities. Through various quantitative and qualitative tools, the research identifies and dissects a specific way of teaching literature and fostering reading skills among young secondary school students. The most relevant results show that is extremely difficult to integrate in a same proposal both critical reading competences and the encouragement of reading for pleasure.

**Paraules clau:** Educació, literatura, hàbit lector, pla lector, foment lector, habilitats i competències lectores, didàctica de la literatura, programació de lectures, adolescents, joves, ensenyament-aprenentatge.

**Keywords:** Education, literature, reading habit, reading plan, reading promotion, reading skills and competences, didactics of literature, reading schedule, teenagers, young people, teaching-learning.

## Índex

<b>1. Introducció. Tema principal, justificació i objectius</b>	<b>1</b>
<b>2. Fonamentació teòrica</b>	<b>3</b>
2.1. La sociologia de la lectura: reptes, límits, evolució i actualitat	3
2.2. Una visió panoràmica dels lectors adolescents: xifres, identitats i desinterès	5
2.3. Lectors i maneres de llegir: quantitat, qualitat, freqüència i mode	7
2.4. La influència de l'escola: el repte d'intervenir, planificar i programar lectures	10
<b>3. Metodologia</b>	<b>13</b>
3.1 Descripció i context de la recerca: El centre educatiu i el departament de llengües	14
3.2 Eines i recollida de dades	15
<b>4. Resultats i anàlisi de l'estudi de cas</b>	<b>18</b>
4.1 Presentació i anàlisi dels resultats de les enquestes	18
4.2 Presentació i anàlisi dels resultats de les entrevistes	22
4.2.1. Entrevistes als professors	22
4.2.2. Entrevistes als alumnes	26
4.3 Una mirada general	30
<b>5. Conclusions</b>	<b>30</b>
<b>6. Bibliografia</b>	<b>33</b>
<b>7. Annexos</b>	<b>36</b>

# 1. Introducció. Tema principal, justificació i objectius

La lectura és una activitat humana complexa, intricada, que requereix del desplegament d'accions simultànies que es desencadenen al cervell i que permeten reconèixer, desxifrar i interpretar diferents codis. Hi ha lectures de moltes menes que impliquen diversos graus d'aprenentatge, de pràctica i entrenament. Un fenomen que s'estudia des de la neurologia, la psicologia, la filosofia epistemològica, la sociologia, la didàctica... i que té quelcom d'inefable que va molt més enllà de l'adquisició del llenguatge i que depèn del text. La paraula escrita comunica, transmet, alerta, descriu, exposa, recupera, trasllada, transporta. I en aquest espai de creació i sorgiment d'idees, pensaments, reflexions, imatges, apareix la literatura. «Se puede decir que la literatura se inventó como una lucha por dar sentido al existir. El hombre escucha historias y al hacerlo se cuenta a sí mismo» (Alonso, 2006, p. 69). Intrínsec de l'home és aquesta necessitat de pregunta, de sentit, de comprensió profunda que troba en la creació literària un aliat extraordinari per desplegar mites, llegendes, històries i ficcions. En aquest sentit, la literatura és una font d'on brollen grans coneixements, valors i experiències que cristal·litzen una cultura deslligada del seu espai-temps.

L'alfabetització de la societat fou, antany, un repte del desenvolupament cultural, llunyà i certament utòpic, que avui en dia és una de les grans victòries de l'educació obligatòria occidental. Des de les primeres iniciatives il·lustrades a les transformacions substancials del s. XIX, la literatura i l'aprenentatge de la lectura han anat passant de mans, de privilegiats a classes treballadores i urbanes, canviant progressivament una lectura pública i compartida a una de silenciosa i individual (Manresa, 2009A, p. 131). Tanmateix, ha estat un camí llarg, sinuós i pedregós, el de l'erradicació de l'analfabetisme, que en països com Espanya no va arribar fins passada la dècada de 1930 (Colomer, 2009, p. 6). Una empresa que ha comptat amb fidels creients de la causa que han invertit temps, recursos i esforços en difondre i apostar per una democratització de les habilitats i tècniques lectores. L'escola i les institucions educatives, sens dubte, han tingut un paper central.

Tot i aquest triomf, sembla que a partir de l'entrada del segle XXI, i amb l'embat de nombrosos canvis transcendentals en la configuració de la nostra societat, creix l'alarma i la consciència general de fracàs del sistema educatiu en la seva tasca com a garant de l'aprenentatge i el manteniment de l'hàbit lector. Es desplega un consens generalitzat entre educadors, pedagogs i sociòlegs sobre la necessitat de promoure i emparar la continuïtat lectora, sobretot entre els joves (Dueñas, 2019). A més a més, apareixen noves veus que denuncien no només la falta de volum en l'hàbit lector, sinó també de qualitat literària, aprofundiment i reflexió en la lectura. Un nou fenomen que alguns acadèmics han anomenat

*neooanalfabetisme* o “analfabetisme funcional” i que posa l’accent en una nova comunitat de lectors fascinats pels nous suports tecnològics de la lectura, però que no són lectors literaris, competents, ni tampoc crítics (Manresa, 2009A, p. 140). Ho constaten els informes PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study), que avaluen el rendiment lector d’alumnes de més de 60 països, en els quals Espanya sol estar en la posició 30, i que manifesten una davallada en les aptituds de comprensió. En aquest sentit, sorgeix la necessitat d’indagar en els canvis que han de fer front, centres, famílies i institucions per tal de continuar lluitant per una societat lletrada, lectora, competent, analítica i crítica. Al mateix temps que cal buscar noves estratègies i vies pedagògiques i didàctiques per arribar als adolescents incidint en els seus hàbits lectors.

En el marc d’aquest TFM s’abordarà precisament aquesta línia d’investigació dins de l’àmbit de la literatura, sobre l’hàbit lector adolescent i com fomentar-lo. En concret, es planteja analitzar el paper de l’escola i del professorat en el foment de la lectura; com s’aborda l’hàbit lector des de les aules, com mesuren l’èxit de les seves propostes o com es trasllada la proposta literària del centre a les unitats didàctiques. Una recerca que pivota entre les línies d’investigació en didàctica de la llengua i la literatura centrada en processos, al mateix temps que també entra en la investigació centrada en continguts (Mendoza, 2003, 24), ja que indaga i qüestiona les eleccions literàries del docent a l’hora de promoure aquest interès lector. Fins i tot, aquest plantejament ha permès fer una petita exploració de les creences que entren en joc en aquesta selecció, especialment del professorat, i com les seves idees respecte a la llengua, la literatura, i els perfils lectors incideixen en el seu posicionament a l’aula quan ensenyen.

Preguntes de recerca	Objectius (SMART)
1. Quina és la tendència de l’hàbit lector en l’última dècada? 2. Com consideren els docents que s’hauria de promoure l’hàbit lector entre els adolescents? 3. Quins criteris tenen en compte a l’hora de programar i planificar les activitats vinculades amb la lectura? 4. Els professors detecten algun canvi en la postura dels alumnes després d’una activitat pensada per fomentar l’hàbit lector?	1. Conèixer la tendència del comportament de l’hàbit lector en l’última dècada. 2. Indagar en les creences i tipus de practiques entre els docents d’un centre concret, per promoure i incentivar l’hàbit lector entre els estudiants, l’èxit i efectivitat del seu enfocament. 3. Establir diversos paral·lelismes entre les dades generals que recullen la bibliografia i les obtingudes en el marc de la recerca d’un estudi de cas, contrastant i reflexionant vies generals de millora i optimització de les propostes docents en el foment de l’hàbit lector.

## 2. Fonamentació teòrica

### 2.1. La sociologia de la lectura: reptes, límits, evolució i actualitat

La sociologia de la lectura fa dècades que analitza els patrons d'hàbits lectors. Un hàbit que s'entén com la forma especial i concreta de procedir en l'ús de la lectura com a activitat; la manera específica de llegir que tenen els ciutadans d'un territori o país (CIDE, 2003, 13). Les primeres aproximacions sociològiques perseguien l'objectiu de quantificar aquests hàbits i buscar els paràmetres numèrics d'una població recentment alfabetitzada. A poc a poc, l'interès es desplaça cap a l'estudi més etnogràfic d'aquestes tendències, indagant en els elements més qualitius, com ara les motivacions, els gustos o les formes de lectura. De la sociologia de la literatura, l'hermenèutica interpretativa i epistemològica, la fenomenologia o l'estructuralisme, es desemboca en l'estètica de la recepció, que posa en primer terme al lector com a subjecte que modifica i incideix en el text (Arlandis, 2020, p.113). Una aproximació teòrica que té en compte, per tant, des de quina perspectiva s'aproxima el lector a l'objecte literari i quin grau de significació i reflexió n'extreu (Arlandis, 2020, p.123). Un lector mal·leable i canviant que ha evolucionat significativament en les darreres dues dècades. També es desplaça l'enfocament cap a una població cada vegada més jove, en els infants i els adolescents, després de constatar que són el segment més significatiu a l'hora de predir quines característiques conformaran les noves generacions de lectors. Biblioteques, organismes estadístics i molt recentment investigadors relacionats amb el món de la docència, són els que lideren aquest camp de recerca a Catalunya, que s'incorpora de forma tardana als estudis sociològics de la lectura respecte d'altres països i regions europees (Manresa, 2009A, p. 22).

Els acadèmics descriuen un canvi substancial en la societat que modifica els suports, els codis, els usos i les funcions tant de la lectura com de l'escriptura i que, per tant, influeixen tant als lectors com als propis textos, explotant una variabilitat enorme en les maneres de llegir del segle XXI (Solé, 2012, p. 45). El retrocés de la lectura consagrada, una onada creixent d'antiintel·lectualisme, la diversitat exponencial de fonts d'informació, l'ascens de l'economia mediàtica i publicitària, la cultura de la immediatesa, l'efímer i el zàping... són algunes de les moltes explicacions que la bibliografia destaca com a causants d'aquesta nova era de la lectura. Desplaçada com a principal instrument de culturització, la paraula escrita competeix ara amb la imatge i, per tant, amb la lectura de "missatges en moviment" que difereixen

radicalment del que un dia havia estat la pràctica lectora tradicional (Manresa, 2009A, p. 95-96).

Tanmateix, la competència lectora i escriptora continua urgint com a fonamental, per la seva connexió amb la memòria del que hem estat com a civilització, connectant el passat i el present, obrint espais de debats crítics sobre el futur i entrenant la capacitat cognitiva de cada un dels individus. Prescindir del llegir tindria un impacte nefast per l'activitat cerebral i la creació de connexions neuronals bàsiques per a la prevenció de malalties degeneratives (Ministerio de Cultura y Deporte, 2021, p. 3). D'aquesta manera, continuar llegint forma part d'una qüestió de salut, individual i també pública, a través del foment d'espais de discussió, controvèrsia i esperit polèmic, que mantingui la pregunta oberta i que plantegi sempre alternatives disruptives i alternatives a la realitat existent. Un plantejament que es recull des dels Nous Estudis de Literacitat (NEL) (Aliagas, 2008, s.p). Ara bé, des dels estudis d'investigació que indaguen i busquen solucions per fomentar l'hàbit lector adolescent es detecten molts factors que hi juguen en contra. L'abundància i la dificultat en la tria, condueixen als joves cap a lectures no recomanables a l'hora de consolidar i adquirir les competències lectores adequades (Colomer, 2009, 3).

L'escola té un protagonisme gens menyspreable en tota aquesta discussió. Què i com s'ensenya a llegir a les escoles és una de les moltes preguntes vigents a les quals s'intenta donar resposta. Una carrera de fons intensiva que pretén buscar les fórmules adequades i els objectius encertats per dirigir les noves metodologies literàries a bon port. Malgrat que encara existeixen plantejaments molt preocupats pel volum numèric de lectures sobre els nostres adolescents, cada vegada són més els autors que assenyalen la importància d'anar més enllà i transcendir aquest discurs quantitatiu. Alvermann ho expressa d'aquesta manera:

This is indeed unfortunate given that improving academic literacy, while still a useful and valid goal, does not go far enough in educating youth for life in the 21st century. Finding new ways of seeing, thinking, talking, and writing about adolescents and their literacies in a digital world is a challenge worthy of our attention (2006, p. 2).

La urgència generada per la disminució dels hàbits lectors en l'adolescència crea una polaritat entre els acadèmics que fixen la prioritat en l'augment de la quantitat de llibres que llegeixen els joves i els que es preocupen per la disminució de la lectura sòlida, crítica i consolidada com a competència essencial (Manresa, 2009B, p. 33). I és que molts estudis consideren que l'hàbit de llegir no converteix automàticament en bon lector i que, per tant, el volum no té un impacte real si el que es genera són lectors incompetents (González, 2017, p.136).

## 2.2. Una visió panoràmica dels lectors adolescents: xifres, identitats i desinterès

En l'adolescència s'aprèn a viure i tot s'intensifica exponencialment. És el moment de la crisi, la catarsi, dels aprenentatges vitals fonamentals. La literatura i especialment la literatura de ficció és una aliada excepcional en el desenvolupament d'un procés mental i psicològic clau per la formació de la identitat i el jo dels adolescents (Alonso, 2006). Com a consumidors insaciabls d'emocions, la literatura i el seu efecte salvador, dona l'oportunitat als lectors d'experimentar adversitat i angoixa, d'alliberar pulsions sexuals i violentes a través de la construcció verbal (Alonso, 2006, p.73). Bocabadats, però alterats, tranquils i exaltats, sols i acompanyats per veus i personatges que formen part de la construcció d'un món acaball de la realitat i la fantasia (Marina, 2005). No hi ha, en aquest sentit, cap mena de debat sobre l'essencial que resulta que els joves trobin espais de lectura fructífers des d'on desplegar inquietuds, pors i anhels. Sense deixar de banda l'estreta relació que guarden la freqüència lectora i el rendiment acadèmic: «Los alumnos y alumnas que leen libros en su tiempo libre más frecuentemente también son los que mejores calificaciones han obtenido el curso anterior, algo que ocurre tanto cuando se considera la calificación media global como la puntuación de la materia de Lengua y Literatura.» (CIDE, 2003, 72).

L'edat més lectora, segons les dades recollides per diversos organismes— com el CIDE (Centro de Investigación y Documentación Educativa) o bé per la FGEE (Federación de Gremios de Editores de España)— se situa entre els 10 i els 12 anys. D'un 76% d'estudiants de primària que reconeixen el gust per la lectura les xifres es desplomen fins a l'esfereïdor 8% als 16 anys (Alonso, 2006, p. 75). Malgrat que això no implica que no llegeixin, suposa un perill enorme per la supervivència de l'hàbit, ja que implica una acció quasi inexistente de lectura voluntària per plaer: «A mida que augmenta l'edat es redueix notablement la proporció de lectors freqüents de llibres en el temps lliure» (ICEC, 2022, P. 123). El 23% dels alumnes disminueixen el seu patró de lectura amb l'entrada a l'adolescència —als 12, però especialment als 14 anys—, i només un 16% experimenta un interès major i un augment en les seves pràctiques lectores (Manresa, 2009B, 37-38). Unes xifres que contrasten i encenen les alarmes si tenim en compte els esforços i l'interès d'escoles i institucions per reforçar i invertir recursos en el foment lector, precisament en aquesta franja d'edat. Sense anar més lluny, el Govern de la Generalitat de Catalunya va presentar el 2018 un pla de lectura que preveia una inversió de 105,3 milions d'euros per incrementar l'activitat lectora al territori (Centelles, 2018, p.4). No és que els joves llegeixin menys ara que fa cent anys, el



problema actual resideix en la naturalització de l'accés al llibre i al coneixement, provocant una ceguesa davant l'autèntic privilegi que significa poder i saber llegir, amb tot el que arriba a implicar (Arlandis, 2020, p.12-13): «La lectura és un poder que et demana alguna cosa a canvi, alguna cosa que per alguns es pot tractar d'un preu massa alt: el temps, la ment i el silenci» (Arlandis, 2020, p.12). Emperò, hi ha altres motius en joc, tal com hem vist anteriorment, i que tenen una incidència global supeditada a les transformacions de la societat en què vivim. Altres medis ficcionats del món de la imatge; sèries, pel·lícules, videojocs, que en aparença substitueixen l'espai d'alliberament mental, distracció i evasió que ocupava la literatura, són vehicles perillosos que substitueix les connexions neuronals referenciades i evoquen a la passivitat mental. Sense culpabilitzar i criminalitzar les noves opcions de lleure, mestres, pares, tutors i educadors en general tenen la responsabilitat de saber reservar un espai exclusiu per la literatura, dins de totes les altres activitats disponibles. És un equilibri difícil:

Parece que cuánto más se habla de los débiles hábitos lectores de los adolescentes, de su afición por las nuevas tecnologías y la televisión, de la literatura de consumo que algunos sí que leen, más se resisten los jóvenes a no leer lo que autoridades, maestros y padres suspiran (Aliagas, 2008, s.p).

L'avorriment, la sobre estimulació, la mandra, l'obligatorietat de la lectura com a pràctica acadèmica, la falta d'iniciativa o la facilitat d'abandonar el llibre (el fenomen conegut com a *bookdropping*) poden ser factors que juguin en contra. Si la lectura comptava abans com a gest transgressor, que posseïa l'erotisme del secretisme, la perillositat del pensament crític i el desafiament a la norma i en última instància al sistema, ara és percebut com a una feina a contracor, part del laboratori de control mental que entenen per escola (Arlandis, 2020, p. 216). No llegir es converteix, en aquest context en un acte de rebel·lia, una resposta a la força de la imposició (Petit, 2014, p. 164).

Tanmateix, davant del panorama presentat, cal no rendir-se. Continuar buscant noves maneres d'apropar-se al lector jove, de trobar sistemes híbrids que acompanyin a llegir, que ajudin a fer lectors competents i al mateix temps que germini d'ells una voluntat de lectura per plaer. A favor tenim les dades que demostren que el lector juvenil té la permeabilitat entre les seves característiques i, per tant, és molt influenciable als estímuls externs, que si es dirigeixen a ampliar els seus hàbits lectors poden tenir una incidència notable (Manresa, 2009B, p.40). Aquesta és la visió que ha d'imperar entre els pedagogs i els docents de literatura, que han de perseverar en la seva defensa acèrrima de la lectura.

Algunes mesures que s'assenyalen des de la bibliografia tenen a veure amb entendre millor la configuració de la identitat en els adolescents, les seves percepcions i

autopercepcions, així com també les seves motivacions i interessos. Per exemple, destacant la relació entre l'interès per la lectura i les possibilitats de desenvolupament personal com a ham, teixir ponts entre el que els alumnes tenen interès i volen aprendre i allò que volem que aprenguin des de la comunitat educativa, o bé explotar al màxim la capacitat generadora de creativitat que emana de la literatura (Aliagas, 2008). Escoltar als joves sembla el punt de partida de molts estudis que ofereixen i busquen propostes de millora per revertir les xifres:

Dejar a los adolescentes cierto margen de maniobra que les permita simbolizar una verdad interior, secreta, que les dé la opción de darle forma a su experiencia y descubrirse y, algunas veces, poder reparar alguna cosa rota en su interior al relacionar la lectura con su propia historia o con la de otros (Petit, 2014, p. 157).

Potser fins i tot oblidant definitivament el que havien estat les programacions historicistes de la literatura en les classes de llengua i apostar per les lectures que permetin a l'adolescent reconèixer en la història i la trama que s'hi explica (Manresa, 2009B, p. 35).

### **2.3. Lectors i maneres de llegir: quantitat, qualitat, freqüència i mode**

De lectors i maneres de llegir n'hi ha incomptables. La bibliografia se les enginya per fer aparèixer etiquetes, definicions i categories que encasellen i quantifiquen les pràctiques lectores existents: Lectors novells, bons lectors, mals lectors, lectors amb dificultat, lectors models, lectors ideals, lectors professionalitzats, lectors puntuals, lectors freqüents, lectors ingenus i desinformats, lectors competents, lectors transicionals, lectors absents o falsos lectors... Totes elles fan referència, essencialment a la posició que adopta el lector davant de quatre paràmetres: la quantitat de lectura, la freqüència en la realització de l'activitat, la qualitat o la naturalesa del llibre escollit, i el mode de lectura, que pot tenir tant a veure amb la motivació inicial, la finalitat que es persegueix, així com amb la profunditat o les habilitats que requereix desplegar.

Per parlar de la quantitat de lectura i del temps, comptem amb les xifres. Com s'ha mencionat anteriorment, en el cas dels adolescents, no són tan bones com es pronosticava segons les actuacions i les previsions que se n'havien fet per part del govern, i en concret el Ministerio de Educación, en àmbit estatal, i el Departament d'Educació, a escala autonòmica. Tanmateix, són molts els acadèmics que li resten importància a aquest factor. Llegir poca quantitat, no fer-ho regularment o de forma habitual, no és un problema en si mateix, és només un símptoma i com a tal representa la punta d'un iceberg que s'ha de tenir en consideració. Si els joves inverteixen poques hores del seu temps a la lectura, això acaba

resultant en menys llibres llegits al final d'un any, però atacar les conseqüències, en comptes de les causes, no tindria cap sentit.

En canvi, la informació extreta de les estadístiques que ens revelen la qualitat o el gènere de les lectures que sí que fan els joves ens interessa, en tant que ens permet buscar els ponts que comentàvem amb els seus gustos i preferències. «Gairebé tots els joves destaquen les històries d'aventures entre els més triats, tot i que la posició d'aquest gènere varia entre la primera, segona o tercera posició segons la pressió que exerceix darrerament el misteri en determinats països» (Manresa, 2009A, p. 66). Terror, aventures, misteri i amor, són alguns dels temes que atrauen més als joves quan decideixen les seves pròpies lectures. De nou, en aquest espai de la tria, molt lligat amb la programació, s'obre una controvèrsia entre els acadèmics: *S'han de tenir en compte les preferències dels adolescents a l'hora de programar els itineraris lectors? Ens hem d'inclinar per altres lectures per tal de forçar i obrir el seu espai d'aprenentatge, oferint-los un tast de coses noves i encara inexplorades? Quin paper tenen els clàssics?* Són algunes de les preguntes que es plantegen els estudis enfocats en aquest tema sense arribar a un consens clar.

Des d'alguns punts de vista, els clàssics no tenen res a veure amb les preocupacions i els interessos dels joves, sinó que estan escrits per adults, sobre problemes d'adults i que es dirigien, originalment, a un públic adult i culte, amb temps lliure per llegir-los i gaudir-los. Donald és un dels defensors d'aquesta postura, que propugna amb vehemència que els clàssics no han estat mai obres pensades per ser disseccionades, analitzades i avaluades, i que, si l'educació literària es desenvolupa correctament, el docent ha de confiar que, quan els alumnes arribin a l'edat adulta, ja desenvoluparan un gust cap als clàssics (2001, p. 34). Un corrent que aposta per escollir lectures més efectistes, menys difícils, que captivin i absorbeixin les ments dels joves lectors a partir de trames que els hi siguin més properes, principalment *best-sellers*, però també altres tries personalitzades.

Per contra, també hi ha grans educadors que fan bandera dels clàssics com a base indispensable de l'ensenyament-aprenentatge de la literatura. A través del text, el lector projecta hàbits, reflexions, ajusta, desenvolupa o descarta significats, flexibilitza la seva creativitat, el seu món interior i busca noves formes d'expressió, potser més estètiques (Arlandis, 2020, p. 106). Els clàssics ho són per la seva atemporalitat i dimensió global, apel·len a l'experiència de tots els homes i dones, i ens ajuden a viure (Ordine, 2017, p.15). Són en aquest sentit, com defensen aquesta altre corrent, l'àncora necessària per connectar les lectures a les vivències dels adolescents, educar-los en el món que els espera a la vida adulta, despertar preguntes i fomentar un enriquiment del llenguatge, de l'expressió, de la seva escriptura. Els defensors dels clàssics argumenten, en aquesta línia, que aquestes lectures

permeten no només donar un bagatge lector més complet, sinó que contenen en el seu si la possibilitat d'entendre millor l'essència de l'home, mobilitzant el contingut de l'inconscient i la part emocional (Alonso, 2006, p. 73). És, però, una aposta més exigent, que requereix una implicació per part del professor molt més elevada per acostar, guiar i dirigir a l'alumnat a través d'unes línies que no responen a les exigències de la immediatesa dels nostres temps. Si la lectura es recolza sobre uns gustos ja preexistents, no aporta res de nou:

Si la lectura consiste tan sólo en reproducir a aquel que somos, en ser su reflejo fiel, entonces nada nuevo nos aporta y deja de enriquecernos interiormente hablando. Por tanto, el lector busca ejecutar una transformación de sí mismo cuando lee: del que no sabía de un tema, a ser ahora conocedor; del enamorado sin palabras, al amante que las conoce, del joven insulso sin aventuras al aventurero intrépido (Arlandis, 2020, p. 153).

Independentment de les preferències dels professors, cal que la proposta desperti el desig entre els joves. A més a més, es tracti de clàssics o de literatura contemporània comercial, sembla que els beneficis de llegir, van més lligats a les competències que es desenvolupen al fer-ho, que a l'antiguitat o l'autoritat del text en si. El que sí que és clar, és que el docent ha de ser el que imposi uns criteris. A secundària, les hores de lectura lliure així com les obligatòries, han d'estar pautades per un adult que vertebrï una proposta, més o menys propera als interessos dels adolescents, però que persegueixi la formació d'un lector competent i fomenti una continuïtat en l'hàbit lector, tal com havíem dit anteriorment.

Llegir per plaer és la clau d'aquest hàbit: «La relación entre el deseo de leer más y los hábitos lectores es relevante, de tal forma que les gustaría leer más a quienes más leen» (CIDE, 2003,88). L'hedonisme és l'adob per cultivar l'hàbit lector. Els docents l'han d'incorporar en alguna mesura a les seves propostes si volen veure germinar algun dia l'hàbit lector voluntari entre els seus alumnes, o si volen protegir un hàbit existent de les inclemències d'una societat que tendeix a marcir les resolucions dels més joves. Malgrat tot, hi ha visions que denuncien la falta de preparació dels docents per afrontar el repte de la lectura per plaer (CIDE, 2003, 47). I és que en realitat hi ha moltes altres maneres d'aproximar-se a l'objecte literari i si bé l'escola no pot donar l'esquena al gaudi, tampoc pot abandonar les altres: la lectura que neix de la voluntat d'informar-se, per formar-se, per socialitzar, per buscar respostes o bé per evadir-se. Jouve (1992) ens parla de tres maneres de ser lector: el lector *liseur*, que és el que connecta amb el text per la seva basant psíquica i afectiva, sent arrossegat pels personatges i la il·lusió de la ficció; el lector *lectant*, més crític, que s'interessa pel funcionament del text com a codi; i el lector *lu*, que valora partint d'un corpus literari i un bagatge previ de referències. El lector competent –adjectiu que ha aparegut reiteradament al llarg del treball– és aquell que pot gaudir de les tres experiències

de lectura, perquè posseeix les eines necessàries; l'objectiu de la formació literària que es plantegen els centres de secundària (Manresa, 2009B, p. 37). Altres també s'hi han referit com al lector modern, que més enllà de processar un text, accedeix al coneixement que li aporta, incrementant i transformant els seus marcs mentals, reflexionant i dialogant amb l'obra (Solé, 2012, p. 48).

De tots els lectors, el sistema educatiu persegueix un perfil molt concret. La finalitat és clara: formar ciutadans lliures, crítics, avesats a la lectura i a tots els seus formats, amb discurs propi, que connecti amb les obres emocionalment i intel·lectualment, i que tot això ho faci autònomament, voluntàriament i amb plaer. No es demana poc. Totes les decisions que prengui un centre o un claustre sobre aquesta matèria poden esdevenir potencials encerts o errors per a cada un dels alumnes.

#### **2.4. La influència de l'escola: el repte d'intervenir, planificar i programar lectures**

Parlem de l'escola perquè és el punt de mira i l'interès principal d'aquesta recerca, però també perquè és un dels elements clau en aquest foment en l'etapa adolescent de la lectura. Si l'ambient familiar, els estudis dels pares o la "biblioteca familiar" són paràmetres determinants en l'amor cap a la lectura per part dels infants (CIDE, 2003, p. 45), el manteniment d'aquest marc previ o el component democratitzador i homogeneïtzador d'aquests diferents punts de partida durant l'adolescència és l'escola (Colomer, 2009, p. 27). Així doncs, les decisions que prengui el centre seran decisives per apropar-se o allunyar-se de l'objectiu dels plans lectors i les polítiques destinades al seu foment. Recursos, temps, debats i discussions cauen en terra erma si darrere no hi ha un centre que ho reculli, ho recuperi i ho potenciï en el marc d'una bona programació i planificació d'activitats lectores dinàmiques, engrescadores i formatives. Hi ha hagut molts canvis, l'escola ha canviat molt en els darrers temps, però ho fa prou de pressa? Té en compte les noves necessitats dels alumnes?

En un estudi dels anys seixanta, es denunciava l'absència de llibres a l'escola; actualment, no hi ha dubte que en això s'ha avançat moltíssim: els llibres han entrat a les aules d'una manera clara; però, com hi han entrat i de quina manera les lectures programades incideixen en els joves? I, quins són els criteris que marquen la programació de les obres literàries? (Manresa, 2009, p. 130).

Interrogants que són la medul·la d'aquest treball i que coincideixen amb les preguntes d'investigació plantejades en la seva recerca. La bibliografia que n'aborda la seva problemàtica i complexitat identifica aspectes problemàtics i, per tant, articula una crítica a diverses actuacions escolars, al mateix temps que assenjala punts dèbils que s'haurien de reformar. Per altra banda, també fa propostes o esbossa dinàmiques d'aula a tenir en compte.

Les principals crítiques que els acadèmics fan a l'escola tenen a veure amb la finalitat que persegueixen les diferents propostes. Des del punt de vista dels estudis, sovint, la lectura en el marc de l'educació secundària va massa dirigida a la seva avaluació, a paràmetres estrictament acadèmics i competencials: les tasques de síntesi, els comentaris, les anàlisis, els exàmens... desestimulen al lector i fan oblidar la lectura per plaer, que tan essencial és i amb tanta vehemència defensen els autors (Arlandis, 2020, p. 222). La rigidesa de les activitats i l'obligatorietat del seu compliment són contraproductius a l'hora de fomentar un hàbit lector que pugui trobar ressò forà de l'horari lectiu, més encara, si l'alumne s'hi enfronta totalment sol (Manresa, 2009, p. 206). Sovint, els criteris aplicats pel sistema acadèmic prioritzen unes destreses lectores específiques, creant una dicotomia entre la lectura legítima, les competències ben acceptades entre els professors<sup>1</sup>, i allò que els alumnes saben i volen aprendre: «sería importante encontrar un equilibrio entre lo que queremos que los alumnos aprendan y lo que ellos quieren aprender» (Aliagas, 2008, s.p). Seria important que el docent intentés construir ponts entre allò que es proposa com a recorregut d'aprenentatge i els avantatges o beneficis que pot tenir pel seu desenvolupament professional, pels seus propis objectius a curt i a llarg termini, potser a través de les activitats de creació, més que de recepció, o bé buscant l'equilibri entre ambdós (Arlandis, 2020, p.178); sense oblidar que la reflexió és en si una activitat productiva i creativa:

El profesor debe optar en su planteamiento didáctico en la enseñanza secundaria, limitado en contenido y tiempo, entre buscar que el alumno sepa cosas sobre las obras que lee o sepa hacer cosas con las obras que lee (Alonso, 2006, p. 77).

La bibliografia alerta dels perills de certs posicionaments a favor de la creença que no tots els alumnes poden comptar amb el luxe de llegir textos literaris, prioritzant la lectura de textos expositius i útils (Colomer, 2009, p. 20). És imprescindible que els professors siguin bel·ligerants, lluitadors acèrrims de la lectura i que parteixin del supòsit que no hi ha motius pels quals un alumne no pugui aprendre a llegir de forma competent si se li proporcionen els

---

<sup>1</sup> «This approach assumes that school culture (like other kinds of culture) is a historically evolved way of doing life. As such, it has certain norms that implicitly and explicitly teach students about what is worth working for, how to succeed, and who will fall short» (Alververmann, 2006, p. 6).

recursos i els suports adequats (Solé, 2012, p. 59). Una filosofia que no ha de dependre només del docent de llengua, sinó que ha de formar part del projecte de centre, i partir de la base que tots els alumnes tenen dret a gaudir amb la lectura en el seu temps lliure i a usar-la per aconseguir els seus objectius professionals i acadèmics.

Per tant, si bé la bibliografia reconeix que s'han fet canvis per abandonar l'eix historicista que imperava en l'ensenyament literari als anys 70, gràcies a l'aprovació de la *Ley General de Educación* encara estem lluny de potenciar un accés lliure i per plaer a la lectura que connecti amb les necessitats dels adolescents (Colomer, 2009, 31). Una voluntat que no s'ha de confondre amb el procés de *desescolarització* que alguns plantejaments volen fer de la lectura i que amb la seva pretensió d'acostar-se al màxim a l'experiència de la lectura en temps d'oci, corren el risc de perdre l'acompanyament i el procés d'ensenyament que hauria d'anar associat a la lectura crítica i competencial (Nieto, 2019, p. 6). Sempre es tracta d'un difícil joc d'equilibris, en què el docent es converteix en intrèpid funambulista.

El docent ha de ser apassionat i ha d'estar informat. L'impacte d'un professor que llegeix, que recomana lectures i amb el que es pot parlar de llibres és gairebé igual d'important que les activitats que programi per les seves classes: «Los jóvenes reclaman sobre todo profesoras que vivan con pasión y con verdadero interés la disciplina que imparten» (Ordine, 2017, p.17). És responsabilitat del docent dotar-se de les estratègies necessàries per mediar entre el món dels llibres i els adolescents, però la passió és un excel·lent punt de partida (González, 2017, p.132). També ha de ser coneixedor de les principals teories entorn del fet literari, encara que sigui de forma superficial, per tal que el treball dins de l'aula estigui ben planificat i dissenyat (Arlandis, 2020, p.107).

I del docent depèn, també, generar un bon clima a l'aula: «se trata de generar un clima lector en el aula y en el centro que invite a disfrutar con esta actividad, que ofrezca buenas lecturas y oportunidades de practicarla» (González Batlle, 2015: 71-78). Un clima que ha de ser estimulador, engrescador i motivador, prou distès com per originar espais de plaer i gaudi, però amb l'organització suficient per poder ser escenari de creixement i evolució. Per fer-ho, és imprescindible el pla lector; un document viu que ha de recollir les estratègies del professorat en la tasca d'aconseguir lectors competents (Arlandis, 2020, p. 225-225). En els centres catalans es llegeixen entre 16 i 24 llibres complets al llarg de tota l'educació obligatòria, normalment com a resultat de la lectura de dues obres de literatura catalana i dues en literatura castellana per curs (Manresa, 2009A, p. 172), més enllà de la tendència a afegir-hi altres títols en el marc dels projectes de lectura lliure, complementaris a la lectura comuna. Una proposta de lectura silenciosa a les aules, d'un quart d'hora, mitja hora o fins i

tot d'una hora setmanals que té una acollida generalitzada especialment a la primària (Manresa, 2009A, p. 176) i que és un suggeriment que alguns acadèmics proposen de fer extensiu també en la secundària:

Oferir a l'escola un espai de lectura paral·lel a la lectura obligatòria produeix diversos efectes en els lectors: pot afavorir actituds positives cap a la lectura, la qual cosa pot millorar l'actitud cap a l'obligatorietat de llegir, augmenta les possibilitats de llegir textos literaris per a molts joves pels quals l'escola potser és l'única font que els proporciona textos [...] (Manresa, 2009A, p. 180).

Altres propostes tenen a veure amb dinamitzacions al voltant de les lectures, com ara els clubs de lectura, carnets de lectura o els cercles lectors, per tal de fomentar la basant més social i socialitzadora de la literatura o bé les propostes didàctiques nascudes de la biblioteca escolar, generant vincles amb la creativitat... Alguns autors consideren que la literatura comparada és una metodologia que ho podria englobar tot, permetent als alumnes que siguin ells mateixos els que construeixin i estableixin relacions i vincles entre els textos, tant els que formen part de les lectures a l'aula, com tot el seu bagatge literari previ. Incorporant un perfil multicultural molt adient a les necessitats del món actual que obre la porta a poder potenciar recursos didàctics molt diversos (Arlandis, 2020, p. 121-123). Pel que fa al paper de les biblioteques escolars, els acadèmics coincideixen a l'hora d'identificar-ho com a una peça clau i que no sempre està ben aprofitada en el marc de les escoles:

I és estrany perquè els estudis d'investigació d'arreu fan palès que a les escoles que disposen d'una biblioteca escolar de qualitat i un bibliotecari qualificat —com és el cas dels centres educatius amb batxillerat internacional— els alumnes tenen més oportunitats d'èxit i els seus resultats acadèmics són millors (Centelles, 2018, 16).

Conviure en entorns i espais amb molts llibres correspon també amb el tema del clima que mencionàvem i que és tan important de generar. Fins i tot en el si de la mateixa aula, els llibres són bons aliats en el foment de la lectura, que sovint veiem en etapes inferiors, però que desapareixen progressivament en els cursos finals de l'educació obligatòria (Donald, 2001, 38).

### **3. Metodologia**

El treball oscil·la entre la metodologia quantitativa i la qualitativa, apostant per la “triangulació” (Blaxter i Hughes, 2010, p. 99). Dos models metodològics que dialoguen entre ells per intentar dibuixar un escenari ampli per respondre a les qüestions plantejades en l'apartat introductori: com el professorat escull les lectures, quins criteris té en compte o com



s'assegura que la seva proposta didàctica incideix positivament en l'hàbit lector adolescent. L'apartat inicial analitza les causes i els fets dels fenòmens socials a nivell objectiu i general sobre l'hàbit lector (paradigma quantitatiu) des d'una perspectiva externa i generalitzable que parteix de la bibliografia i el seu estudi (Blaxter i Hughes, 2010, pp. 78-79). Mentre que, posteriorment, el treball s'endinsa en l'estudi de cas concret d'un centre, els seus estudiants i el seu professorat, fent ús d'una observació més naturalista i subjectiva de les dades i com a tal, no generalitzable (Blaxter i Hughes, 2010, pp. 78-79). Aquest tipus d'aproximació ens acostava a una realitat concreta i particular. L'interès d'un enfocament tan específic recau en la comparació i el contrast entre el centre i les dades generals, en com els debats, les propostes i els reptes que es proposen des del punt de vista acadèmic són recollits, quins són els encerts, les discrepàncies i els reptes, i com la investigació en la didàctica de la literatura i el foment de l'hàbit lector adolescent pot contribuir o influir en futures programacions.

Després d'un primer estudi de fonts bibliogràfiques diverses, a partir del qual s'ha elaborat el marc teòric anterior, la recerca que es du a terme parteix de tècniques d'investigació corresponents a les dues metodologies. Per una banda, quantitativament, s'ha fet ús dels qüestionaris a alumnes [Eina 1] que s'emmarquen dins d'aquest estudi quantitatiu, que pot aportar una homogeneïtzació de les respostes i, per tant, una lectura general dels resultats que s'espera extreure (Ortiz, 2019, p. 150). Per altra banda, l'aproximació qualitativa té un rol central en un treball com el que es presenta, en tant que permet flexibilitat i adaptació durant el procés segons les dades recollides (Bisquerra, 2004, p.321) i que intervé, no només en les entrevistes a alumnes [Eina 2] i professors [Eina 3], sinó també en la lectura d'una bibliografia de caràcter més subjectiu, que es mulla, proposa i aconsella pràctiques, formats i actituds per tal d'afavorir i fomentar l'hàbit lector entre els adolescents.

### **3.1 Descripció i context de la recerca: El centre educatiu i el departament de llengües**

Segons les últimes dades publicades per l'IDESCAT (06/12/2022), el poble on està situat el centre que s'ha estudiat en aquest treball és un municipi que compta amb una població de 7.566 habitants. Es tracta d'un dels pobles més grans de la Catalunya central i amb el major creixement urbanístic de la zona, una població jove i majoritàriament en edat de treballar. Si ens guiem per les xifres que plasmen el tant per cent de població activa i ocupada així com l'índex socioeconòmic territorial (IST), que se situa per sobre la mitjana catalana podem afirmar que es tracta d'un municipi benestant i en el que es gaudeix d'un

nivell de vida alt. A més a més, és un poble amb unes taxes d'immigració molt baixes que no arriben al 5% i que contrasten amb la realitat de la resta del territori, profundament marcat per la mobilitat nacional i internacional. La major part dels habitants del poble, i en conseqüència del centre, són fills de la mateixa comarca, o de diversos punts de la comunitat autònoma, mentre que hi ha una secció molt minoritària que prové d'algun indret del territori espanyol, així com un total de 468 persones que provenen d'altres llocs del món. L'IDESCAT fins i tot ens informa del nivell de coneixement del català, que per a la majoria dels habitants del municipi és la seva llengua materna. Com a reflex de la realitat del poble, l'alumnat que estudia en el centre concertat és principalment catalano-parlant, de classe mitjana i alta, malgrat que també hi ha un petit percentatge que correspon a alumnes que tenen com a llengua materna el castellà, o bé altres, com l'italià o el romanès.

L'escola en el que s'ha desenvolupat la recollida de dades i que protagonitza l'estudi de cas del treball és d'un centre educatiu concertat, amb una gran tradició i història que es remunta el 1897. Primer com a escola catòlica per a nens, i a partir del curs 1973-1974 adoptant el format mixt, el centre ha anat passant de mans i afrontant nous reptes d'una societat canviant i un poble en creixement, oferint la possibilitat de continuar estudiant l'etapa d'Educació Secundària Obligatòria, per primera vegada, el curs 2010-2011. Un paràmetre essencial a tenir en compte té a veure amb les dimensions reduïdes del centre, que amb una sola línia, té un total de 240 alumnes des d'I3 fins a 4t de l'ESO i un claustre de 26 mestres i professors. Una dada que influeix en els espais, els recursos i les particularitats concretes d'aquest cas i que, d'alguna manera, repercuteixen en les observacions que s'exposaran al llarg dels següents apartats.

### **3.2 Eines i recollida de dades**

Per tal de dur a terme la proposta de la recerca plantejada en els apartats anteriors s'han emprat i dissenyat tres eines de recollida de dades: l'eina 1 de caràcter quantitatiu, dirigida a la totalitat dels alumnes de secundària del centre en format d'enquesta [vegeu preguntes de l'eina 1 a l'annex núm. 1]; l'eina 2 enfocada a recollir una visió més qualitativa de les dades obtingudes de la primera eina, a través d'una entrevista de format etnogràfic dirigida a un grup reduït d'estudiants de forma aleatòria [vegeu preguntes de l'eina 2 a l'annex núm. 2]; i finalment, l'eina 3 també qualitativa, enfocada a recollir la perspectiva dels docents sobre les seves pròpies pràctiques i les seves opinions sobre el foment de l'hàbit lector, també mitjançant una entrevista [vegeu preguntes de l'eina 3 a l'annex núm. 3].

A través de la primera eina, es pretenia fer un dibuix general dels diferents perfils lectors existents a les aules del centre. Unes dades fàcilment contrastables amb les dinàmiques generals de la resta del territori recollides en la bibliografia, i que ens facilitaven un punt de partida sobre els hàbits lectors dels alumnes fora del paràmetre de l'obligatorietat escolar. Interessava especialment conèixer la freqüència, l'ús o la vinculació de la biblioteca pública municipal, els gustos i les motivacions, així com les seves preferències al voltant de la lectura.

D'aquesta manera, el disseny de l'eina 1, s'estructura a través de 9 preguntes, de les quals 7 molt acotades i tancades i 2 de parcialment obertes que permetien donar una opinió més personalitzada. La breu introducció de l'inici servia de presentació per tal que l'alumne enquestat conegués superficialment el propòsit del qüestionari que estava responent. Per poder especificar si hi havia un progressiu abandó de la lectura per gaudi durant l'adolescència era molt important que els alumnes indiquessin el curs, d'aquesta manera, malgrat que es mantingués l'anonimat, podíem fer un càlcul relatiu a l'edat dels enquestats.

Les preguntes presenten un format breu, perseguint claredat i precisió, formulades amb un vocabulari simple, directe i familiar pels enquestats (Hérrnandez- Sampieri, 2014, p. 224). La primera pregunta té un caràcter més genèric i impersonal, seguint les recomanacions dels experts que destaquen la importància de començar amb preguntes fàcils de respondre que serveixin d'introducció (Hérrnandez-Sampieri, 2014, p. 227). La segona i la tercera pregunta ens aporten un context previ interessant, que no són l'objectiu específic de l'enquesta, però que ens faciliten informació rellevant per la seva lectura i acosten progressivament a l'enquestat en el tema de la recerca. Les preguntes 4 i 5 obliguen a l'alumne a posicionar-se respecte a les lectures obligatòries de l'escola i a expressar una opinió sobre el format que més prefereixen de lectura. Pel que fa a les escales d'acord i desacord i de freqüència estàndards de les preguntes 6 i 7, el propòsit era extreure el seu patró de conducta respecte a l'hàbit lector i emmarcar els enquestats en les categories de lectors que s'utilitzen des dels organismes públics d'anàlisi del comportament en relació amb la freqüència i el volum. La pregunta 8 incideix sobre els gustos literaris dels joves de la mostra pel que fa al gènere o a la diversitat de lectures que fan en el seu temps lliure. L'última pregunta, en canvi, pretenia extreure quina era la motivació o la finalitat amb la qual els alumnes llegien en el seu temps lliure, permeten, únicament en aquest cas, marcar més d'una casella. La mostra d'enquestats de l'eina 1 varen ser tots els estudiants de l'ESO del centre, un total de 99 alumnes que van rebre l'enquesta el divendres dia 10 de març en hora de tutoria, disposant d'entre 15 i 20 minuts per omplir les respostes.

En origen, l'Eina 1 tenia més preguntes i volia recollir, a més a més, altres dades més qualitatives sobre què comprenien als alumnes com a “bons lectors”, si hi havia prejudicis sobre quines pràctiques lectores eren considerades com a “bones”, i com es percebien a ells mateixos seguint aquest criteri. Interessava veure quin era el seu hàbit lector objectiu a través de les primeres preguntes i contrastar-ho amb la seva autopercepció. Tanmateix, finalment s'optà per separar l'obtenció de les dades més qualitatives i crear una nova eina. Seguint les recomanacions i el model d'Aliagas en el seu estudi de 2008, s'apostà per una entrevista en format etnogràfic. Aliagas analitza el que es presenta com una dicotomia entre les lectures considerades legítimes i les il·legítimes, i s'aventura en la categoria del “no lector”, “poc lector” o “lector amb dificultats” a través de la sociologia francesa i la didàctica de la lectura de l'àmbit anglosaxó (Aliagas, 2008, s.p). L'estudi arriba a la conclusió que hi ha un gran perill en encasellar un alumne com a “mal lector”, generant un cercle viciós que el distancia de la lectura acadèmica.

En aquest sentit, l'eina 2 parteix d'aquest marc teòric i a partir de 9 preguntes, busca indagar d'una manera més personal, propera i individual sobre les identitats lectores dels alumnes, les seves experiències, els seus gustos, i també la seva concepció sobre la categoria de “bons lectors”. Per fer-ho es concretaren 9 preguntes a mode de pauta, flexibles, modificables i ampliables, tenint en compte el to amigable de les entrevistes qualitatives i la importància, en aquest cas, de què els alumnes entenguessin correctament el que se'ls demanava. D'aquesta manera, tant les preguntes com el seu ordre, en ocasions es van veure afectats per tal de facilitar el discurs i la comunicació amb l'entrevistat. L'ordre suggerit perseguia generar un ambient de confiança i espontaneïtat, amb una primera pregunta genèrica, per entrar en matèria i trencar el gel, un bloc central de preguntes (2-5) per reconstruir el seu bagatge lector i concretar el seu posicionament envers la lectura i les seves experiències personals, així com la valoració que en feia de les mateixes, per, finalment, acabar endinsant-nos en la qüestió dels prejudicis, les autopercepcions i les identitats lectores construïdes a partir de la influència de les etiquetes mencionades anteriorment (6-9); combinant preguntes que buscaven generar respostes relatives a l'opinió, els coneixements i les percepcions més sentimentals de l'entrevistat, tenint en compte la classificació de Mertens (2010). La mostra d'aquesta segona eina es dirigí a 16 estudiants seleccionats aleatòriament amb el criteri únicament de pertànyer a un curs concret. D'aquesta manera, les converses etnogràfiques van tenir com a participants quatre alumnes per grup classe de primer a quart. Interessava que fos d'aquesta manera per tal de no imposar cap criteri que pogués esbiaixar

els resultats de la mostra i que, per tant, d'alguna forma, la seva visió pogués ser representativa de la resta dels seus companys de centre.

Finalment, pel que fa a l'eina 3, es construí una entrevista pensada per recollir les visions dels docents. Ells, també protagonistes de la nostra recerca, en el mateix grau que els alumnes, ens podien respondre sobre les seves creences, motivacions, percepcions i criteris a l'hora de dissenyar i portar a terme una programació lectora. Al mateix temps, també buscàvem l'altra cara de la moneda en preguntar per les mateixes etiquetes que inflüen en l'autopercepció dels seus alumnes. Seguint, de la mateixa manera que en l'eina 2 un model d'entrevista oberta, les dues primeres preguntes de caire més introductori anaven enfocades a fer un esbós general sobre la percepció que ells tenien de la seva tasca docent i la seva motivació. El següent bloc de preguntes (3- 5) ens servia per conèixer la seva opinió sobre els alumnes, els canvis que havien anat experimentant les generacions i les dificultats que ells reconeixien en la seva tasca actualment. La bateria de preguntes de la 6 a la 9 indagava i buscava resposta sobre les seves accions i metodologies més concretes per al foment de l'hàbit lector i el desenvolupament d'aquest lector competent de què ens parlava la bibliografia. Finalment, de la pregunta 10 a la 12 l'entrevista aprofundia sobre les etiquetes, els prejudicis o les classificacions dels lectors que podien existir en la construcció mental dels professors. Es van entrevistar als tres docents de l'àmbit lingüístic en llengua i literatura catalana i castellana del centre.

## **4. Resultats i anàlisi de l'estudi de cas**

### **4.1 Presentació i anàlisi dels resultats de les enquestes**

Del total dels 99 enquestats, el gràfic 1 [veure annex núm. 4 per consultar els gràfics de les respostes a les preguntes de les enquestes] ens revela la proporció d'alumnes participants repartits pels quatre cursos de l'ESO, que és relativament igualada, a excepció del curs de 4t, que té un nombre molt inferior d'alumnes, representant només el 15% del total. En la pregunta 1 [Gràfic núm. 2] en la que se'ls demanava si creien que llegir és important en qualsevol àmbit, la resposta més multitudinària fou la 3, que expressava un punt entremig entre l'acord i el desacord. Només dos alumnes de 1r van optar per l'extrem "Totalment en desacord", mentre la majoria va escollir del tres en amunt, el "d'acord" i "totalment d'acord". Si bé es tractava d'una pregunta introductòria per trencar el gel, sembla significatiu el fet que el 32% dels enquestats preferissin no mullar-se, considerant que la

lectura no és prou rellevant en el conjunt de tots els àmbits, o que potser, hi ha alguns entorns en què predomina més que en d'altres. Per incidir més en aquesta qüestió, més endavant veurem les respostes a les entrevistes, en què es reproduí la mateixa pregunta i es demanà el perquè de la seva opinió. Ara bé, les respostes de la mostra difereixen notablement de les xifres recollides per les enquestes d'àmbit general: «El 97,69% de los jóvenes declara que leer es importante, frente a un 2,30% que expresa justamente lo contrario.» (CIDE, 2003,93).

Pel que fa a la pregunta 2 [Gràfic núm. 3], es plantejava la qüestió de l'ambient lector a casa, proposant tres situacions: Sí, sempre he vist llegir a casa; Sí, però no molt sovint; No, a casa meva no he vist mai llegir als meus progenitors. La primera opció representa la situació del 35% dels alumnes enquestats, la segona un 49% per cent, i la tercera un 16%. En aquest sentit, interessava poder analitzar fins a quin punt això acabava influint en les pràctiques lectores dels alumnes, i si, per tant, els tant per cents es mantenien més o menys, en investigar la freqüència i les preferències. Les dades que es comenten a continuació revelen que, tal com apunten els acadèmics, no existeix en l'adolescència un vincle directe entre l'hàbit lector i els costums literaris familiars, així com sí que hi és present entre els alumnes durant la primària (CIDE, 2003, 72). El mateix supòsit que s'esperava de la pregunta 3, al voltant de l'ús de les biblioteques públiques [Gràfic núm. 4], en què el 68% per cent dels alumnes va respondre que no utilitzava cap dels serveis disponibles des de la biblioteca pública. El 12% hi va per agafar llibres en préstec i només un 5% aprofita tots els recursos addicionals que ofereix l'organisme públic, com ara tallers, xerrades, espais d'estudi silenciosos... Les respostes que es van donar en l'apartat d'altres varen anar al voltant d'una altra alternativa d'ús; que sí que l'empraven, però que només molt de tant en tant, de forma residual per agafar llibres en préstec.

La pregunta 4 indagava en la importància de la lectura de llibres obligatoris en el marc escolar [Gràfic núm. 5] i va generar una resposta molt polaritzada. Mentre el 45% considerà que llegir de forma obligatòria a l'escola és molt important, un 50% en reconegué la importància, però reclamà poder escollir les seves pròpies lectures; el 5% que defensà que no és important és residual i correspon a alumnes dels primers cicles de l'ESO, de 1r i 2n. Una dada molt interessant que s'ajusta a les consideracions que hem recollit de la bibliografia, que argumenten que s'ha de poder proporcionar espais de lectura més lliure. És a més, un format de lectura que no es du a la pràctica en el marc del centre estudiat. La possibilitat de deixar escollir es presenta com una proposta molt interessant, que si bé requereix un bon acompanyament i d'unes bases sòlides per tal de fer una tria coherent, és molt fàcil d'implementar en els centres. Aprofundint en aquest mateix àmbit, se'ls preguntà, en la

qüestió 5 [Gràfic núm. 6] com preferien executar aquesta lectura obligatòria. En aquest cas, la majoria, amb el 62% coincidí en la lectura en veu alta dins de l'aula com a format predilecte. Un format, que com veurem en els apartats següents, és el que defensen i executen els seus professors de llengua. Un 23% preferia optar per la lectura silenciosa també en el context classe, i un 15% opinava a favor de la lectura a casa, fora de l'horari lectiu.

Per tal de conèixer millor les categories de lectors segons la freqüència i la quantitat, reproduint els models de les enquestes nacionals i territorials, es preguntà en l'interrogant 6 [Gràfic núm. 7] quants llibres llegien en el transcurs d'un any. El 58% dels enquestats llegeixen entre 0 i 4 llibres per any, el 24% entre 5 i 9 llibres, i només un 18% en llegeixen més de 10. Entre aquest 18% la classe de 2n de l'ESO és la que més destaca, amb un 61% del total. La primera opció revela que els alumnes han fet únicament les lectures obligatòries, o fins i tot menys, si partim de la base que llegeixen almenys dos llibres complets a castellà i dos a català. En la segona opció ja s'incorpora un marge per les lectures voluntàries o fora de la planificació lectora escolar.

La pregunta 7 també perseguia aquest propòsit de construcció de perfils més quantitativus [Gràfica núm. 8], indagant en les hores setmanals invertides en la lectura a casa. Amb uns percentatges molt similars a la pregunta anterior, establint un paral·lelisme clar entre hores de lectura i lectures finals realitzades, un 60% dels estudiants afirmava no llegir gairebé mai durant la setmana. Només un 28% ho fa algun cop per setmana, i els lectors habituals o freqüents que llegeixen de forma diària o en diverses ocasions cada setmana representen el 12% dels estudiants de la mostra. Seguint la terminologia que trobem en enquestes estatals i territorials, el 60% es considerarien no lectors o lectors esporàdics, el 28% com a lectors puntuals o d'ocasió i el 12% serien el que es coneix com a lectors freqüents. Les dades de l'escola, denoten, de nou, un distanciament entre els valors dels alumnes d'altres enquestes: «Los datos muestran que el 36,29% de los adolescentes pueden ser considerados lectores frecuentes» (CIDE, 2003, pg. 70). Tanmateix, hem de tenir en compte que es tracta d'un sondeig fet el 2003 i la societat i les seves pràctiques evolucionen a ritmes accelerats. Caldria veure si en un qüestionari més recent, les respostes dels alumnes de la mostra del treball s'equiparen més a l'àmbit general.

En aquest cas tots els cursos respongueren perfectament de forma proporcional. Un paràmetre que ens alerta, pel que fa al grup que comentàvem de 2n d'ESO; la majoria han afirmat que llegeixen més de deu llibres a l'any, però, en canvi, han respost a la pregunta sobre la freqüència setmanal amb un "gairebé mai". Si no llegeixen "Gairebé mai" a casa, aleshores potser significa que llegeixen molt de pressa, o consideren que llegeixen molt en

l'àmbit escolar. De totes maneres ens posa en alerta a un possible desajust en la concepció. També és cert, que aquesta manera de preguntar pel temps sense concretar una mesura d'hores específica pot donar lloc també a confusions, malgrat que és la que s'utilitza des d'entitats com el CIDE (Centro de Investigación y Documentación Educativa).

En la pregunta 8 [Gràfic núm. 9] es demanava sobre la tipologia de lectures. Defugint la qüestió dels gèneres, complicada en certs sentits i que parteix d'un coneixement previ d'estructures lingüístiques i literàries que no es podien donar per fet, es formulava la qüestió demanant si a casa llegien només els textos de la selecció escolar, si a més a més d'aquests també llegien altres llibres d'algun gènere en concret, deixant espai perquè poguessin explicitar quin i, finalment si, més enllà de tots els esmentats, també llegien altres llibres de diferents gèneres incloent, best-sellers, clàssics, etc. La primera opció va rebre un 35%, la segona un 38% i la tercera un 24%. També es considerava que existiria una correspondència entre els valors obtinguts de les preguntes 6 i 7, amb la 8. En canvi, el que constatem és un gran desajust. Malgrat que es tracti de valors diferents, perquè el tema de la freqüència i la quantitat, i el de les preferències o els gustos com a lectors poden no tenir un paral·lelisme clar, d'alguna manera es podia pensar que les xifres serien força similars en els tres blocs. Lògic deduir que, si els no lectors o lectors ocasionals llegien una mitjana d'entre 0 i 4 llibres en un any, a casa, les seves lectures tindrien a veure únicament amb els llibres obligatoris de l'escola. Però, contra el pronòstic, també hi ha una gran representació de lectors d'altres gèneres que escullen per gust, així com *best-sellers* i altres llibres de diferents gèneres. És el mateix que passa amb les dades extrems del gràfic següent.

La pregunta 9 [Gràfic núm. 10] enquestava sobre les motivacions de la lectura a casa. El 36% ho fa per plaer, el 23% per informar-se de temes d'interès i el 33% per obligació de pares i professors. L'únic que no va seleccionar aquesta darrera opció va ser 4t d'ESO, que amb l'augment de l'edat i la llibertat associada, té menys relació amb les activitats obligatòries o forçades per una autoritat com la dels pares. Es considerava, de nou, que hi hauria un percentatge menor de lectura per plaer a la llum de les altres respostes donades al llarg del qüestionari.

Exceptuant aquest darrer cas, en una gran part de les preguntes, les respostes dels diferents cursos són pràcticament proporcionals, és a dir, que responen amb percentatges molt similars totes les opcions i que, per tant, no denoten una freqüència a la baixa de l'hàbit lector o, en tot cas, molt o poc. Totes les preguntes presenten paràmetres de resposta molt similars al llarg de tota l'etapa, fet que contrasta amb les inclinacions generals que en principi



plantejaven que una caiguda amb l'augment de l'edat, especialment a partir dels catorze anys (Manresa, 2009, 38).

## **4.2 Presentació i anàlisi dels resultats de les entrevistes**

El bloc més qualitatiu de les entrevistes es divideix en dues categories segons el receptor de les mateixes: professors i alumnes. Els docents enquestats varen ser tres, S., L., i A.<sup>2</sup>, que són els que imparteixen les matèries de llengua catalana i literatura, i llengua castellana i literatura, en el centre estudiat. Entre els tres, cobreixen els quatre cursos de l'ESO i, per tant, conformen el departament lingüístic, més enllà dels professors que imparteixen matèries de llengües estrangeres. El seu poder de decisió sobre les lectures i els plans lectors és molt elevada i amb les entrevistes, ens interessava poder conèixer mètodes, recursos, activitats i propostes didàctiques que utilitzaven a les seves aules com a foment i dinamització de la lectura, a més a més d'indagar en les seves creences i percepcions sobre la lectura, els perfils lectors, les dificultats a les quals han de fer front... per concloure, l'entrevista també volia recollir les seves opinions sobre les etiquetes de “bon lector”, “mal lector” o “lector amb dificultats”. Una pregunta que anava directament relacionada amb la que se'ls va fer també als alumnes, per buscar si hi havia un vincle que es traslladava des de la concepció del docent als joves. Als adolescents entrevistats, més enllà d'aquesta qüestió, se'ls preguntava la seva opinió sobre les activitats i les dinamitzacions que havien fet a les classes, sobre quines eren les propostes que més els havien agradat, sobre els llibres que recordaven de les seves experiències lectores prèvies o bé sobre els seus gustos actuals.

### **4.2.1. Entrevistes als professors**

Els resultats de les entrevistes dels docents s'han dividit entre aquelles qüestions que ens aporten una visió sobre la metodologia personal, però també del centre, de caràcter més objectiu, que serien les preguntes 6, 7, 8 i 9; i aquelles que ens brinden una perspectiva més pròxima de les seves creences, entre les quals hi inclouríem les preguntes 1, 2, 3, 4 i 5 a tall més introductori i finalment la 10, 11 i 12 [veure annex núm. 5 per llegir les respostes transcrites a les entrevistes]. En la pregunta 6 es demanava pels recursos utilitzats a l'hora de motivar els alumnes a endinsar-se en la literatura. Tant S. com A. van fer esment a la

---

<sup>2</sup> Per tal de preservar l'anònimat de professors i alumnes entrevistats s'utilitzen abreviatures del seu nom.

importància de vincular les lectures amb els interessos i les motivacions dels alumnes, explicant o analitzant el text per tal de transmetre «qué pueden aprender ellos de su presente a través de esa obra» (S., annex núm. 5, p. 54). Concretament, L. va parlar de la lectura en veu alta per part del docent, tractant-se d'una classe de 1r d'ESO i recórrer a les prediccions. Un tema, el de l'oralitat, que aparegué en els tres casos com a eina per motivar i mantenir l'atenció dels alumnes. A. en feu al·lusió a través de teatralitzacions i lectures dramatitzades i S. parlà de debats hermenèutics per tal de buscar el significat de les obres i traslladar-les a la vida quotidiana dels alumnes. S. també parlà de propostes de treballs més creatius i inferencials per tal d'aplicar els continguts i els punts claus de l'obra: Un treball amb curtmetratges sobre la cosificació en *La Celestina*, una fotonovel·la per resumir *Los Títeres de Cachiporra...* La pregunta 7 buscava saber si aquestes dinamitzacions i activitats es modificaven o canviaven si hi havia grups complicats. Si es trobaven amb una classe amb una gran dificultat per entrar en la lectura, modificaven alguna cosa per tal de revertir la situació? Però en aquest sentit les respostes dels tres enquestats no van aprofundir massa, més enllà de fer referència a alguns canvis o simplificacions d'activitats més complexes.

La més ambiciosa de les preguntes d'aquest bloc, sens dubte, era la 8, que pretenia recollir el mètode de treball dels docents, buscant que responguessin sobre el tipus de lectura i, per tant, els criteris de selecció de les obres i en general la programació del departament de llengües en termes de lectura. En àmbit general, explicaren que la lectura es fa de forma íntegra a les aules, sense demanar de preparar o llegir capítols a casa, davant de la constatació d'una dificultat per part dels alumnes de fer aquest exercici fora de l'escola: «o bé no entendrien i no seguirien bé el llibre en qüestió i d'altres que directament no llegirien absolutament res, per això prefereixo llegir més a l'aula» (A., annex núm. 5, p. 70).

El departament de català i el de castellà treballen junts per tal de decidir les lectures, que sempre són seleccionades per part dels docents. El criteri principal és poder treballar els clàssics partint de diferents preguntes o interrogants. A 1r d'ESO les lectures de les dues llengües s'escullen tenint en compte l'interrogant, *què és l'home?*; unes lectures que, sense deixar de ser "clàssics", tenen un caràcter internacional. A 2n d'ESO, la pregunta que actua com a eix central té a veure amb: *podem conèixer?* O bé, *com coneixem?* Un curs en el que es llegeix literatura fantàstica i policíaca, per contrastar diferents teories del coneixement a través de contes i relats. Una proposta temàtica que s'acaba amb els primers cursos de l'ESO. Respecte 3r i 4t, la planificació adopta un plantejament estrictament historicista que pretén fer un recorregut històric de les obres principals de cada una de les llengües.

Pel que fa a l'avaluació de les competències lectores, els docents parlaven de controls i exàmens de lectura referents al contingut de la trama, mitjançant preguntes inferèncials per raonar sobre temes abstractes i oberts que parteixen de la lectura. També van comentar l'ús d'algun control oral a partir d'espais de discussió i reflexió, especialment per part de A., que al mateix temps, va esmentar la dificultat que tots els alumnes participessin d'aquest espai, per compartir idees i opinions sobre l'obra, més distès.

La pregunta 9 els plantejava una reflexió al voltant del paper del docent com a garant de la consolidació i el desenvolupament de l'hàbit lector adolescent entre els seus alumnes. De manera unànime van considerar que tenien, com a professors, un rol molt important. En Sergio va parlar de la figura del guia i de l'acompanyament en l'experiència d'aprenentatge a través de la lectura, però també va fer referència a la impossibilitat d'arribar a fer lectors a tots els alumnes. L. va fer referència al procés d'imitació com a base per transmetre l'hàbit lector i va defensar la necessitat de professors que llegeixin, per poder recomanar i parlar de llibres amb els alumnes, alhora que va mencionar el paper dels pares. És precisament la reivindicació que feu A., que assenyalà l'entorn familiar com el més influent en aquest tipus de creacions d'hàbits.

Pel que fa a la lectura del bloc més subjectiu analitzarem les diverses qüestions més rellevants de forma diagonal sense entrar incisivament en cada una de les preguntes, sinó presentant una síntesis general de les seves opinions. S., docent de llengua castellana principalment, es presenta com un gran apassionat de la literatura com a disciplina (pregunta 1). Les característiques essencials que considera necessàries per ser un bon professor de la seva matèria són precisament aquesta passió de la qual ell n'és ple, i un gran amor també pels alumnes (pregunta 2). L., també fa menció a un amor personal cap als llibres i la lectura, però és professora, sobretot de llengua anglesa (pregunta 1). A la resposta del Sergio sobre els requisits per fer bé la feina de professor de llengua, hi afegeix també la necessitat i la capacitat d'adaptació, de millora i de formació constant (pregunta 2). Un punt que també recull A., professora també d'altres matèries com Història i Geografia o Cultura Clàssica, que destaca en general la vocació per l'ensenyament (pregunta 1). Des del seu punt de vista els continguts i la formació prèvia del professor són claus per poder donar resposta a diferents graus i plantejaments d'ensenyament, però no sense una gran empatia i una gran connexió amb els alumnes a qui ensenyes (pregunta 2). Tots tres parlen d'un perfil d'alumnes molt divers amb el que es troben a les aules. Un gran ventall que identifiquen com un dels grans reptes del professor actualment (pregunta 3). Si bé consideren que no és difícil introduir els alumnes a la lectura com a tal, sí que hi ha algunes resistències o dificultats vinculades a la

sobreestimulació de l'entorn, contra la que es fa molt difícil optar per segons quines lectures. S., per exemple, parla de la dificultat de llegir *Dràcula* o el *Jorobado de Notredam*, obres llargues, molt descriptives que, amb les noves generacions, són més complicades que mai de llegir (pregunta 4). A. parla de la distància que a vegades es genera entre les lectures i l'alumne, com un punt que dificulta també l'acceptació de l'autoritat docent i l'obligatorietat de les lectures (pregunta 4). El punt de vista que divergeix és el de L., que considera que el treball fet des de la primària i una atenció especial i conscient de la tria dels llibres seleccionats, fa que no sigui gaire difícil introduir la lectura als alumnes (pregunta 4). Malgrat això, sí que reconeix que la lectura té menys pes en la vida dels joves actuals que en altres generacions anteriors, perdent terreny a favor de la imatge. Una visió que també comparteix A. i que, segons ella, explica per què costa tant llegir a l'aula, assenyalant la falta d'hàbit com a problemàtica per tal de poder treballar sense perdre la concentració i renunciant a la immediatesa de la imatge (pregunta 5). En aquest cas el to diferent l'aporta S. que identifica aquesta generació anterior, amb la dels seus pares i la dels seus avis i matisa: «Está muchísimo más presente, entre otras muchas cosas porque en otras épocas anteriores el analfabetismo era elevadísimo. Osea, teniendo en cuenta que somos la primera generación alfabetada en su totalidad, pues es lo que hay. Mi abuela no sabía ni leer ni escribir» (S, annex núm. 5, p. 53).

Pel que fa als interrogants vinculats amb les categories de “bons lectors”, “mals lectors” i “lectors amb dificultats”, vam preguntar la definició amb la qual ells ho associen i si eren termes que utilitzaven o havien vist utilitzar a companys dins del món de la docència. Per en Sergio, un “bon lector” és aquell que sap identificar la qualitat d'un text i es fa les preguntes adequades; aquell lector amb què espera comptar un escriptor. Una definició que ens recorda al terme que utilitza Arlandis per definir al “lector model”: «el lector modelo está en la mente del autor o autora y resuelve todas sus proyecciones de actualización del texto» (2020, p. 156). Una visió força similar a les seves companyes de claustre, que també parlaren d'un lector que experimenta plaer i gaudi amb l'activitat lectora, ja que posseeix les habilitats i els hàbits necessaris per fer-ho i que té criteri a l'hora d'escollir els llibres. Comprensió, raonament i criteri són els punts que els tres entrevistats destaquen en els “bons lectors”. Continuant amb aquesta lògica, els “mals lectors” els perfilen com a estudiants o alumnes que no són capaços d'entendre el significat del text i dialogar-hi i que, a més, no té l'hàbit lector desenvolupat, ni tampoc el criteri que mencionàvem per tal de fer la seva pròpia tria. El concepte “lector amb dificultats” va provocar una mica de confusió. L. va relacionar-lo amb el tema dels alumnes amb certes dificultats per adquirir la mecànica de la lectoescriptura, que estan encara en procés per assolir el nivell de les lectures que es demana per l'edat, que

es queda a un nivell literal de la comprensió del text. Tots ells van mostrar el seu desacord en utilitzar aquest tipus d'etiquetes davant dels alumnes i van afirmar que no les havien sentit en el context de la docència, més enllà de moments puntals per parlar entre els professors, tal com va comentar L.

Per concloure, les preguntes 11 i 12 buscaven conèixer el seu pensament sobre l'efecte de les seves classes en els alumnes, i sobre si ells consideraven que hi ha coses que han de canviar en els anys vinents per tal de seguir ensenyant literatura a les noves generacions de joves. Els docents van opinar que, en general, els alumnes experimentaven un canvi després d'haver passat per les seves classes, canviant la idea que tenen sobre la literatura i oferint un model de procediment lector que els permet enfrontar-se a futurs textos. Tanmateix, també reconeixien que és difícil arribar a tots ells, i que, a voltes, no afecta en el seu hàbit lector com a tal. De fet, reconeixen que aquest encara és un repte que tenen pendent d'aconseguir<sup>3</sup>. Finalment, d'una manera molt similar, els tres entrevistats posaven de manifest la importància de canviar certes coses de cara al futur, especialment pel que respecta el criteri de selecció de les obres, sense renunciar, però a l'exigència i la qualitat literària. Un equilibri que tant pot passar per renunciar a certs títols més llargs o complicats pel que fa la comprensió, com per incloure i adaptar els formats de treball, incorporant, per exemple, elements més visuals.

#### 4.2.2. Entrevistes als alumnes

Els alumnes de la mostra, van ser seleccionats sense tenir cap coneixement previ dels seus hàbits lectors o la seva trajectòria com a estudiants. Es pretenia que la mostra inclogués un grup representatiu de totes les tendències i opinions respecte a la literatura, per tal d'aprofundir amb més detall en l'àmbit subjectiu de les preguntes de l'enquesta i entreveure prejudicis o creences al voltant de les competències que se'ls demanava i la seva satisfacció envers l'educació literària rebuda [veure annex núm. 6 per llegir les respostes transcrites a les entrevistes].

En general, una gran majoria dels alumnes entrevistats reconeixien una gran importància de la lectura: per treballar la comprensió i el raonament de les coses, per ampliar

---

<sup>3</sup> «El que sí veig que encara és difícil de fer en aquesta edat és allò que et comentava que em va passar a mi amb 17 anys, i és que *jolin*, si m'agrada llegir a l'escola, m'agrada fer aquesta lectura acompanyada pel mestre i li estic començant a agafar doncs *el gustillo*, doncs això no ho transfereixen al seu nivell personal de casa, i doncs de llegir un llibre. Això és el que veig que encara no hem aconseguit» (L., annex núm. 5, p. 67).

el lèxic i l'ortografia, per aprendre coses noves i per comunicar-se. Entenien la lectura com una porta a la cultura, malgrat que identificaven que Internet, en aquest sentit guanya terreny als llibres com a suport d'aquesta lectura. En alguns casos, però, van ser més críptics i van assenyalar que la lectura era una pràctica important només en certs àmbits: «Estic mig d'acord, es llegeix molt en àmbits polítics per exemple o altres àmbits que són necessaris. Després també hi ha l'àmbit d'oci, però cada cop està anant cap a *menos*<sup>4</sup>» (O., annex núm.º 6, p. 109).

De tots ells, 7 contestaren que els agradava llegir, mentre 6 van dir que no els agradava i els 3 restants van adoptar una postura intermitja en la que senyalaren que depenia molt de la lectura i de la seva predisposició del moment, però que en tot cas no era una pràctica que realitzessin com a hobby de forma habitual, tal com es mostra en els resultats de la taula n.º1:

**Pregunta n.º 3: T'agrada llegir?**

Sí	No	Depèn
N., D., C1., A1., C2., E1., L.	S., V., O., M., E2., T.	J., A2., K.

Taula núm. 1

Els alumnes que tenien un vincle amb la literatura i que afirmaven tenir un hàbit lector per gust, recordaven moltes més experiències lectores, tant pel que fa a noms d'obres, com activitats o dinamitzacions. En canvi, els entrevistats que tenien una relació amb la lectura estrictament acadèmica o que expressaven un desgrat per aquesta activitat, eren capaços de referenciar moltes menys experiències relacionades amb l'aprenentatge de la literatura. Una relació molt significativa, ja que la memòria sempre passa per l'interès i la motivació. De les experiències més mencionades destaquen les teatralitzacions o dramatitzacions d'obres literàries, així com certs treballs que comptaven amb una part audiovisual: Un treball en *stop-motion* per resumir *Nàrnia*, la fotonovel·la per resumir *Los Títeres de Cachiporra* o el curtmetratge de *La Celestina*.

Els gèneres que més van destacar com a preferències, tant pels no lectors, com pels lectors varen ser les novel·les de misteri i crims, així com la fantasia. Uns gèneres que coincideixen amb els títols més mencionats en l'apartat de vivències literàries; fent referència a Agatha Christie per un cantó i a *Nàrnia* o *Harry Potter*, per l'altre. Tanmateix, es va poder recollir un gran ventall de gustos que s'expressen en la taula que s'adjunta a continuació, i

<sup>4</sup> En les transcripcions s'ha respectat la forma d'expressió dels entrevistats, ja que pot considerar-se una informació rellevant per poder analitzar la manera de narrar i relatar les seves experiències. Expressions col·loquials, solapament de frases, repetició de mots i paraules incorrectes o castellanismes s'han mantingut tal i com aparegueren en el discurs.

que només recull aquelles tipologies textuais i aquells gèneres que van ser mencionats almenys una vegada:

**Pregunta nº 4: Què t'agrada llegir? O què llegeixes?**

Tipologies textuais	Gènere	Mencions
Novel·la	Còmica	II = 2
	De misteris/ crims	IIIIII= 7
	Terror	I= 1
	Romàntica	III=3
	d'Aventures	II=2
	Fantàstica	IIII= 5
	d'Acció	II=2
	Històrica	I=1
No ficció	Biografies	II=2
	Esports	I= 1
Còmics/Manga	Anime	I=1

Taula núm. 2

Exceptuant el cas d'un parell d'alumnes que havien començat a llegir de forma habitual feia molt poc, la majoria va defensar que llegien més de petits. Per diferents motius, el seu hàbit lector era més difícil de mantenir en el moment actual que durant la seva infància; la presència i la constància dels pares, l'obligatorietat de llegir a casa, el nombre més reduït de distraccions, més temps lliure... Eren algunes de les raons que associaven al seu gust per la lectura durant la infantesa. També hi hagué alumnes que defensaren que llegien més, perquè també a l'escola se'ls ho demanava, però que realment en cap moment de la seva trajectòria lectora havien llegit massa.

A continuació se'ls demanava si es consideraven "bons lectors". És molt interessant constatar que no tots els amants de la lectura s'emmarcaven a ells mateixos en el bloc de "bons lectors" així com, alguns no lectors, es consideraven a ells mateixos, simultàniament, "bons lectors". La taula nº3 ens permet veure aquesta dada:

**Pregunta nº 6: Et consideres un "bon lector"?**

Sí	No	Depèn
S., J., N., A1., C2., E1.	C1., A2., V., O., L., M., E2.	K., T.

Taula nº 3

Una percepció que tenia molt a veure amb les diferents maneres amb les quals entenien aquest concepte segons els seus referents. Les respostes que es van recollir expressaven percepcions molt divergents difícils de sintetitzar en la seva totalitat. Tanmateix, sí que podem entreveure un predomini del "bon lector" associat a competències de l'àmbit oral, la pronunciació, la fluïdesa, l'entonació, la dramatització... El fet que els seus docents facin llegir a classe en veu alta, condiona, en efecte, la percepció de molts d'ells a aquest aspecte concret de la lectura. Altres qualitats que es van identificar amb el "bon lector" van

ser, la capacitat d'identificar el significat del text, la concentració, la lectura atenta, la comprensió... Unes respostes menys multitudinàries, però que s'acosten més a la visió que recollíem en l'apartat anterior sobre les creences dels docents. També se'ls hi preguntà si creien que el fet de ser “bons lectors” tenia alguna cosa a veure amb un millor rendiment acadèmic.

**Pregunta nº 7: Creus que “els bons lectors” treuen més bones notes?**

Sí	No	Depèn
S., J., D., A2., V., E1., E2.	N., A1.	C1., K., C2., O., L., M., T.

Taula nº 4

Una resposta que va molt vinculada, de nou amb el que ells associaven com a “bons lectors”. Els que opinaven que sí, feien referència a la capacitat d'anàlisi i de lèxic major que tenien els bons lectors, així com l'habilitat per cercar informació i concentrar-se en les seves tasques. En canvi, els alumnes que es posicionaven en un “depèn” ambigu al·ludien a la necessitat d'estudiar independentment de les destreses lectores i al fet que en certes matèries el vincle era més evident que en d'altres, contrastant l'impacte d'un bon lector a català o castellà, en contraposició a matemàtiques o química. Gran part dels entrevistats no havien sentit mai a ningú del seu entorn utilitzar els termes “bon lector”, “mal lector” o “lector amb dificultats”, exceptuant algun professor o familiar, en molt pocs casos. Una al·lusió que, normalment era en clau positiva, segons relaten els alumnes i referint-se a aspectes vinculats amb l'oralitat.

També molt interessants i dignes de menció varen ser algunes de les reflexions finals que els alumnes van aportar en relació amb les hores de lectura silenciosa que feien a primària, el seu grau de satisfacció sobre l'educació literària rebuda o la necessitat de la presència d'un docent amb qui poder parlar de llibres i a qui s'encarregui de fer recomanacions personalitzades: «Com que jo mai no he trobat el meu gust de llibres per això mai me enganxat tampoc suposo, però tampoc mai ningú m'ha ajudat a trobar-lo, saps?» (E2., annex núm. 6, p. 124), «Jo penso que, *en plan*, que l'escola també s'ha d'implementar més lectura, no de les lectures assignatura, sinó ajudar com a les persones a saber dirigir els seus gustos, saps?» (L., annex núm. 6, p. 118).



### 4.3 Una mirada general

Dirigint una mirada transversal a totes les dades recollides mitjançant les eines de recerca, podem extreure diverses qüestions rellevants en l'àmbit del pla de foment lector durant l'adolescència en el marc de les escoles. En primer lloc, sembla essencial traslladar als alumnes la importància de la lectura com a competència clau en tots els àmbits de la vida i no només com a habilitat valuosa en la lectura literària i d'evasió, fent veure i acostant les possibilitats que brinda en múltiples esferes diferents de la seva realitat. Cal buscar connexions entre els llibres i la vida real, incloent-hi l'aspecte social i socialitzador que ens aporta la lectura; mitjançant les biblioteques públiques, les comunitats de lectors en línia o els clubs de lectura més tradicionals, els alumnes poden beneficiar-se de tot un entorn literari ric, dinàmic i engrescador, que passa també fora de les aules i l'horari escolar, i que pot enriquir i dinamitzar també les classes.

Per afavorir les preferències lectores dels alumnes, és important oferir formats híbrids que combinin llibertat de tria amb qualitat literària. Proporcionar espais i activitats que permetin als alumnes expressar les seves preferències pot augmentar la seva motivació i interès per la lectura. Al mateix temps, si hi ha un esforç per actualitzar, revisar i innovar en les activitats de lectura proposades i en els criteris de selecció de llibres, hi haurà una major capacitat d'adaptació a les necessitats, reptes i voluntats de les noves generacions d'adolescents, garantint que la lectura continuï sent una eina rellevant i atractiva per a ells.

En resum, promoure la rellevància de la lectura, establir connexions amb la vida real, oferir llibertat de tria i adaptar-se als canvis són els aspectes clau per fomentar una cultura lectora entre els alumnes, segons el que hem pogut observar a través de les dades recollides en el centre estudiat, i que concorden i coincideixen amb les principals línies defensades per la bibliografia.

## 5. Conclusions

Els objectius que es plantejava el treball, que eren principalment tres, pretenien investigar la tendència del comportament de l'hàbit lector en l'última dècada; indagar en les creences i tipus de practiques entre els docents d'un centre concret, per promoure i incentivar l'hàbit lector entre els estudiants, l'èxit i efectivitat del seu enfocament; i establir diversos paral·lelismes entre les dades generals que es recollien en la bibliografia i les obtingudes en

el marc de la recerca d'un estudi de cas, contrastant i reflexionant vies generals de millora i optimització de les propostes docents en el foment de l'hàbit lector.

Respecte al primer objectiu, la recerca ha constatat els canvis significatius que ha experimentat el comportament lector, especialment repercutint en la qualitat de les lectures i la capacitat analítica i inferencial sobre el text. Diversos factors entre els quals l'avanç de la tecnologia, l'auge de les xarxes socials, l'accessibilitat a múltiples formats d'oci, la disminució del temps lliure o l'associació de la lectura com una pràctica obligatòria i escolar han fet minvar també el vincle entre la lectura plaent i els adolescents. Un patró àmpliament assenyalat per tota la bibliografia del que neixen una gran multiplicitat d'enfocaments per donar-hi resposta i revertir-ho, especialment des del món de l'educació.

Dels desafiaments i les oportunitats que floreixen d'aquesta tendència, el centre estudiat, en el marc del segon objectiu, es focalitza principalment en formar lectors crítics i competents i millorar la qualitat de la lectura, mitjançant la proposta d'unitats amb els clàssics com a eix vertebrador. Amb l'hermenèutica com a aliada, les propostes que es plantegen tenen a veure amb anàlisi diferencial de les lectures o les dramatitzacions d'aquestes, una de les activitats més ben valorades entre els alumnes<sup>5</sup>. Falta però, connectar aquestes competències lectores amb l'augment d'un hàbit lector fora de l'àmbit escolar, que des dels docents s'identifica com un dels reptes encara per assolir. Una meta que pot tenir molt a veure amb la incorporació de lectures escollides pels mateixos alumnes i que vinculin la lectura amb el plaer.

Pel que fa al tercer objectiu i, arribats a aquest punt, l'estudi dialoga entre els estudis i la recerca de cas, i n'extreu algunes conclusions interessants, com ara que l'escola ha de ser la plataforma de foment i de canvi del posicionament dels joves respecte dels seus hàbits lectors. No és una tasca gens fàcil la que recau en mans dels docents de llengua que han de saber gestionar i condensar en unes poques hores, un gran treball formatiu que repercuteix no només en l'àmbit lingüístic, sinó en el desenvolupament acadèmic i competencial general de l'alumne. Cal que els docents siguin grans amants de la literatura, però és imprescindible, a més, que estiguin informats de les necessitats, les inquietuds i les preferències dels seus alumnes per tal d'aproximar-s'hi de forma efectiva. També resulta un pilar fonamental prendre consciència dels resultats dels estudis en recerca de la didàctica de la llengua i la

---

<sup>5</sup> «I no sé m'agrada fer teatre, o sigui que també acabes interioritzant més el llibre i t'acaba agradant més el llibre» (O., annex núm. 6, p. 110). «Al primer trimestre lo del conte Nadal que vam fer al teatre, en principi em va semblar un un *rollazo* i al final, *pues* em va acabar agradant» (C2, annex núm. 6, p. 104). «Jo faria en plan de obres de teatre d'algo que hagi llegit. O portar-ho més en plan a la vida» (L, annex núm. 6, p. 116).

literatura, per tal de poder actualitzar, contrastar i adoptar les propostes que més funcionen en altres centres, creant així una xarxa significativa d'aprenentatge i docència entre tots els membres de la institució educativa. El centre estudiat ha resultat un cas molt interessant d'anàlisi que ens ha permès veure com, partint d'una base i un treball amb solidesa i recorregut, sovint cal obrir la mirada i escoltar les noves generacions. A una feina molt ben feta cal seguir aportant-li noves perspectives per tal d'evolucionar al ritme que ho fa la societat i respondre a l'alçada dels nous reptes. Fer lectors competents i crítics i que vegin en la lectura un espai pel gaudi, l'evasió i el plaer, ha d'estar sempre en el punt de mira. També cal que siguem conscients de les divergències existents entre les creences dels docents i la imatge o el concepte que en reben els alumnes. La filosofia i el pensament que es vol fer arribar als alumnes, ha de passar necessàriament pels actes, els gestos i les activitats concretes, per tal de compartir un marc comú dels objectius que es volen assolir.

Les preguntes de recerca que vertebraven el treball han anat trobant resposta al llarg del cos de l'estudi. La tendència de l'hàbit lector en l'última dècada ha demostrat una inclinació a la baixa sobretot pel que fa a l'àmbit qualitatiu de les lectures, que han anat perdent qualitat, fruit d'un lector més sobreestimat, poc atent i crític, que combat a diari amb totes les alternatives d'oci vinculades amb les noves tecnologies. Una pregunta que s'ha anat responent tant des de la bibliografia com a través de les observacions més directes dels docents entrevistats i fins i tot amb els perfils dibuixats mitjançant la lectura de les entrevistes dels mateixos adolescents. Els docents no volen— i segons els acadèmics no haurien— renunciar a la qualitat i els estàndards de les lectures obligatòries, però sí que és cert que les activitats o la forma d'aproximar-se a aquestes i a d'altres lectures de caire més voluntari haurien de canviar per tenir en compte els nous temps. No sempre es tenen les respostes absolutes de com haurien de ser els plans de foment de la lectura dins dels centres, però tenir en compte la veu dels experts en la recerca didàctica sens dubte podria resultar un bon punt de partida. I això també passa pels criteris de selecció i programació de les lectures; uns criteris que poden perseguir uns objectius molt bons, però que han d'anar acompanyats d'una aplicació adequada. Fer petites enquestes o sondejos als alumnes, ja sigui en forma d'avaluació de l'activitat o bé de reflexió informal, pot ser una mesura molt útil a l'hora de detectar la incidència i la recepció de certes propostes entre l'alumnat. D'aquesta manera existeix un feedback i una reciprocitat que permet construir, reflexionar i fer autocrítica sobre l'activitat docent.

Es pot considerar que els objectius que es fixava com a meta el treball han estat assolits en un grau satisfactori. Val a dir, que les propostes llençades des d'aquest estudi i, per

tant, la contribució que se li pot atribuir, va en la línia de suggerir canvis i remarcar encerts en la manera de fer, en les accions o no accions que es prenen des dels claustres, de les petites coses que es poden incorporar, plantejar o tenir en compte de cara a futures programacions lectores. Tanmateix, és cert que aquesta investigació obre les portes a noves preguntes, reptes i interrogants. L'estudi de cas d'una realitat concreta té un radi d'impacte concret, que es podria continuar explorant amb una ampliació de la mostra dels enquestats i entrevistats, per exemple. L'ampliació de la recerca a altres centres, també ens donaria una visió més panoràmica i ens revelaria altres contextos diferents. Ampliar la bibliografia i incorporar també estudis més internacionals podria aportar un enfocament també més ampli i augmentar la diversitat de propostes. Finalment, traduir totes aquestes recomanacions en un full de ruta concret que les englobés i els hi donés una forma concreta i aplicable a l'aula seria la culminació lògica de les possibilitats d'un treball com aquest.

## 6. Bibliografia

Aliagas, C. (2008). Las prácticas lectoras adolescentes: cómo se construye el desinterés por la lectura. En D. Cassany (Coord.), Simposi Prácticas letradas contemporáneas: análisis y aplicaciones (pp. s.p.). Literacitat crítica, Universitat Pompeu Fabra.

Alonso, F. (2006). Enseñar literatura a adolescentes. *Tarbiya: Revista de Investigación e Innovación Educativa*, 37(1), 67-81.

Alvermann, D. (2006). Struggling adolescent readers: A cultural construction. En A. McKeough, L.M. Phillips, V. Timmons y J.L. Lupart (Eds.), *Understanding literacy development: A global view* (pp. 95-111). Erlbaum. [https://www.researchgate.net/publication/264550375\\_Struggling\\_Adolescent\\_Readers\\_A\\_Cultural\\_Construction/link/53e4f30a0cf25d674e950786/download](https://www.researchgate.net/publication/264550375_Struggling_Adolescent_Readers_A_Cultural_Construction/link/53e4f30a0cf25d674e950786/download)

Arlandis, S. (2020). *El lector en su laberinto: Reflexiones en torno a la formación lectora y literaria en el marco escolar* (Tesis doctoral). Universidad de Almería.

Bisquerra, R. (2004). *Metodología de la investigación educativa*. La Muralla.

Blaxter, L., Hughes, C., & Tight, M. (2010). Consideraciones sobre los métodos. En L. Blaxter, C. Hughes y M. Tight (Eds.), *Cómo se investiga* (pp. 67-111). Editorial Crítica y Fundamentos.

Boland, E. (2001). Las lecturas del docente: itinerario de un viaje. *Hojas de lectura*, 56, 25-32. <https://www.imaginaria.com.ar/01/9/lecturas.htm>

Cantero, F.J., & Mendoza, A. (2003). Didáctica de la Lengua y de la Literatura: aspectos epistemológicos. En A. Mendoza (Coord.), *Didáctica de la Lengua y de la Literatura para Primaria* (pp. 3-31). Editorial Pearson/Prentice Hall.

Cassany, D. (2021). Crítica de la (lectura) crítica. *Didáctica de la Lengua i de la Literatura*, 8, 7-13. Dialnet. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7700870>

Centelles, J. (2018). La lectura entre els infants i els joves de Catalunya (2016- 2017). *Anuari de l'Observatori de Biblioteques, Llibres i Lectura*, 5, 1-19. <https://raco.cat/index.php/AnuariObservatori/article/view/337652>

CIDE (2003). *Los hábitos lectores de los adolescentes españoles*. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

Colomer, T. (2009). Entre la normalidad y el desinterés: los hábitos lectores de los adolescentes. En T. Colomer (Coord.), *Lecturas adolescentes* (pp. 19-58). Graó.

Donald, D. R. (2001). How classics create an aliterate society. *English Journal*, 90(3), 33-39. <https://www.jstor.org/stable/821305>

Dueñas, J.D. (2019). La lectura adolescente y el actual sistema educativo en España: fracasos, logros y propuestas. *Lenguaje y textos*, 50(1), 97-98.

González, J. (2017). Lectura, comprensión lectora y hábito lector: un reto compartido. *Temps d'Educació*, 53, 129-141. Universitat de Barcelona.

Hernández Sampieri, R. (2014). Recolección de datos cuantitativos. En R. Hernández Sampieri, C. Fernández y P. Baptista Lucio (Coords.), *Metodología de la investigación* (pp. 196-267). McGraw-Hill. <https://www.uca.ac.cr/wp-content/uploads/2017/10/Investigacion.pdf>

ICEC (2022). *Hàbits de lectura i compra de llibres 2021: Informe de resultats*. Generalitat de Catalunya.

Jouve, V. (1992). *L'effet personnage dans le roman*. Presses Universitaires.

Manresa, M. (2009a). *Els hàbits lectors dels adolescents: Efectes de les actuacions escolars en les pràctiques de la lectura* (Tesis doctoral). Universitat Autònoma de Barcelona.

Manresa, M. (2009b). El hábito lector a través de la voz adolescente: de la vida al texto. *Lectura y Vida*, 1, 32-42. [https://www.academia.edu/27321693/El\\_h%C3%A1bito\\_lector\\_a\\_trav%C3%A9s\\_de\\_la\\_voz\\_adolescente\\_de\\_la\\_vida\\_al\\_texto?from=cover\\_page](https://www.academia.edu/27321693/El_h%C3%A1bito_lector_a_trav%C3%A9s_de_la_voz_adolescente_de_la_vida_al_texto?from=cover_page)

Marina, J.A. (2005). *La magia de leer*. Plaza & Janes editores.

Ministerio de Cultura y Deporte (2021). *Lectura infinita: Plan de fomento de la lectura 2021-2024*. Gobierno de España, 1-61.

Nieto, F. (2019). ¿Cómo enseñar literatura en la escuela secundaria? Notas para una metodología en construcción. *Educación, Lenguaje y Sociedad*, 27(17), 1-37.

Ordine, N. (2017). *Clásicos para la vida: Una pequeña biblioteca ideal*. Acantilado.

Ortiz, M. (2019). Investigar para enseñar la lengua castellana y la literatura: cómo, qué y para qué. En A.G. Cano y A.M. Ortiz (Coords.), *Formar y transformar: Lengua castellana y Literatura en ESO y Bachillerato* (pp. 143-166). Editorial Octaedro.

Petit, M. (2014). ¿Por qué incentivar a los adolescentes para que lean literatura? *Enunciación*, 19(1), 157-167. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4995571>

Solé, I. (2012). Competencia lectora y aprendizaje. *Revista Iberoamericana de Educación*, 59(1), 41-61. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=>

## 7. Annexos

1.	Eina 1. Qüestionari: Perfils lectors	37
2.	Eina 2. Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora	40
3.	Eina 3. Entrevista als professors	41
4.	Resultats i gràfics de les enquestes	43
5.	Transcripció de les entrevistes dels professors	52
6.	Transcripció de les entrevistes dels alumnes	73

## Annex núm. 1: Eina 1

### Eina n°1

#### Qüestionari: Perfils lectors

Aquest qüestionari forma part del meu estudi de cas en el marc del Treball de Final de Màster i pretén indagar sobre els hàbits lectors adolescents. A través de les preguntes que trobaràs a continuació s'elaborarà un perfil lector de tots els participants, que tindrà en compte la quantitat, les preferències i les maneres de llegir dels adolescents enquestats. Et demano la màxima sinceritat possible al respondre les preguntes. El qüestionari és completament anònim!

Temps de resposta: Entre 15 i 20 minuts.

Curs: [Encercla l'opció que correspongui]

1r	2n	3r	4t
----	----	----	----

1. Creus que llegir, en qualsevol àmbit és important?

[Valora la teva resposta del 1 al 5. Fes una creu en la casella que consideris que s'ajusta més a la teva opinió].

1 Totalment en desacord	2 Una mica en desacord	3 Ni d'acord ni en desacord	4 Una mica d'acord	5 Totalment d'acord
-------------------------------	------------------------------	-----------------------------------	--------------------------	---------------------------

2. Els teus progenitors llegeixen a casa?

[Fes una creu, "X", dins del quadre que consideris que s'acosta més a la teva realitat].

Sí, sempre he vist llegir a casa.

Sí, però no molt sovint.

No, a casa meva no he vist mai llegir als meus progenitors.

3. Fas ús de les biblioteques públiques?

[Fes una creu, "X", dins del quadre que consideris que s'acosta més a la teva realitat].



Sí, hi vaig per estudiar, consultar llibres, per fer-hi algun taller o fins i tot per escoltar alguna xerrada interessant.

Sí, hi vaig per estudiar i consultar algun llibre.

Sí, hi vaig per agafar llibres en préstec.

No utilitzo el servei de les biblioteques.

Altres: \_\_\_\_\_

4. Creus que és important la lectura a l'escola de llibres obligatoris?

[Fes una creu, "X", en la casella que consideris que s'ajusta més a la teva opinió].

Sí

No

Sí, però preferiria poder escollir les meves lectures

5. Quan s'ha de llegir un llibre obligatori de l'escola, què prefereixes?

Llegir a classe en veu alta

Llegir a classe de forma individual

Llegir a casa el capítol que toca

6. Quants llibres llegeixes en el transcurs d'un any?

[Fes una creu, "X", dins del quadre que consideris que s'acosta més a la teva realitat].

0-4 llibres per any	5-9 llibres per any	+10 llibres
---------------------	---------------------	-------------

7. A casa llegeixes cada setmana?

[Fes una creu, "X", dins del quadre que consideris que s'acosta més a la teva realitat].

Gairebé mai	Algun cop per setmana	Cada dia o molts cops per setmana
-------------	-----------------------	-----------------------------------

8. Què llegeixes quan ets a casa?

Els textos de la selecció escolar o altres documents per poder completar les tasques de l'escola: treballs, exàmens, deures...

Els textos de la selecció escolar que s'indiquen en la resposta anterior però també altres llibres d'elecció pròpia (del gènere que m'agrada:  
\_\_\_\_\_)

Els textos de la selecció escolar que s'indiquen en la primera resposta, best-sellers, i altres llibres d'elecció pròpia de diferents gèneres que m'interessen i m'agraden.

#### 9. Per quin motiu llegeixes a casa?

[Fes una creu, "X", dins del quadre que consideris que s'acosta més a la teva realitat. En aquest cas pots marcar tantes opcions com consideris oportú].

Per distreure'm, evadir-me, per plaer, perquè em ve de gust...

Per informar-me sobre temes que m'interessen

Perquè m'hi obliguen els meus pares o els meus professors

## Annex núm. 2: Eina 2

### Eina nº2

#### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

1. Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Com ho vius, com ho perceps? → [Quin pes té la lectura en la seva vida quotidiana, pels seus objectius acadèmics, professionals, per la seva esfera social...?]
2. Quines experiències lectores recordes?
  - Noms de llibres o autors
  - Activitats o dinamitzacions al voltant d'alguna lectura

[Detectar com les narra i com les valora].

3. T'agrada llegir? [Per què sí o per què no].
4. Què t'agrada llegir? O què llegeixes?
  - Gèneres o tipologies textuals
5. Sempre ha estat així? Han anat canviant les teves preferències o els teus hàbits lectors?
6. Et consideres un "bon lector"? Per què?

[Sense donar indicacions o acotar a què ens referim].

7. Creus que "els bons lectors" treuen més bones notes? Per què sí o per què no?
8. Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?
9. A què creus que es referien? Com entens un "bon lector", un "mal lector" i un "lector amb dificultats"?

## **Annex núm. 3: Eina 3**

### **Eina 3**

#### **Entrevistes als professors**

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere. Professor- matèria (Llengua Catalana/ Llengua Castellana), curs.

**Introducció:** Aquesta entrevista pretén recollir les opinions dels docents sobre el context actual, si detecten alguna tendència general en l'hàbit lector en els últims anys, com consideren que s'hauria de promoure l'hàbit lector entre els joves i profunditzar en les seves creences al respecte.

Preguntes:

1. Per què ets professor/a de literatura?
2. Què creus que necessita un professional docent per esdevenir un bon professor, sobretot en la teva matèria?
3. Com és el perfil d'alumne/a que coneixes?
4. Creus que és difícil captar l'atenció dels alumnes per introduir-los en la literatura? Hi ha una predisposició a acceptar l'autoritat del docent? Hi ha resistència a llegir?
5. Consideres que la lectura és un element menys present en la vida dels joves actuals que en èpoques anteriors?
6. Com motives els teus alumnes per endinsar-se en la literatura, quins recursos utilitzes? (Propostes didàctiques, activitats, dinamitzacions...).
7. Quan t'has trobat amb una classe especialment difícil, has emprat cap altre mètode?
8. Com definiries el teu mètode de treball? /Tipus de lectures, lectura en veu alta (per part de l'alumnat o del docent), lectura individual, lectura a l'aula, lectura a casa, lectures del currículum o de la programació del centre, lectures d'elecció personal de lectura (procés de lectura i avaluació).
9. Quin paper consideres que té el professor a l'hora de fomentar i contribuir a la consolidació de l'hàbit lector entre els seus alumnes?

10. Com definiries a un “bon lector”, un “mal lector” o un “lector pobre” i un “lector amb dificultats”? (Són categories que s'utilitzen en el món de la docència? Com et posicionen al respecte? Quina repercussió consideres que poden tenir aquestes etiquetes per un alumne?)

11.. Creus que els teus alumnes experimenten un canvi envers la seva percepció i relació amb la literatura després d'haver rebut les teves classes?

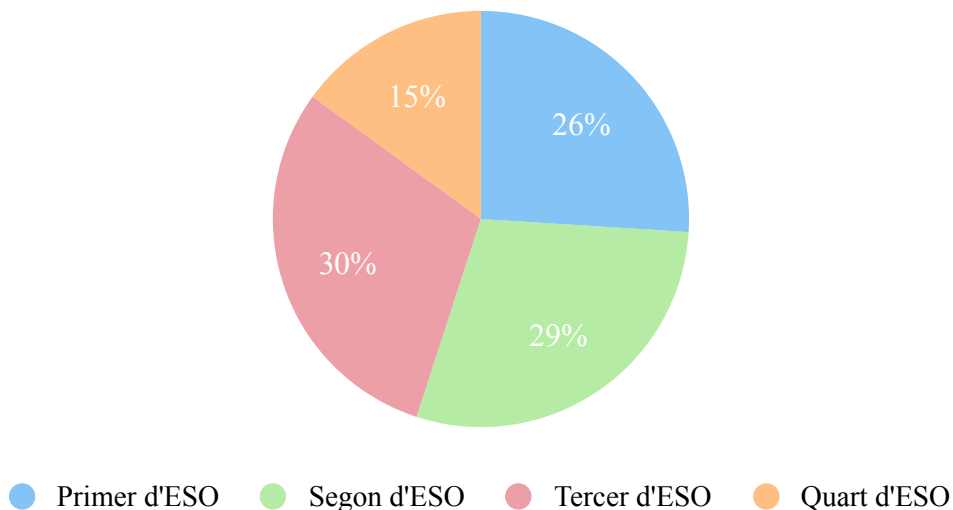
12. Haurà de canviar el plantejament docent davant de les pròximes generacions de joves, tenint en compte els reptes que estan per venir?

Comiat, agraïment i espai per a dubtes.

## Annex núm. 4: Resultats i gràfics de les enquestes

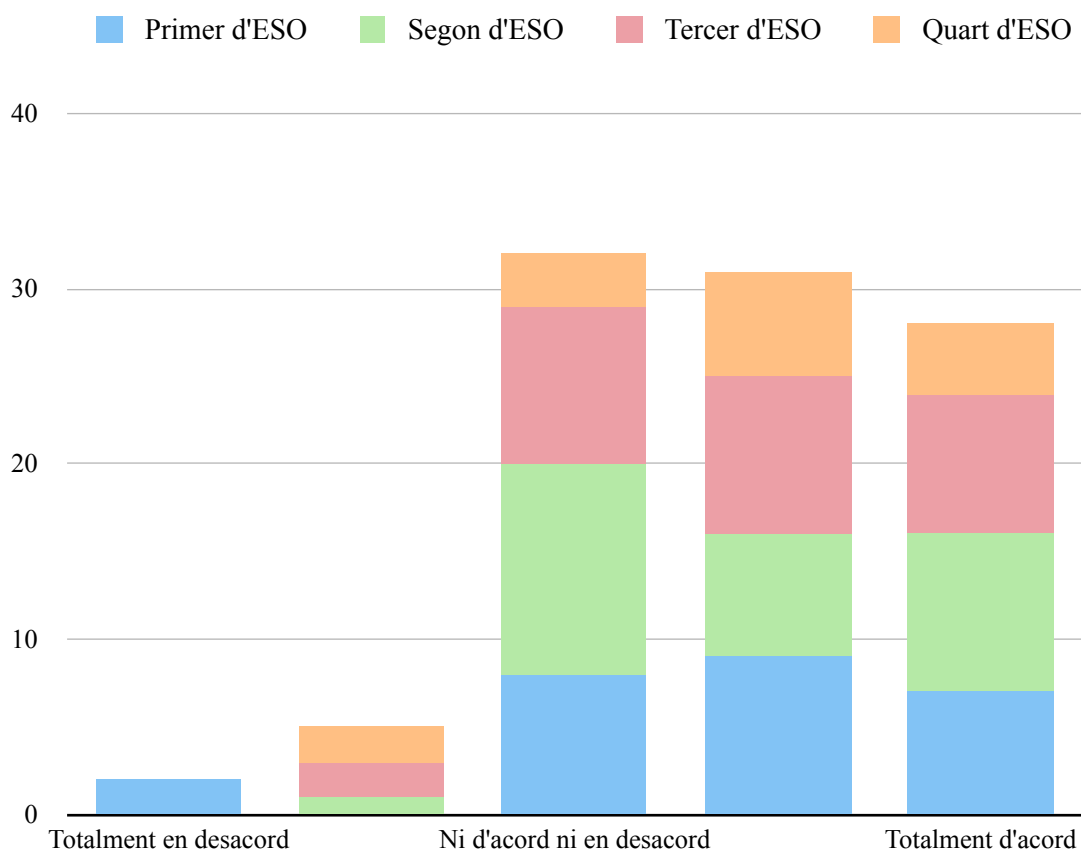
Gràfic 1

Percentatge de participació a l'enquesta segons els cursos dels alumnes



Gràfic 2

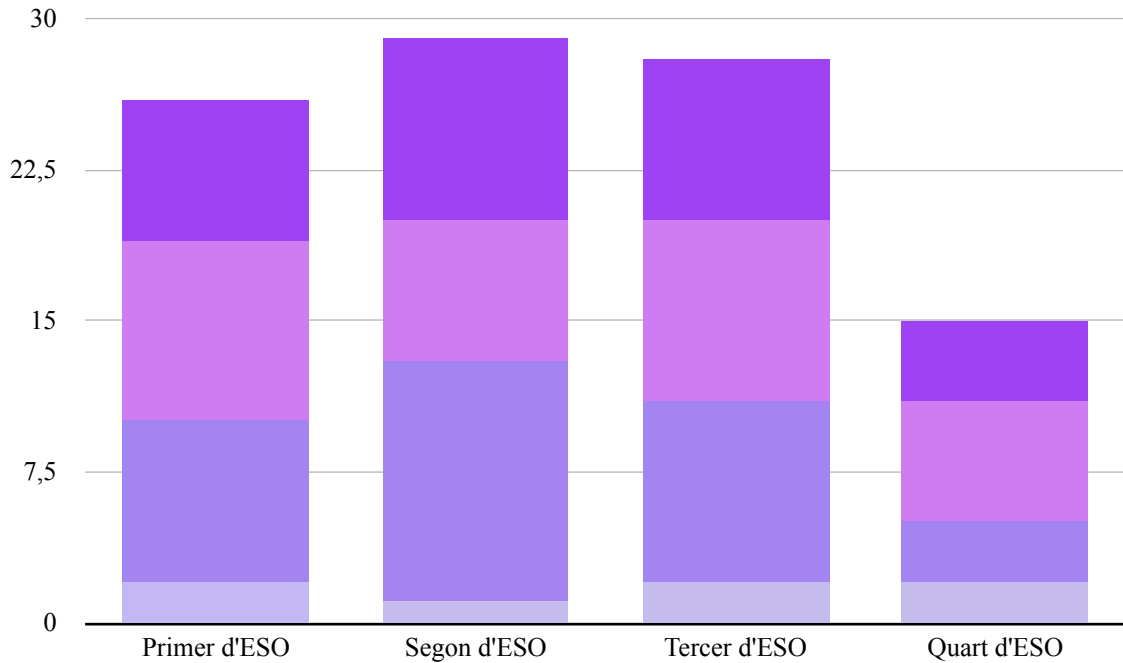
Resposta a la pregunta 1. Creus que llegir, en qualsevol àmbit és important?



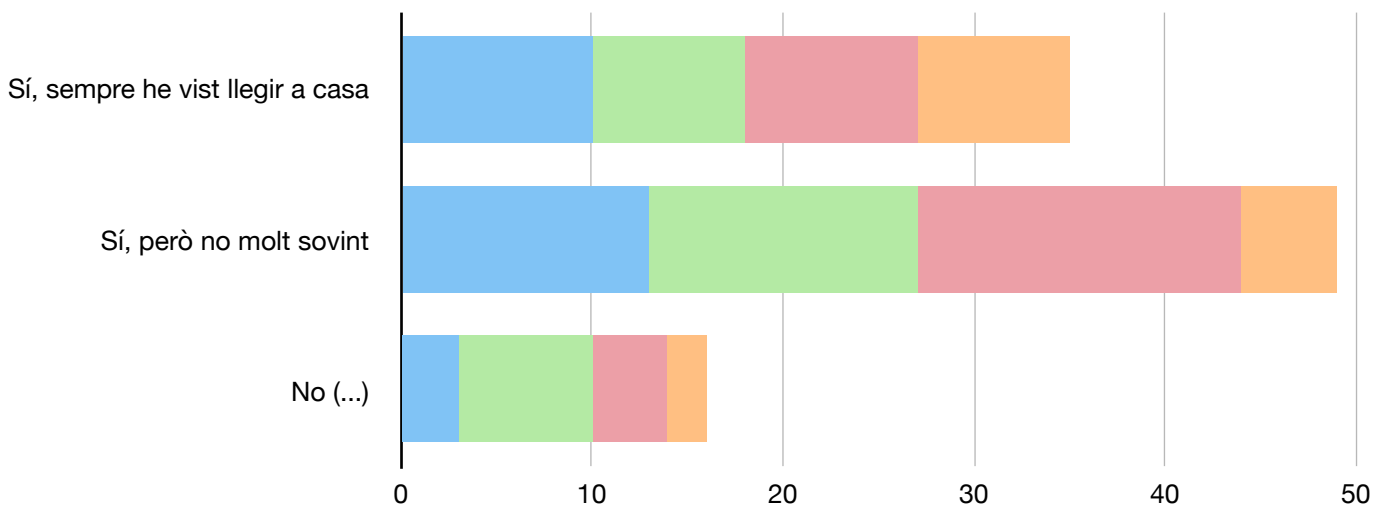
Gràfic 3

Resposta a la pregunta 2. Els teus progenitors llegeixen a casa?

■ Totalment en desacord   ■ Una mica en desacord   ■ Ni d'acord ni en desacord   ■ Una mica d'acord  
■ Totalment d'acord

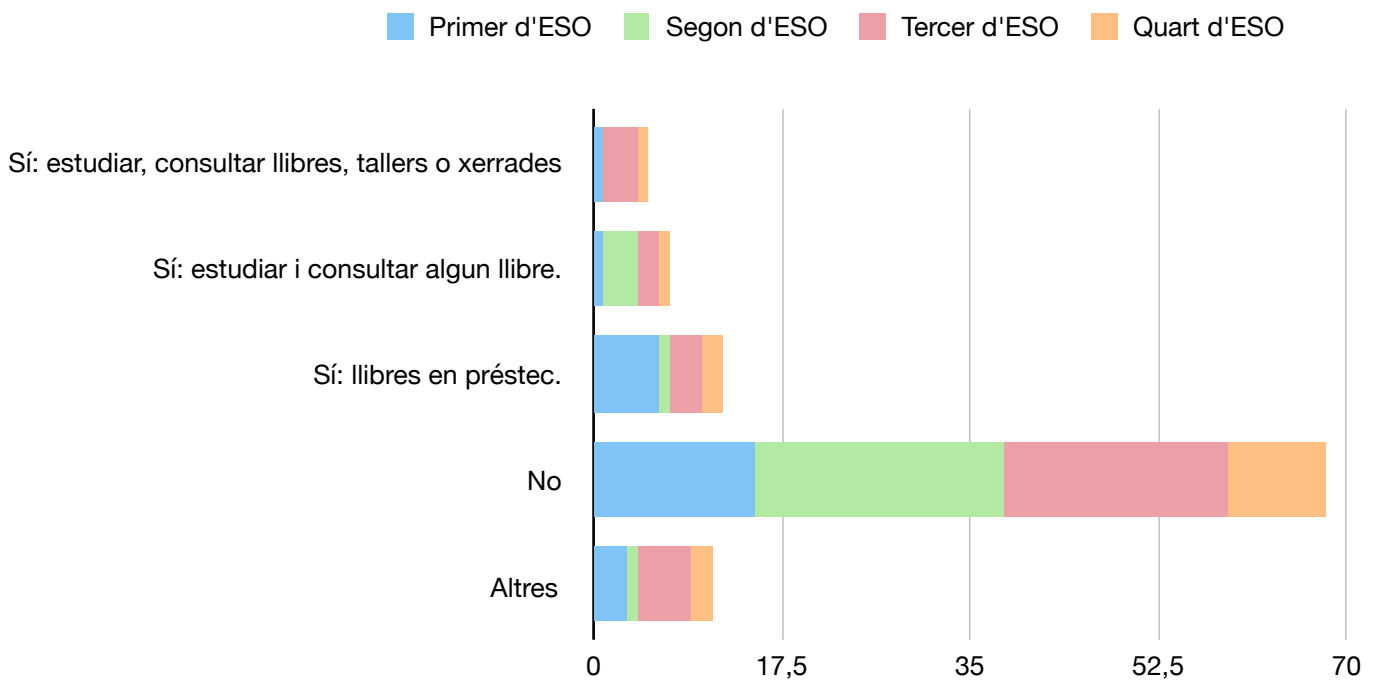
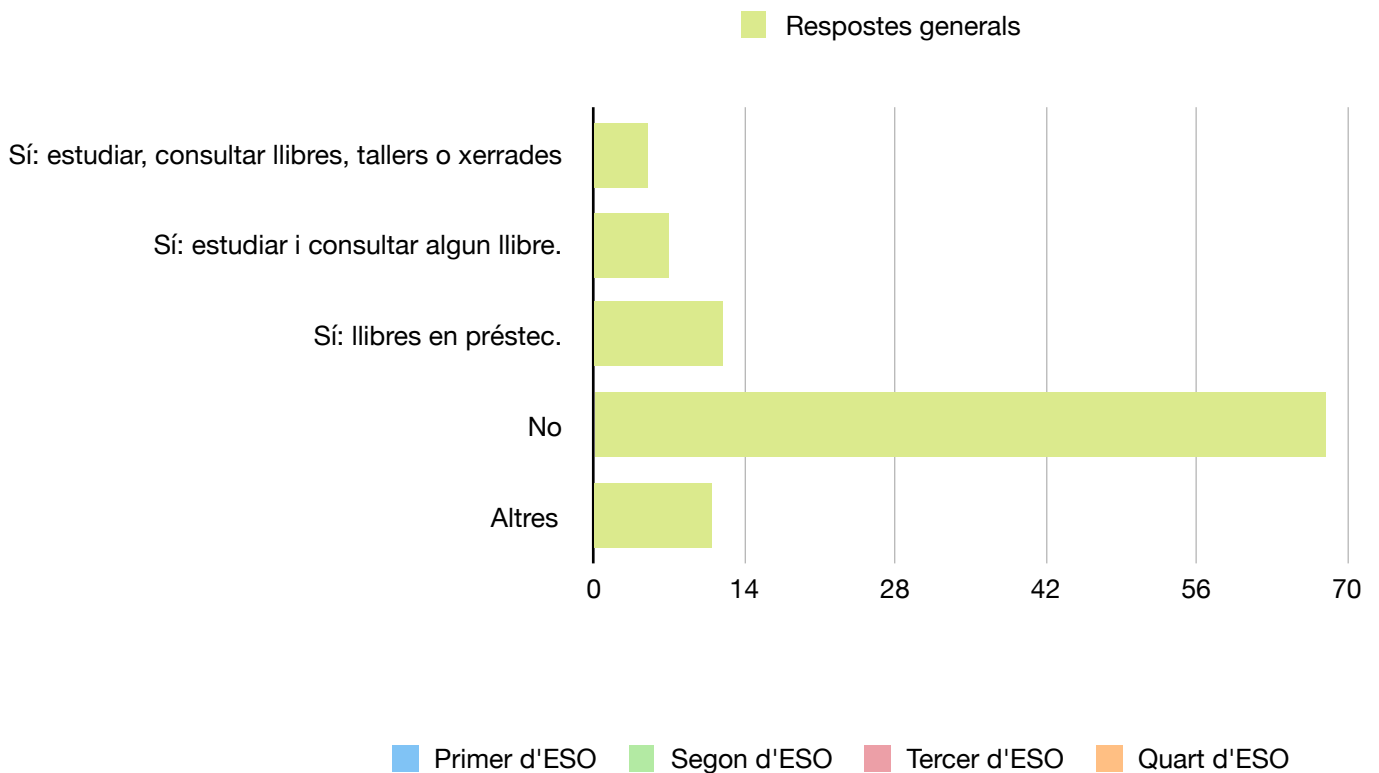


■ Primer d'ESO   ■ Segon d'ESO   ■ Tercer d'ESO   ■ Quart d'ESO



### Gràfic 4

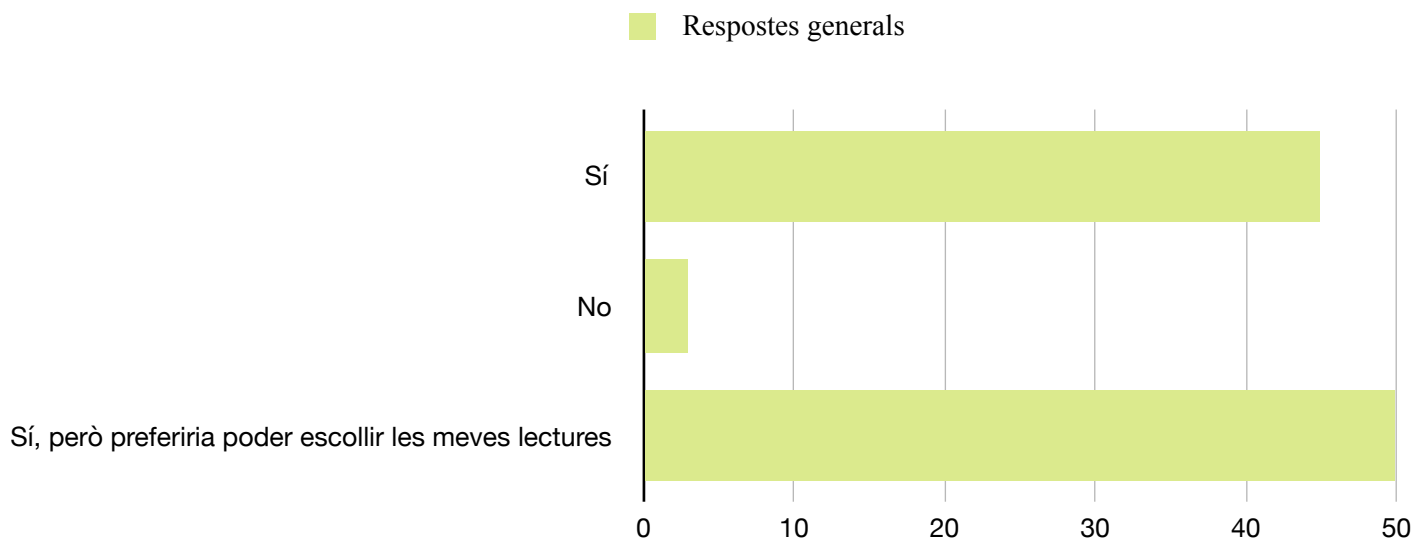
Resposta a la pregunta 3. Fas ús de les biblioteques públiques?



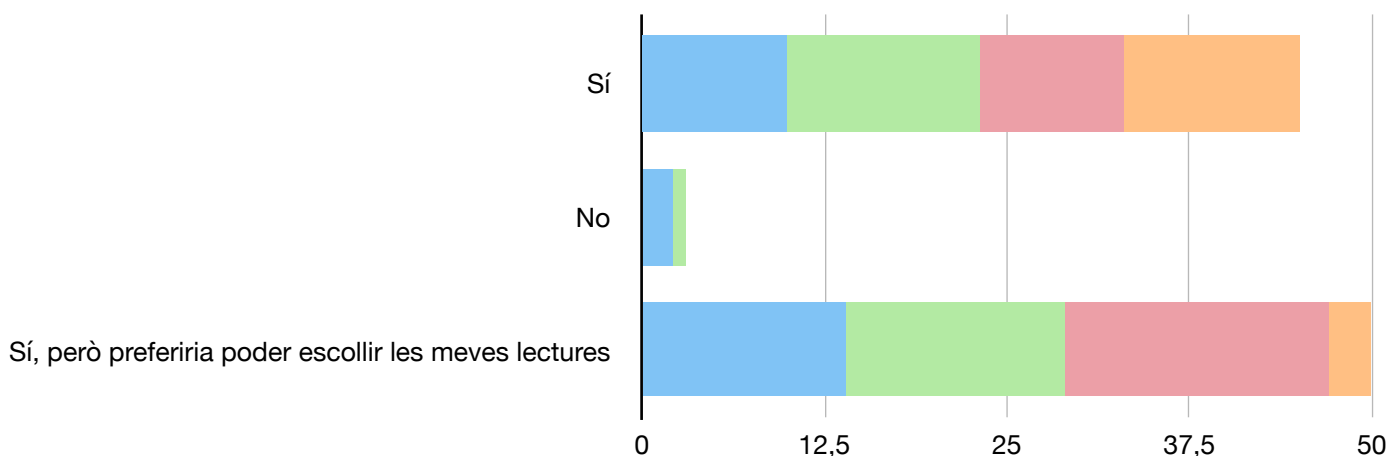


### Gràfic 5

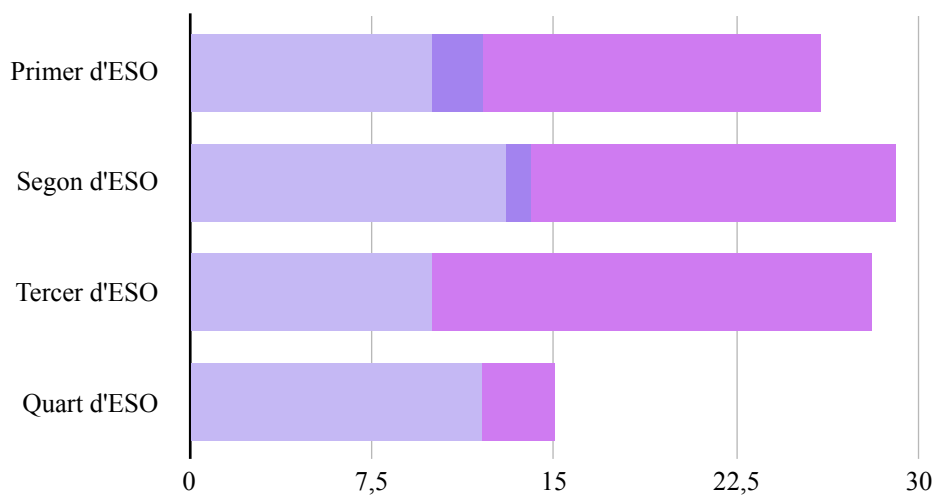
Respostes a la pregunta 4. Creus que és important la lectura a l'escola de llibres obligatoris?



■ Primer d'ESO   ■ Segon d'ESO   ■ Tercer d'ESO   ■ Quart d'ESO



■ Sí   ■ No   ■ Sí, però preferiria poder escollir les meves lectures



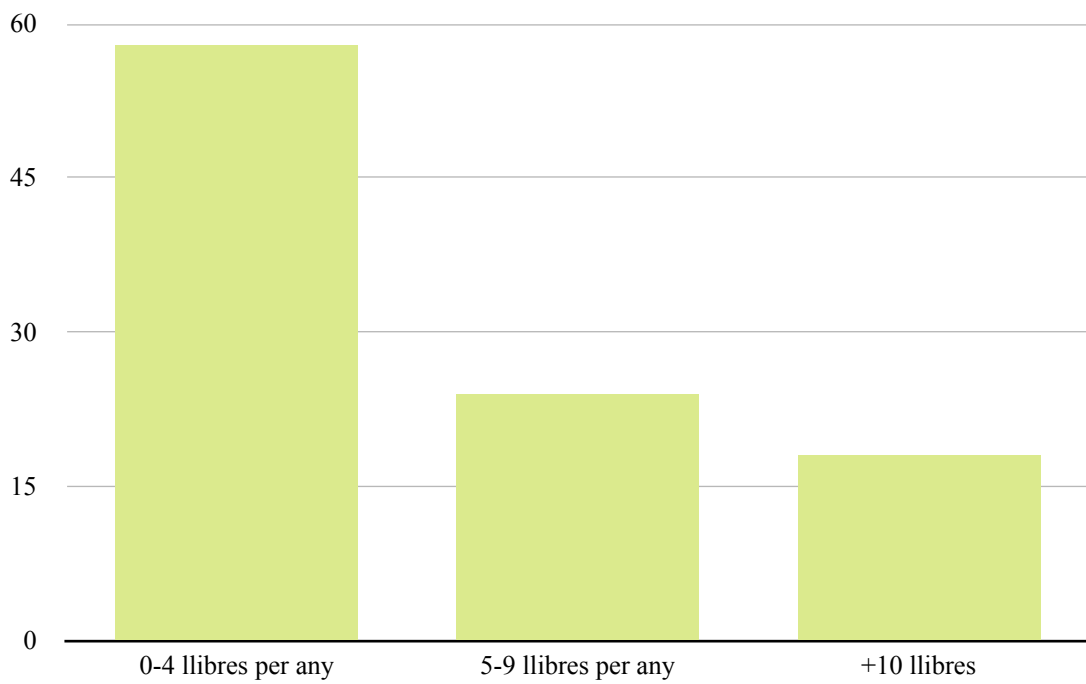
Gràfic 6

Respostes a la pregunta 5. Quan s'ha de llegir un llibre obligatori de l'escola, què prefereixes?



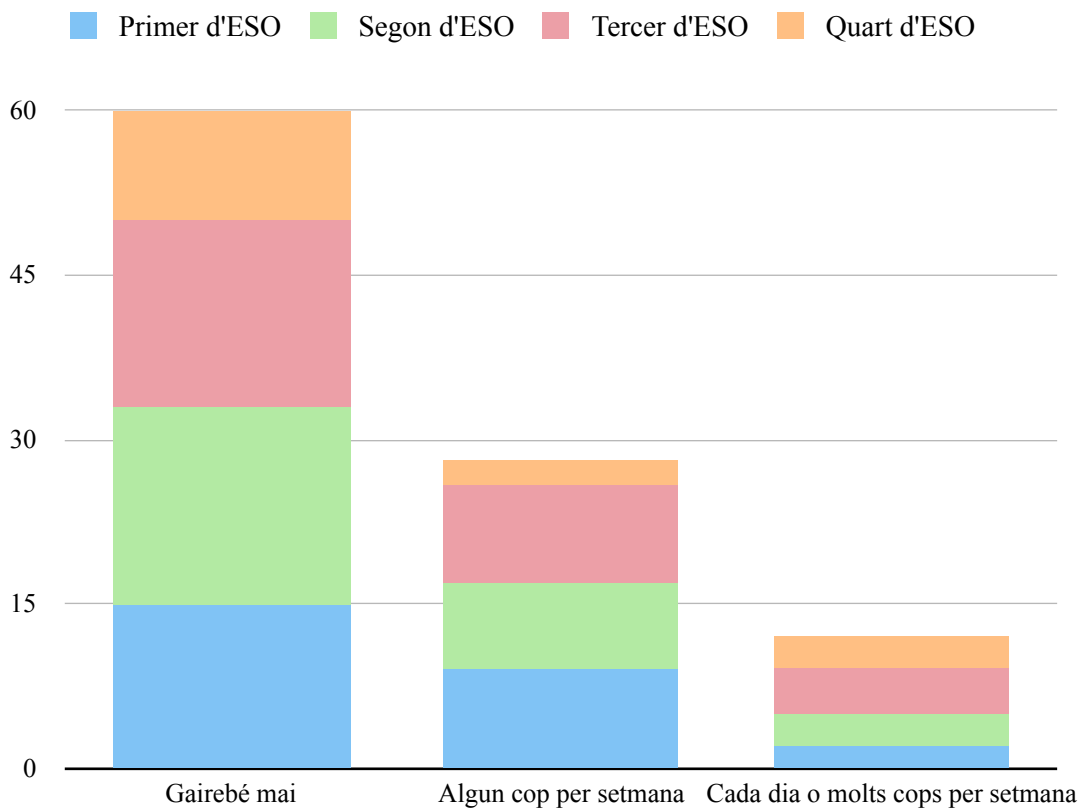
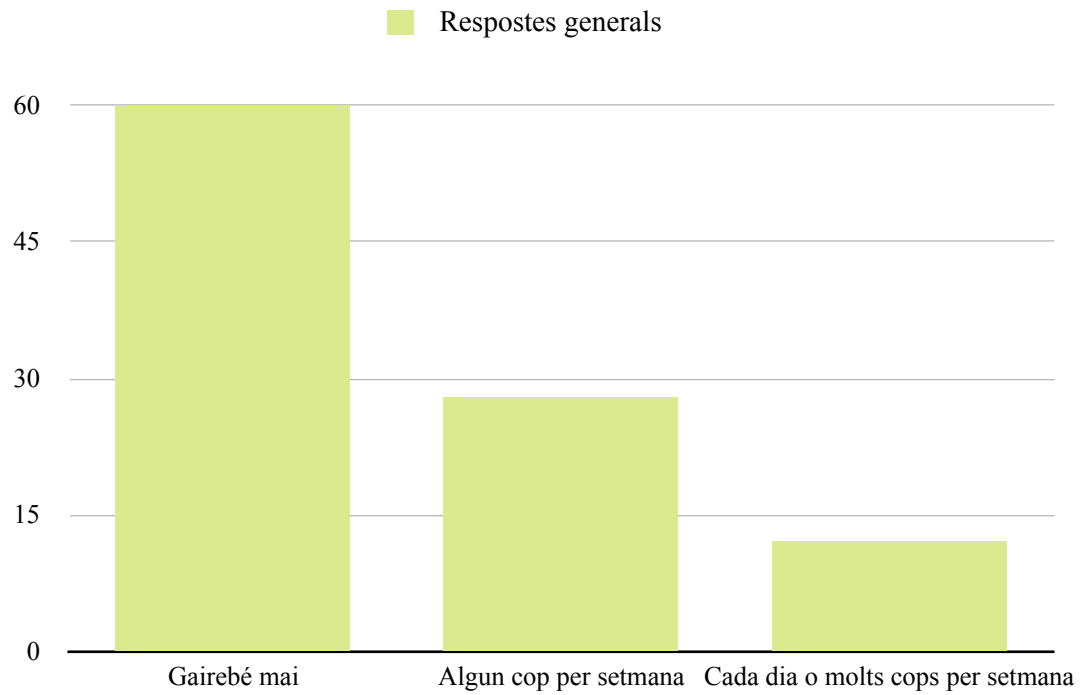
### Gràfic 7

Respostes a la pregunta 6. Quants llibres llegeixes en el transcurs d'un any?



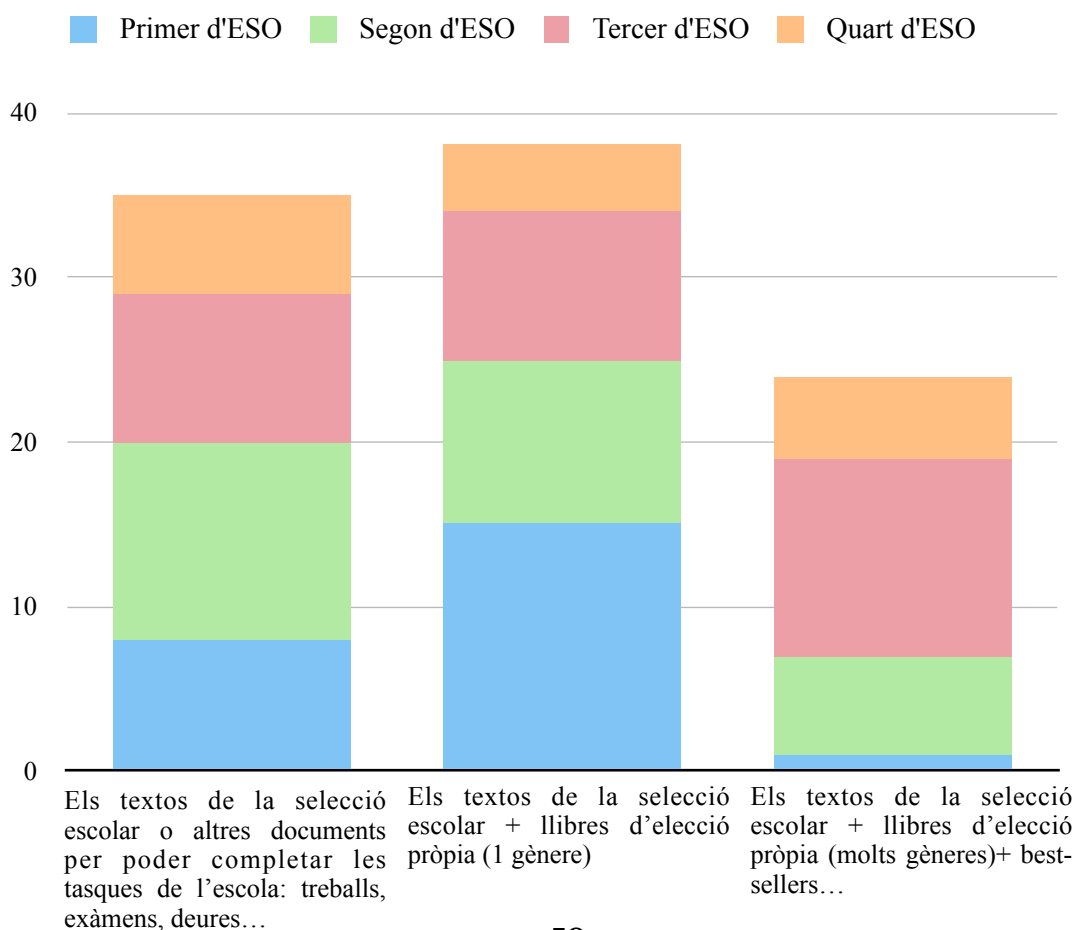
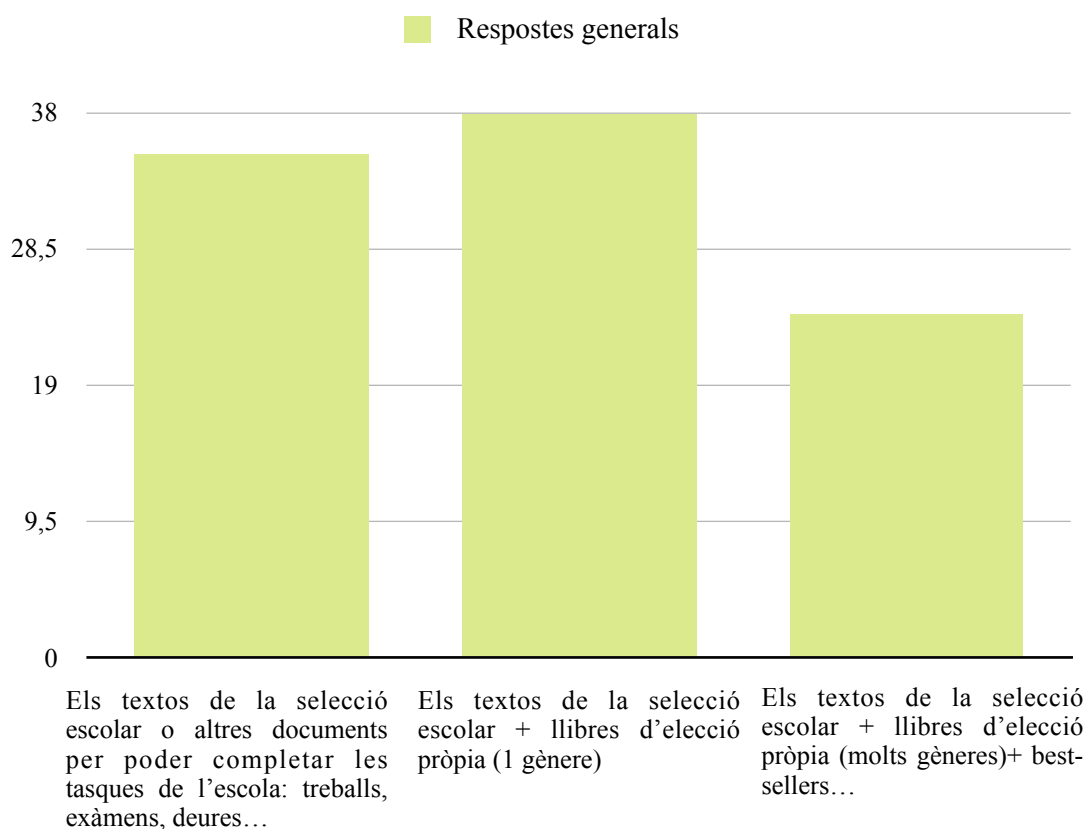
### Gràfic 8

Respostes a la pregunta 7. A casa llegeixes cada setmana?



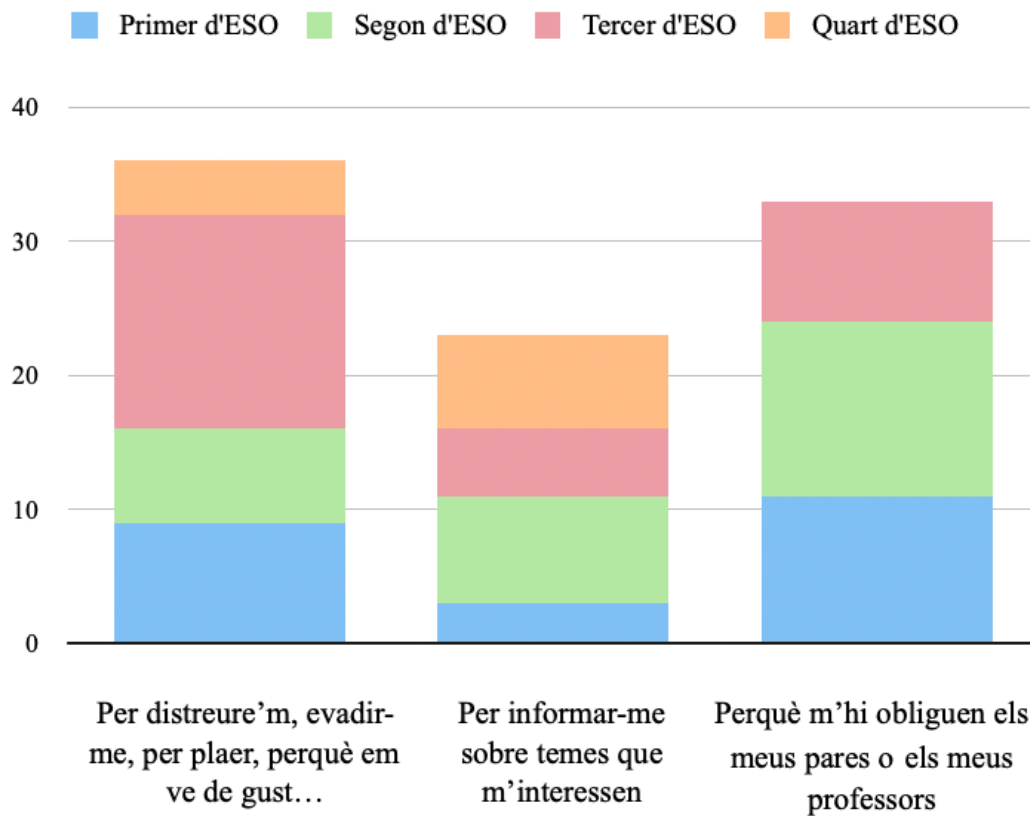
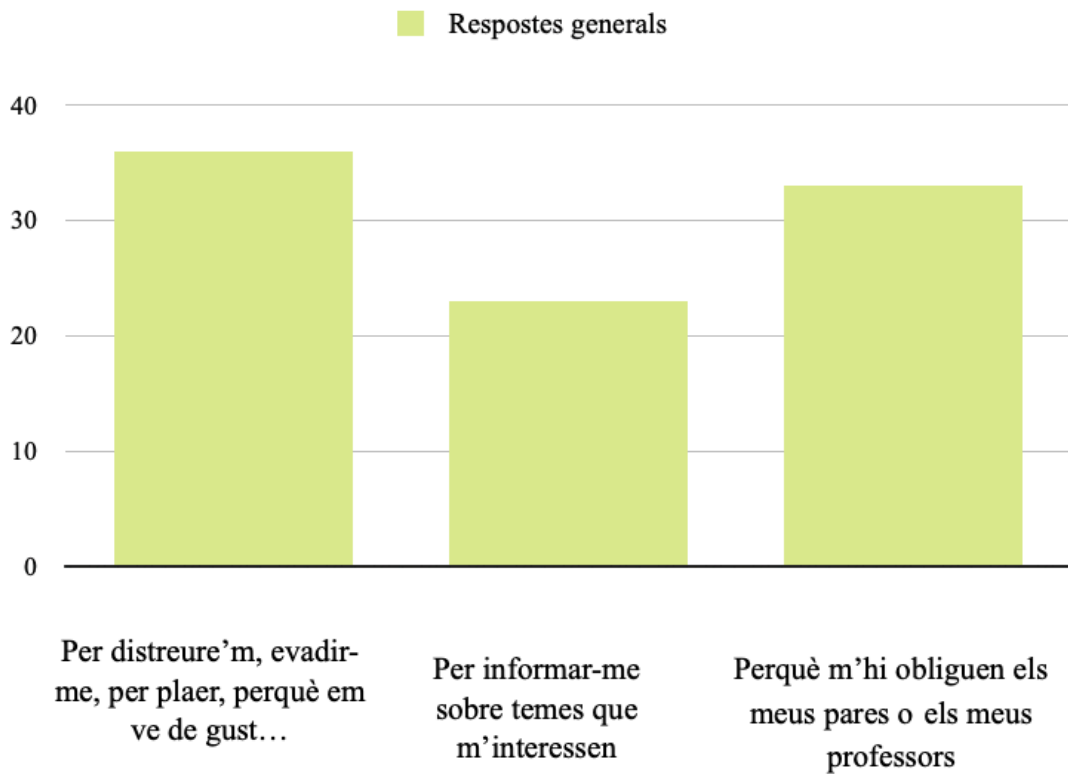
### Gràfic 9

Respostes a la pregunta 8. Què llegeixes quan ets a casa?



Gràfic 10

Resultats de la pregunta 9. Per quin motiu llegeixes a casa?



## **Annex núm. 5: Transcripció de les entrevistes als professors**

### **Eina 3**

#### **Entrevistes als professors**

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere. Professor- matèria (Llengua Catalana/ Llengua Castellana), curs.

*S., 44, home. Professor de castellà, tots els cursos de l'ESO.*

**Introducció:** Aquesta entrevista pretén recollir les opinions dels docents sobre el context actual, si detecten alguna tendència general en l'hàbit lector en els últims anys, com consideren que s'hauria de promoure l'hàbit lector entre els joves i profunditzar en les seves creences al respecte.

Preguntes:

#### **1. Per què ets professor de literatura?**

Primero porque considero que la literatura es la disciplina superior, y no tengo ningún problema en decirlo, de las humanidades. Indiscutiblemente. Entonces, a partir de la literatura, ya como disciplina eh, eee, recoges contexto histórico... Osea, una novela, o una obra literaria es un acto comunicativo y como acto comunicativo tiene contexto histórico y un contenido, que se puede hacer hermenéutica se pueden sacar contenidos filosóficos. Puedes hacer filosofía, puedes hacer psicología, puedes hacer historia, porque siempre, todo acto comunicativo, va en función su contexto histórico, vale? Qué es lo que están haciendo ahora con la cancelación, la reescritura de obras literarias, que es oye, tú, cuando lees obras literarias también estás entrando en contacto con un contexto, no hace falta tocar absolutamente nada. Si eres un perezoso intelectual y no quieres profundizar en el contexto histórico habrá que cambiar el texto para no ofender, vale? pero la profundidad implica que tu te puedas leer eso. Osea y si entramos en el teatro es la obra de arte total: escenificación, música... osea es la leche no? Entonces, las demás humanidades son propedéuticas de la literatura, son apoyo a la literatura. Es, estudio un contexto histórico, pero lo que me interesa del contexto histórico es el alma humana, y el alma humana, como se expresa el hombre, y

eso es el arte. El arte está por encima de todo, ¿no? Y el arte literario tiene una profundidad que posiblemente no tengan otras artes. Y eso me fascina como disciplina y creo que es imprescindible poder mostrar esto. Poder mostrar la capacidad de la literatura para eh, para entrar en diálogo con el ser humano actual, porque tiene una parte universal y una parte particular y despierta un espíritu totalmente tolerante. Porque tú, a través de la parte universal de una obra literaria conoces, te conoces a ti mismo y conoces al hombre. Y a partir de la particularidad de esa obra entras en contacto con la realidad, con la relatividad de las culturas. Hay algo que es absoluto que está en todas las obras literarias, de todas las épocas y que te habla a tí, pero a partir de una particularidad que quizás no entiendas, pero que sabes que remite a esa universalidad, puede ser el amor, puede ser el odio, pueden ser muchas cosas no? Me parece, me fascina la literatura. Y creo que poder llevar esa visión a los chavales eh, es super enriquecedor, que entren en contacto con mundos diferentes, con épocas diferentes y al mismo tiempo comprendan que todo hombre de cualquier cultura y cualquier momento tienen algo en común y eso crea un, un hombre nuevo.

Y, a parte, es una obra de arte de acción, porque los personajes están actuando, es decir interpela a la acción, no a la contemplación. La literatura no es un arte contemplativo, así como te puedes pegar horas leyendo a Platón y no salir de tu habitación, la literatura quiere, osea despierta el quiero ser como este personaje, quiero actuar así, y acabas haciendo cosas.

## **2. Què creus que necessita un bon professional docent per esdevenir un bon professor, sobretot en la teva matèria?**

Pues dos cosas, y en esta seré breve, amar absolutamente la materia que estás impartiendo. No se puede, osea se pueden transmitir conceptos si no los amas, y eso con la frialdad ilustrada. Eso va hacer que tus alumnos aprueben pero que no les cambie nada. Pero apasionarte por lo que estás haciendo, que te guste... si no pues oye. Y otra, amar a tus alumnos, con todo lo que son: con todos sus problemas; que si no... no... eso, dedicate a otra cosa.

## **3. Com és el perfil d'alumne/a que coneixes?**

Pues ultra variado. Chavales que tienen problemas objetivos de diagnóstico de autismo, por ejemplo, severos, a personas de clase media que no tienen...osea que aquí hay toda la diversidad. Problemas físicos, problemas mentales, gente, osea hay problemas económicos... hay otros alumnos que no tienen ningún problema de esos pero tienen problemas existenciales y luego todos los problemas propios de la adolescencia que se suman al mundo escèptico actual. Hay chavales que se lo toman en serio, hay que no se lo toman en serio. ¿Osea, que no hay aquí?



**4. Creus que és difícil captar l'atenció dels alumnes per introduir-los en la literatura? Hi ha una predisposició a acceptar l'autoritat del docent? Hi ha resistència a llegir?**

Mucho. Cada vez más. Están sobre estimulados, osea cosas que ya... esto estan sobreestimulados entonces meterlos en una lectura lenta es imposible. Osea, hoy es imposible leer *Drácula*, es 100% imposible. Ya en vuestra época olía a tocho, pues imagínate ahora. Estos no... es imposible. Es muy difícil.

**Osigui, hi ha resistència a llegir, pel fet de llegir...?**

A ver no, a leer no, pero a un cierto tipo de lectura, por ejemplo una novela, un tipo de lecturas sí que hay resistencia. De hecho la cultura es más, es más, escrita, por el whatsapp, ¿no? Pero... Me viene a la cabeza eh la descripción de la catedral de Notre Dame de París en *el Jorobado de Notredame* de Victor Hugo, es un huevo de páginas. Estos no sostienen una descripción de veinte páginas, y es espectacular, esa descripción es una joya de la literatura pero... meterse ahí no vale.

**Però, hi ha una predisposició a acceptar l'autoritat docent?**

Sí. Sí.

**5. Consideres que la lectura és un element menys present en la vida dels joves actuals que en èpoques anteriors?**

Pues no. Está muchísimo más presente, entre otras muchas cosas porque en otras épocas anteriores el analfabetismo era elevadísimo. Osea, teniendo en cuenta que somos la primera generación alfabetada en su totalidad, pues es lo que hay. Mi abuela no sabía ni leer ni escribir, quiero decir, la literatura en la generación de mi abuela y que leían no? Lo que pasa es que hemos tenido, hemos tenido una... unas expectativas sobre la sociedad progresistas que no se corresponden nunca con la realidad. Osea, la homogeneización de la sociedad ha fracasado y creíamos que todos íbamos a ser eh, una mezcla entre nobles, caballeros y monjes, y al final no, la cultura popular de música, reggaeton... es lo que... Si nos olvidamos de la homogeneización social hay mucha gente... Lo que no podemos decir es que esta clase social está destinada a ser obrera. Hay que dar a los hombres la posibilidad de cambiar de clase y a los de arriba la posibilidad de irse a tomar por culo. Pero que la gran mayoría de la sociedad está aquí para ser productiva y estar en la cultura popular escuchando reggaeton y bebiendo cerveza, eso es lo que ha existido desde Grecia. Nos tenemos que olvidar del proyecto ilustrado de convertir a todos en ciudadanos libres intelectuales, osea esto no. Se lee mucho más ahora que en el siglo XIX, y se lee mucho más que... osea les vamos a preguntar a nuestros, a tus abuelos o a mis padres que qué han leído, estos han leído ya mucho más. Osea

está mucho más presente pero no con las expectativas que tenía el proyecto ilustrado de que todo el mundo tenía que leer a Shakespeare. Porque mi padre se puso a trabajar con doce años.

**6. Com motives els teus alumnes per endinsar-se en la literatura, quins recursos utilitzem? (Propostes didàctiques, activitats, dinamitzacions...)**

Pues, en realidad como el tema erudito de hacer arqueología literaria le gusta a dos, lo que sí que es objetivo es plantear qué pueden aprender ellos de su presente a través de esa obra. Entonces eso lo conseguimos a través de la hermenéutica que es buscar significado más profundo de la obra independientemente de los accidentes, osea estilo, eh las características históricas... eso lo hago pero, lo más importante, es el significado último, lo universal y que ellos miran su presente con eso.

**Vale, pero, i més en concret: propostes didàctiques, activitats dinamitzacions?**

Pues en realidad hay mucho debate, se pone un, una X y se hace un debate. Y ahora me viene a la cabeza el trabajo de la *Celestina* que es a partir de un esquema, del esquema más profundo de la *Celestina*, aplicarlo al mundo actual. Ellos por grupos tienen que elegir un tema actual en el que se reproduzca el mismo esquema que en la obra literaria y exponerlo. Y lo tienen que exponer de manera creativa, haciendo un cortometraje... esta es una de las...

**I a primer amb *Los Títeres de Cachiporra* estas fent una fotonovela, no?**

Sí. Pero esto es para trabajar el resumen. Osea ya no solo los contenidos sino que, para trabajar el resumen ellos tienen que cojer la obra y crear diez fotografías, diez viñetas, que puedan resumir la obra, luego se disfrazan y hacen esas diez fotos. Pero allí trabajo el resumen.

**Sí, pero no deixa de ser una activitat de dinamització. Alguna cosa més?**

Sí. También está la actividad de los recursos literarios fotográficos: crear fotografías en las que se pueda contemplar los recursos literarios. O en filosofía hacemos una película, hacemos una película X, osea en la que el tema es X y cada personaje es un filósofo y tiene que sintetizar ese personaje en su acción de la película, la filosofía de ese filósofo, sintetizada. Por ejemplo, Hume es un tocón, tiene que ser alguien que esté tocando, por ejemplo. Entonces hacen una peli en el que el carácter de cada personaje representa un filósofo.

**Aquest tipus de dinàmiques o dinamitzacions les vas canviant en funció del grup? Si hi ha un model que ja funciona el repeteixes? O?**

Sí, de hecho yo no tengo nada... osea yo entro, veo, pienso una cosa y la propongo. Yo no tengo nada preparado. Es verdad que algunos de mis trabajos ya son instituciones, por ejemplo el de la *Celestina*, lo hago siempre porque es un trabajo muy libre en el que un grupo

puede hacer un power point y otro grupo puede hacer un cortometraje. Entonces es una manera de traer su realidad a clase y se puede ver como tratan temas como el porno mientras que años antes eran más temas de redes sociales, y también es un punto de traer su presente a clase. Es un trabajo muy libre, entonces, ese lo voy hacer toda la vida, ese siempre funciona. Además es una manera de plantear temas morales sin moralismo, osea porque utilizar al otro como un instrumento, la experiencia nos dice que está mal que nos utilicen y utilizar, osea no es el mal del demonio, es un uso incorrecto de las cosas, es como si yo utilizo este papel como alimento, osea no, no funciona, hay un desajuste. Si yo me siento, doy la vuelta a la silla y me siento en ella, el uso, ósea se produce un desajuste... Si yo utilizo a las personas como un medio, hay un desajuste que se manifiesta en conflicto, tristeza, lo que sea... pero en el fondo denota un mal uso de las cosas.

Y hay otras que depende del grupo digo ah, pues lo hago, pues no lo hago. Osea, a lo mejor estoy en medio de clase y se me ocurre pues vamos a hacer esto. Yo no me acuerdo de las actividades que hicimos el año pasado, muchas sí pero otras... se me olvida.

**7. Si algún any t'has trobat amb un grup especialment difícil, has augmentat el número de dinamitzacions o activitats? O has mantingut la mateixa línia?**

Sí, bueno, vas cambiando. Es verdad que eh, cuando... sí he ido cambiando. Es verdad que hay grupos que puedes hacer unas cosas, con otros no. Salvo un año que hice, el grupo era muy potente e hicimos, es verdad que no lo acabamos, pero hicimos un libro que era la literatura española en Santpedor. Y era coger cada uno de los escritores. Osea uno inventaba un poema imitando una obra de Quevedo y otro inventaba el contexto histórico, por ejemplo: uno se encontró un documento histórico que decía que Quevedo había pasado por Santpedor para ir a Flandes por el tema militar y se había enamorado, y le escribía ese poema, no se qué no se cuantos... pero todo como si fuera real, en tal archivo, tal día, con tal número se encontró este documento que, no? Pues eso se pudo hacer. Pero por ejemplo este año yo no me voy a meter en cosas así.

**Vale, doncs simplement quan trobes un grup difícil treus les activitats que consideres més difícils?**

Sí o puedes hacer otras cosas. Por ejemplo, las redacciones cuando el grupo es más flojo, hago una lista de palabras randoms que luego les toca a algunos, tienen que hacer un texto muy corto y corregirlo entre todos, entre 6 y 7 líneas, hago un dossier lo reparto y lo corregimos entre todos. Es una manera súper efectiva y super dinámica de hacer ortografía y son redacciones que son divertidas pero no tienen nada de profundidad. Pues eso lo he hecho tanto en función de los alumnos como del profesor, porque si los alumnos no están en un

momento profundo, la ortografía lo tienen que hacer igual, pues entonces lo hacen así. Yo tampoco me voy a poner ahora... o sea no doy para leer redacciones muy largas, entonces voy ajustando. Se hace ortografía de una manera dinámica y divertida, y tú puedes hacer ortografía con un chaval que te va escribir sobre un duende que se ha encontrado una pizza en un hormiguero, bueno, pues ya está, pero mientras esté bien escrito... Así es solo ortografía y se lo pasan bien leyendo esas historias.

**8. Com definiries el teu mètode de treball? /Tipus de lectures, lectura en veu alta (per part de l'alumnat o del docent), lectura individual, lectura a l'aula, lectura a casa, lectures del currículum o de la programació del centre, lectures d'elecció personal...**

Muchas de las lecturas las elijo yo pero consensuado, y muchas veces pido consejo. Hay cursos que se me escapan. Por ejemplo, los de segundo, las lecturas de segundo, quitando alguna que a mi me ha funcionado y se ha quedado, están muy determinadas o condicionadas por la opinión de Marta Zaragoza (Directora de l'escola Mare de Déu de la Gleva i professora de llengua castellana), porque a mi se me escapan, hay veces que se me escapan. En los de tercero y cuarto las decido yo. Aunque es verdad que si yo dijera ahora, voy a leer, qué sé yo, según que cosa eh random no. Las de primero también están bastante determinadas, porque a mi también se me escapan menos Ulises.

**Vale, però, tant si la tries tu, com si ho feu de forma consensuada, quin criteri es segueix per seleccionar aquestes lectures?**

Clásicos. O sea, que aparte de pertenecer al cánón, que tengan algo interesante a decirnos sobre nuestra vida. Y esa es la definición de clásico: que cualquier hombre de cualquier momento pueda entender esa obra. O sea el criterio es clásico, trabajar con los clásicos. Que al final es patrimonio, o sea coger un libro que se van a leer fuera pues no se, cosas que si no leen aquí...

**Hi ha un consens també amb català? Osigui les dues assignatures van de la mà?**

Sí. O sea el departamento de catalán también hace lo mismo y a veces, hablamos porque sino vamos a leer lo mismo. Y qué temas haces tú, qué temas hago yo... No se pueden solapar, sobre todo obras extranjeras. Decir oye tú trabajas Dante en qué curso y cosas así. Primero y segundo es con base a dos preguntas, o dos temas grandes. O sea, la primera pregunta es *¿Qué es el hombre?* en primero de la ESO y todas las obras son literatura internacional, y se leen enfocados a esa pregunta. En segundo está más centrado en *Podemos conocer? ¿Cómo conocemos?* ¿Hay misterio no hay misterio? Entonces es más literatura fantástica, literatura policíaca, para contrastar las diversas teorías del conocimiento. O sea sería *¿puede el hombre conocer? ¿cómo conocemos?* Y a partir de ahí. Y en tercero y cuarto recorrido histórico.

**Val. Després, per a què apostes? Lectura a l'aula, lectura a casa...?**

Aula.

**Íntegrament?**

Alguna vez he hecho leer en casa pero mayoritariamente se lee en el aula.

**9. Quin paper consideres que té el professor a l'hora de fomentar i contribuir a la consolidació de l'hàbit lector entre els seus alumnes?**

Pues mucho, porque en el colegio se suele hacer una lectura de textos que suelen ser complejos, que el alumno no puede ser autónomo, entonces al ser una lectura guiada el alumno puede profundizar mucho más y tener una experiencia que de manera autónoma no podría tener de la lectura. Entonces le puede hacer las preguntas adecuadas a textos que ya son para adultos. Entonces, esa orientación hace que el alumno experimente algo, acompañado por una persona que le guía, de algo, de una obra, que él de forma autónoma no podría hacer. Por lo tanto, hace experiencia de aprendizaje.

**Vale, però, aleshores, per fomentar i que després ells tinguin un hàbit lector pròpi, també? Està relacionat?**

Sí, pero para todos los alumnos no, porque la lectura está sobrevalorada, en el sentido que no se puede homogeneizar a la población y decir, hay que leer. Pero los que tienen esa experiencia y descubren que en el corazón de un hombre, está el corazón de todos los hombres y por tanto la literatura es universal y que puede aprender muchísimo de sí mismo, querrá reproducir esa experiencia, ¿no? ¿Eso quiere decir que cuando acaba un grupo y ninguno lee, ha fracasado el profesor? No, pero es que la lectura es lo que es, ¿no? Osea, no todo el mundo va a ser lector, porque hay gente pues que responde a esas mismas preguntas de una manera más práctica, pero sí que es verdad que el que tiene que despertar su hábito lector, el profesor es determinante en eso.

**10. Com definiries a un “bon lector”, un “mal lector” o un “lector pobre” i un “lector amb dificultats”? (Són categories que s'utilitzen en el món de la docència? Com et posicionen al respecte? Quina repercussió consideres que poden tenir aquestes etiquetes per a un alumne?)**

Un lector pobre es aquel que no tiene dinero. [Riures]

Ehh, buen lector es el que sabe identificar la calidad de un texto, le hace las preguntas adecuadas y es aquel con el que cuenta un buen escritor, que no deja su obra cerrada, si no que el lector es, digamos entre comillas, co-creador de la obra, ¿no? Entra en diálogo con el autor y el autor de buena literatura contempla ese tipo de lector con el que va a entrar en diálogo, y el lector va a completar, o va saber completar la obra. Eso es un buen lector, ¿no?

entrar en diálogo con el escritor y hacerle las preguntas adecuadas a la obra. Y nunca... bueno ahora vamos al mal lector.

Entonces el mal lector es el que no sabe preguntar a la obra y de hecho ni siquiera quiere preguntar nada, solo evadirse. Entonces para la literatura de evasión el autor no es exigente, no exige nada al lector, simplemente te quiere hacer un viaje, o sea tu lees, te distraes y ya está. O sea el mal lector va a la mala literatura, en ese sentido. Bueno no mala literatura, literatura de evasión que es lo que hacemos todos con muchas series o algo así. Y ese lector que no tiene el hábito de la exigencia cuando coja un clásico, no lo entenderá.

**Però, no creus que a través de la literatura d'evasió també se li pot exigir certes coses o es poden aprendre certes coses?**

Aprender sí, datos. Sí sí, la literatura, yo no la critico eh, puedes aprender cosas pero no, realmente no tiene esa exigencia humana que tiene un clásico, la buena literatura. O sea, más que la cantidad de libros que uno lee, que, porque estamos hablando de lectores, de personas que leen. Hay personas que leen muchísimo pero que no hacen las preguntas que el autor está respondiendo ¿no?

**I un lector pobre? O un lector amb dificultats?**

Es que yo nunca me he encontrado...

**No has utilitzat mai aquests termes?**

Gente que lee, gente que no lee, después de la gente que lee pues esto, los que leen algo que no te canse... que puede estar muy bien, o sea el tema de la literatura, para mí *Los Pilares de la Tierra* es mala literatura pero yo me enganché, no podía parar de leerlo. O sea, no podía parar pero no hay un mensaje universal, o es muy pobre. Utiliza las técnicas del efectismo, por ejemplo la antítesis de los pilares de la tierra, *La Montaña mágica* de Thomas Mann, una narración lentísima que te mueres pero realmente está profundizando muchísimo. *Los Pilares de la Tierra* utiliza un mecanismo que para mí es de mal arte, que no de mala literatura, eh que es el efectismo. Es evidente que dice cosas que sí, cualquier producto cultural te está diciendo cosas, hay amor, venganza, hay envidia, ¿no?...pero recurre al efectismo para engancharte a la narración, ¿no? Que eso también lo hace Dostoyevsky eh y no pasa nada, todo el mundo con hábito lector lee estas cosas. Pero hace que eso esté destinado al lector superficial, aunque se engancha por el cómo está narrado, no termina diciendo nada. Esto es lo que yo asocio con mal lector y lector pobre no se a que te refieres.

**Vale no passa res, només volia saber si eren termes que els havies utilitzat o sabies a que feien referencia, si no és així no passa res. O bé si són categories que tu saps que s'utilitzen en el món de la docència o no.**

No, yo es que es la primera vez que oigo lo de un lector pobre.

**Vale, cap problema. El que m'interessaria saber, però és com et posicions respecte aquest tipus d'etiquetes i com consideres que poden afectar a l'alumne?**

Osea yo al lector, osea al mal lector, que a lo mejor lo fusiono un poco con el lector pobre, no lo sé, yo creo que con una lectura guiada que no se quede con la superficialidad de la narración a la que están acostumbrados, eh, ya le estás al menos proponiendo como se lee. Que es leer con él. Y, sobre todo, que esto a mi me, cuando vienen alumnos, exalumnos y me dicen las preguntas que les hacen en batxillerato, que son horribles; la caracterización de los personajes, sí, tienes que saber caracterizar a los personajes pero solo una lectura hermenéutica hace que tú llegues a la profundidad. Entonces, qué preguntas en los exámenes también le estás ayudando a ser un buen lector, porque estás orientando qué preguntas le tienes que hacer a un texto, y es, la gran pregunta es: ¿Quién soy yo? ¿Qué tiene que ver esto conmigo? En lo más profundo. Pero, osea, cuando estas viendo Dammer, también te haces esa pregunta, para ser un buen espectador, ¿no? Es un tío que es un enfermo mental que acaba matando gente y comiendosela, “¿qué tiene que ver eso conmigo?” implica esa universalidad de eso, ¿no? Sin ningún tipo de barrera cultural... ¿Qué tiene que ver eso? Y al final sale, no quiere ser abandonado, quiere amar y ser amado de una manera muy enferma. Pero en el fondo esa historia macabra está diciendo algo de ti, si te quedas en el efectismo de ah mira ha matado a este a matado al otro... es guiando a alguien en última instancia a comprender qué dice la obra de mi.

**11. Creus que els teus alumnes experimenten un canvi envers la seva percepció i relació amb la literatura després d'haver rebut les teves classes?**

Algunos sí para bien, otros sí para mal y otros yo creo que no. Bueno, no, yo creo que sí, que en general sí, todos. Una porque todos ven que leer es algo más, eso lo experimentan, que quieran seguir leyendo no, pero ven que lo de leer es algo que se puede, que tiene que ver con su vida. Que el arte (porque la literatura es arte) tiene que ver con nuestra vida, que no solo es embellecer el mundo o distraernos, sinó que tiene que ver con lo más profundo del hombre. A algunos eso les parece interesante y a otros les parece un auténtico coñazo porque se complica la película, ¿no? Esos dicen, «uff yo leer no, porque leer implica leer una página y profundizar» y eso les da pereza. Pero es verdad que la experiencia de que la lectura dice más de lo que aparenta eso sí que lo tienen. Más allá de si me gusta o no me gusta.

**12. Haurà de canviar el plantejament docent davant de les pròximes generacions de joves, tenint en compte els reptes que estan per venir?**

Algunas cosas sí, otras cosas no. Osea eh si, hay cosas que si se cede, estás estafando. Cada vez vienen con menos capacidad de atención y de permanecer en una lectura atenta, si se cede a eso pues entonces estás colaborando a la decadencia. Osea, no puedes decidir que como bien del mundo tecnológico vas a apoyar narraciones efectistas, rápidas, efímeras, de diez segundos. Puedes apoyarte en eso para que entiendan con su lenguaje pero les estás haciendo un flaco favor a nivel de entrenamiento. Y, sobre todo, que al final, todo, o gran parte de las cosas son reversibles, pero pagando. Entonces, solo los ricos podrán garantizar la atención porque tendrán a un colegio en el que todo es efectista, pero luego les pagarán otras cosas. Entonces, los colegios tienen que ser muy serios de cara a la igualdad social de mantener la atención. Aunque luego uno, diga que las clases son aburridas, o menudo coñazo, pero luego te pagas un neuropsiquiatra que te hace ejercicios...

### **De veritat?**

Sí, claro. El tema de la atención se trabaja. Entonces pagando “Sant Pere canta” ¿no? Si los coles no trabajan la atención, la trabajarán fuera, pero a nivel de competitividad laboral, los títulos cada vez valdrán menos y las capacidades valdrán más.

### **Això no estaria malament!**

Ya, pero las capacidades hay que trabajarlas. Entonces tal como vienen, sí, pero no hay que renunciar a la lectura lenta y atenta.

### **Vale, i les coses que haurien de canviar?**

Pues en función de como vengan. Osea, por ejemplo, es cierto que sostener un *Drácula* es imposible, osea, ya está, ese nivel sí que ha cambiado. Pero también en función de lo que venga, es posible que ellos tengan una manera de narrar que no niega la lectura lenta, pero que esa manera de narrar se puede incorporar, por ejemplo con el tema de los resúmenes de *los Títeres de Cachiporra* que hemos hecho las fotografías, se trabaja el resumen con imágenes. ¿Hemos anulado el resumen? No, también llevamos desde del principio de curso haciendo resumen, pero hemos incorporado lo visual porque ellos son más visuales. Entonces, es como ejercicio de más a más. Pero no podemos renunciar a escribir un resumen, entonces se puede incorporar al mundo de la literatura lo visual pero sin anular lo anterior. O, en cuarto para sintetizar la filosofía de los distintos autores hacen un corto de cine, entonces llevar al mundo visual pues algo que puede ser como “ahora hacéis un resumen de filosofía”, se trabaja haciendo unas escenas y tal.

Comiat, agraïment i espai per a dubtes.



## Eina 3

### Entrevistes als professors

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere. Professor- matèria (Llengua Catalana/ Llengua Castellana), curs.

*L., 48, dona, Llengua Catalana i llengua anglesa, 1r d'ESO.*

**Introducció:** Aquesta entrevista pretén recollir les opinions dels docents sobre el context actual, si detecten alguna tendència general en l'hàbit lector en els últims anys, com consideren que s'hauria de promoure l'hàbit lector entre els joves i profunditzar en les seves creences al respecte.

#### **1. La primera pregunta seria, per què ets professora de literatura?**

Doncs perquè m'agrada molt molt llegir. A mi la lectura m'ha servit de molt al llarg de la vida i doncs, poder intentar transmetre aquest hàbit als alumnes.

#### **2. Què creus que necessita un professional docent per esdevenir un bon professor, sobretot en la teva matèria?**

Necessita una mirada constant als alumnes, perquè és cert que el món de l'educació està canviant molt ràpidament, sobretot les formes d'aprenentatge, en com aprenen els alumnes. Després també doncs ganes de continuar aprenent diàriament, o anualment, no donar mai les coses per per tancades ni percebudes, perquè és una feina en constant moviment i adaptació a l'alumnat i les noves circumstàncies. I bueno clar, evidentment, ser un un bon lector tu també, tenir ganes de continuar llegint.

#### **3. Com és el perfil d'alumne/a que coneixes?**

El perfil d'alumne que conec actualment?

Jo penso que som, —parlo generalment, eh després és veritat que hi ha molts pols tant per munt com per avall—, però són alumnes amb ganes, amb ganes d'aprendre, que confien en la proposta del professor. I doncs, és cert que tot i que alguns no tinguin aquest hàbit lector assolit a casa, però a l'aula sí que se'n refien de, doncs de de la proposta i la i la segueixen bé i, i pots fer un treball amb ells. És veritat que també depèn de bueno, doncs de com està influenciant tot, les noves pantalles ajuda que cada cop costa més, doncs mantenir la lectura a

l'aula i en general, també veig que hi ha una gran pèrdua de vocabulari per part dels, per part dels alumnes d'avui en dia. No potser perquè estan més acostumats a la imatge que no a la lectura i a l'expressió oral, i penso que hi ha una gran pèrdua en general de vocabulari que potser abans tenim com de rere fons d'armari, vocabulari general ( saps?), penso, doncs, que ara s'està perdent.

**4. Creus que és difícil captar l'atenció dels alumnes per introduir-los en la literatura? Hi ha una predisposició a acceptar l'autoritat del docent? Hi ha resistència a llegir?**

Jo penso que sí en aquesta escola sí, jo penso que sí, si s'escullen bons llibres o potser si vols aquí podem dir que som afortunats que s'ha fet un canvi, un gran treball ja des de la primària, des de primer de primària fins a quart de l'ESO, escollir els llibres que considerem que són adequats. Tot i així, s'han d'anar revisant cada any perquè el perfil de d'alumnes també varia. Però jo penso que, que sí.

**Per tant, no consideres que hi hagi una resistència a llegir, doncs?**

No.

**5. Consideres que la lectura és un element menys present en la vida dels joves actuals que en èpoques anteriors?**

Sí. Malauradament, sí. Sí, sí, la imatge està guanyant batalla al món de la lectura.

**6. Com motives els teus alumnes per endinsar-se en la literatura, quins recursos utilitzes? (Propostes didàctiques, activitats, dinamitzacions...)**

Vale el que penso que va molt bé és lectura en veu alta, perquè és veritat que, a no ser que ells se la preparin, trobo que cada cop els alumnes llegeixen pitjor. Llavors, és cert que demanar-li a algú que llegeixi i no tingui el ritme adequat o el to de veu, ralentitza lectura i també fa que la resta doncs s'avorreixi. Per tant, lectura en veu alta per part del docent. Una altra cosa és el d'intentar fer moltes prediccions. A mi, m'agrada moltíssim fer prediccions, (no?), de llegir un paràgraf i dir: què creu que passarà? I tot per després fer la comparació, si ha passat o no, recollir-ho, demanar molt als alumnes que es posin a la pell del personatge; i pregunto: bueno, què faríeu vosaltres no si estiguéssiu, si fóssiu ell?

Potser és veritat que en català fem servir menys recursos respecte la llengua anglesa, per exemple, potser perquè has d'intentar que tots els alumnes entenguin el missatge. No sé altres estratègies que he fet servir altres anys... ha de ser més amb el català o potser d'altres llengües que imparteixo?

**Pots explicar també el foment de la lectura en altres matèries.**

Vale, tenia en ment la lectura en parelles, que també són les activitats que funcionen, que aquí les pots fer tu intentant escollir un alumne amb diferents nivells, algun alumne que que que

tinc un nivell alt que ajudi a un nivell baix. També suport visual, molt suport visual. A vegades, doncs intentar buscar imatges, no sé, per un capítol intentar buscar com com unes 10 imatges que tu vas ensenyant mentre llegeixen i després pots fer alguna activitat de ficar-li les imatges. Aquestes funcionen molt, molt bé en llengua anglesa, tant a primària com a secundària. Com tu vas llegint, (no?), i els hi vas, potser vas projectant les imatges en powerpoint i després tu, a més, per veure si ho han entès, els donem una fitxa, aquelles mateixes imatges, per veure si són capaços de fer-te un resum.

A més, altres estratègies que hem fet també la lectura col·lectiva, per paràgrafs en el sentit de que jo llegeixo un paràgraf, tú m'escoltes... aquest m'agrada molt perquè permet fer servir la lectura, l'expressió oral i la comprensió oral. Si tenim un capítol o un fragment, les dues, jo llegeixo el primer paràgraf amb en veu alta, per tant tu l'estàs llegint amb els ulls i m'estàs escoltant a mi i després jo faig un resum, i després tu me'l fas en ami. Entens?

### **En parelles això també?**

Sí exacte. És una manera de treballar les tres dimensions. També en parelles. Aquest ens ha funcionat sempre molt bé en, en llengua anglesa. I em sembla sembla que ja està així més... En llengua anglesa també hi ha molta gesticulació. I em sembla que ja està.

### **7. Quan t'has trobat amb una classe especialment difícil, has emprat cap altre mètode?**

Ja els he anat mencionant més o menys tots. No sé.

### **8. Com definiries el teu mètode de treball? /Tipus de lectures, lectura en veu alta (per part de l'alumnat o del docent), lectura individual, lectura a l'aula, lectura a casa, lectures del currículum o de la programació del centre, lectures d'elecció personal... No ets molt partidària de la lectura a casa oi?**

És veritat que, si et soc sincera, mmm a la primària, potser depèn del motiu de l'edat dels alumnes, o potser jo tampoc no faig bé eh, però és veritat que com que obeeixen més dones més fragments perquè se'ls preparin a l'aula, ai vull dir a casa i t'els llegeixin després en veu alta. A la secundària, des de fa un temps cap aquí, donar coses que, que es preparin, cada cop hi ha menys alumnes que se'ls preparen.

### **No acaba sortint.**

No acaba sortint, he desistit, no sé si hauria d'insistir més, o no deixar-ho caure. Però és una de les coses que he deixat caure.

### **Totes les lectures formen part del currículum, és a dir, de la programació del centre? O hi ha espai per lectures personals escollides pels propis alumnes...?**

A la primària sí, a la secundària no. A la secundària són lectures que hem escollit, que s'adeqüen a la nostra programació de, de llengües. A primària com que hi ha els trenta minuts

de lectura individual després del pati, aquí sí que, que algunes lectures les fa en veu alta el mestre i altres dies, els nens porten llibres de casa.

**Però a secundària són totes les de programació del centre.**

Sí.

**Quan feu el procediment de la tria de les lectures quins criteris es tenen en compte?**

Jo penso que es tenen en compte el punt maduratiu en el que està el alumne, almenys a primer i segon. I el pas, no?, el treball que es vol fer amb ells. I a tercer i a quart sí que és veritat que estan més relacionades amb la pròpia literatura catalana i castellana. A primer i a segon ve a ser més literatura universal.

**I això com funciona, us reuniu tots els professors que estan vinculats en assignatures de llengua, tant de català com castellà?**

Sí. Al final, abans d'acabar el curs. És veritat que aquí, quan acaba el curs, cada juliol, ens reunim amb els de la Gleba també i comentem el recorregut que hem fet, però és cert que es sol deixar bastanta llibertat als profes, també, també potser perquè som un claustre ja bastant fixe de profes. Però, per exemple, jo l'any passat, a català vaig llegir *Fahrenheit 451* amb els de primer de l'ESO, l'original i, és veritat que, la tercera part se'ns va fer més feixuc i tot, i em vaig adonar, a més que era molt molt molt cap el final, el segon llibre em sembla, molt descriptiu, i aquí és veritat que els perdia, perquè és una obra mmm un llibre si vols, de principis de segle, bueno de l'any 1950, amb molta descripció i aquí jo també veia que la lectura anava de cap a caiguda. De fet, la part més descriptiva, van haver-hi com unes 70 pàgines que, no?, vaig dir avancem, els hi vaig resumir el que passava i ja està. I aquest any, veient el tipus d'alumne que pujava ni m'ho vaig plantejar, llegir aquest llibre. Aleshores de moment aquest any estem llegint dos, a l'espera de l'any que ve si introdueixo alguna cosa més de poesia o veure què.

**L'avaluació de la lectura com la plantegeu?**

L'avaluació que fem els professors o els alumnes?

**Em refereixo a com avalueu als alumnes, les seves capacitats lectores... si sempre és a través d'un exàmen escrit, o de continguts, o com funciona...?**

Mira és cert que altres anys els hi valoravem molt les intervencions de classe. Portava un registre. Però és cert que aquest any no m'ha donat la vida per portar un registre de les intervencions orals que han fet a classe i bàsicament és a través dels controls, dels controls de lectura, expressió escrita. Exceptuant els alumnes amb dificultats d'aprenentatge que els hi fas el exàmen més oral, a part de l'escrit, també els hi fas preguntes orals per saber si estan entenent el que estan llegint.

**I normalment què s'avalua, que hagin entès la història, caracterització dels personatges o algun altre tema més formal?**

Sí, tot. Jo penso que és una miqueta tot, que tinguin clars els personatges... Se'ls hi demana molt també que raonin, vull dir sobretot es tendeix a fer moltes preguntes abstractes o inferencials: tú si fossis el personatge o tú per què creus... sí? Exceptuant els alumnes amb dificultats d'aprenentatge que després considero que amb preguntes tan obertes es perden i aleshores tendeixen a ser preguntes més de l'estil de primària, més de resposta literal.

**9. Quin paper consideres que té el professor a l'hora de fomentar i contribuir a la consolidació de l'hàbit lector entre els seus alumnes?**

Molt gran. Tant el professor com també a casa. Sempre diem que els alumnes aprenen per imitació, doncs si veuen a un professor apassionat per la literatura o que li agrada i que sempre, bueno no sempre, però que a vegades arriba a classe amb llibres, aconsella llibres als alumnes i tot doncs, penso que això es transmet.

**10. Com definiries a un "bon lector"?**

Jo definiria un bon lector a aquella persona que té tot un conjunt d'hàbits assolits referent al món de la lectura, no? És una persona que li agrada la lectura, que disfruta llegint, que entén el que llegeix i que a més a més els seus criteris per per escollir uns títols estan ben, estan ben desenvolupats.

**I un "mal lector"?**

Per mi un mal lector seria una persona que gairebé no llegeix, que no té l'hàbit de la lectura encara desenvolupat.

**D'acord. I un "lector amb dificultats"?**

Mmm. Un lector pobre per mi seria un lector que sí que llegeix, eh, el que passa que podriem dir que el seu tipus de lectura està molt per sota de la seva edat, o que llegeix coses doncs que no li enriqueixin, no? O que no li aportin res. Quan dius lector amb dificultats a mi em ve al cap tot aquest tipus d'alumnes que veiem que tenen unes certes dificultats per seguir d'una forma atenta doncs una lectura, per entendre el que es llegeix, que fan una lectura molt superficial del que s'està llegint i que no arriba doncs a aprofundir.

**Són categories que s'utilitzen en el món de la docència?**

Jo, personalment, a l'escola, eh fem servir aquestes categories potser quan parlem entre els professors, però en cap moment emm, amb la intenció que aixó sigui una connotació de l'alumne, a nivell de comentari i ja està. Les etiquetes aquestes jo no li diria mai en un alumne no? i perquè penso que pot tindre unes repercussions negatives i jo em poso en el cas d'ells i a mi per exemple, no em va començar a interessar la lectura fins als 17 anys, o alguna

cosa així. Fins als 17 anys no va sortir de mi comprar-me llibres i començar a llegir, a través doncs d'una relació que vaig establir amb el professor de literatura i de les lectures que em proposava, no? Vaig considerar que el que em proposava m'arribaven, i jo vaig fer aquest treball de emm de traslladar l'amor que a mi el professor m'havia transmès a l'aula doncs a nivell personal i començar a comprar-me llibres i a llegir.

**11. Creus que els teus alumnes experimenten un canvi envers la seva percepció i relació amb la literatura després d'haver rebut les teves classes?**

Jo penso que sí, i més avui en dia és veritat que els alumnes venen molt preconcebuts alguns que llegir és un rollo, que llegir és avorrit i doncs després de, de passar per la classe de , i de fer Per la classe de literatura catalana, estic pensant ara amb primer d'ESO i també amb 6è, no? Les propostes lectores que se'ls hi ha fet des de l'escola, doncs després ells sí que han canviat la seva percepció o la seva opinió que tenien de la literatura. El que sí veig que encara és difícil de fer en aquesta edat és allò que et comentava que em va passar a mi amb 17 anys, i és que jolin si m'agrada llegir a l'escola, m'agrada fer aquesta lectura acompanyada pel mestre i li estic començant a agafar doncs gustillo, doncs això no ho transfereixen al seu nivell personal de casa i doncs de llegir un llibre. Això és el que veig que encara no hem aconseguit.

**12. Segons el teu punt de vista, haurà de canviar el plantejament docent davant de les pròximes generacions de joves, tenint en compte els reptes que estan per venir?**

Jo penso que sí que ens haurem de plantejar quins llibres els hi fem llegir. És cert, per exemple, que, davant de tots els reptes eh que tenim, les futures generacions... jo personalment no vull deixar de llegir els hi, no vull deixar de llegir els hi, no vull deixar de llegir els hi bones obres el que passa que suposo que es tractarà de buscar un... un terme mig. Per exemple, ja t'ho he explicat, però jo l'any passat em negava a deixar de llegir segons quins llibres, com *Fahrenheit 451* o alguns altres i a mitja lectura em vaig adonar de que havien sigut un error no? Perquè aquesta generació de joves que tenim ara doncs no és la generació de tres o quatre anys. Aleshores, no em vull passar a llibres que siguin fàcils per ells, de seguir pel moment en el que estan o per tota la influència que el món actual té damunt d'ells però potser alguns que havíem llegit fins i tot quan tu erets alumne, ara no es podria llegir. Aleshores aquí sí que, el que ens haurem de plantejar és quin tipus de lectures oferim als alumnes sense renunciar a la qualitat literària... sí, bàsciament això.

## Eina 3

### Entrevistes als professors

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere. Professor- matèria (Llengua Catalana/ Llengua Castellana), curs.

*A., 35, dona, Llengua catalana, 2n 3r i 4t d'ESO.*

**Introducció:** Aquesta entrevista pretén recollir les opinions dels docents sobre el context actual, si detecten alguna tendència general en l'hàbit lector en els últims anys, com consideren que s'hauria de promoure l'hàbit lector entre els joves i profunditzar en les seves creences al respecte.

Preguntes:

#### **1. Per què ets professor/a de llengua i literatura?**

Jo vaig començar, o vaig decidir fer classes perquè quan estava fent el doctorat una part de les hores havia de dedicar a la docència de la universitat i la veritat és que em vaig trobar molt còmode com a profe. A més a més, després vaig començar també a fer classes particulars, que de fet no n'havia fet fins al moment, i m'agradava molt doncs poder ensenyar, em ensenyar sobretot des de la base. Aleshores va ser quan vaig decidir doncs fer el màster i endinsar-me cap a les aules de secundària.

#### **I en concret de llengua i literatura?**

Osigui, la meua primera carrera va ser la doble llicenciatura de filologia hispànica i filologia catalana, pel que, en un inici, em volia dedicar exclusivament, entre cometes, a la llengua i la literatura, però el que passa és que després vaig cursar el grau de geografia i història. I és per això que en les dues escoles, en una faig de profe de català i de l'altre estic impartint socials. Però en realitat, llengua i literatura m'agrada molt perquè crec que és essencial poder treballar textos literaris per tal de desenvolupar la comprensió lectora, per, sobretot, intentar fer-los o ajudar-los a ser més crítics. També analitzar el llenguatge, etc. Osigui, és una part que realment crec que és essencial. No solament vist des de la meua assignatura sinó també com a base de totes les altres.

**2. Què creus que necessita un professional docent per esdevenir un bon professor, sobretot en la teva matèria?**

Crec que per ser un bon docent primer necessites dominar i tenir molts coneixements de la teva matèria, perquè mai la pots explicar de la mateixa manera. Osigui, sempre has de tenir una capacitat d'adaptació, perquè no tens un grup igual que un altre i, en aquest sentit, no pots fer aquesta adaptació si tu no domines bé allò que has d'explicar. D'altra banda, també és important tenir molta empatia i entendre, ja no solament en el meu àmbit eh, això jo crec que és una cosa generalitzada, que no deixen de ser personetes, tots aquest individus que tens davant i que has de ser molt empàtic en aquest sentit, perquè sinó és impossible poder realitzar, o poder fer classe i que aquesta sigui eficient.

**3. Com és el perfil d'alumne/a que coneixes? Tant que coneixes però ara mateix no tens a l'aula, com la diversitat que hi tens en aquests moments.**

Des que em dedico a la docència m'he trobat amb un perfil molt variat. De fet vaig començar sent tutora en un PCI, bueno un PTT, que son tots aquests alumnes que pels motius que siguin doncs que son menors d'edat i han deixat l'ESO. I bàsicament doncs em vaig trobar amb, era el meu primer any, i la veritat és que era molt difícil treballar una miqueta els continguts, entre cometes curriculars, per dir-ho d'alguna manera i sobretot el que intentes incentivar seria eh, comprensió lectora, comprensió escrita, saber mm entendre, comprendre tot un seguit de textos bàsics per un dia a dia, etc. També m'he trobat amb alumnes d'acollida, que en aquest sentit, doncs que, cal ensenyar-los la llengua des de zero. Això per exemple ho trobem ara per exemple a la classe de 2n d'ESO de Llissach en que tens en David que és alemany i l'Alina que és d'Ucraïna i després tens l'Alejandro que és de Colòmbia i et trobes perfils lingüístics molt diferenciats. Llavors, pel que fa al domini de la matèria en si, doncs et trobes algunes aules en les que hi ha alguns alumnes que fins i tot eh, diguem-ne que, serien d'altres capacitats, en canvi d'altres que estan al límit. Això t'ho pots trobar a la mateixa aula, de la mateixa manera que trobes un gran ventall de possibilitats només entre trenta alumnes.

**4. Creus que és difícil captar l'atenció dels alumnes per introduir-los en la literatura? Hi ha una predisposició a acceptar l'autoritat del docent? Hi ha resistència a llegir?**

Jo crec que sí que és força difícil, perquè ho veuen com una cosa molt aliena a ells o quan comences, per exemple a fer història de la literatura ho veuen com un aspecte molt llunyà a ells que no te res a veure i es difícil poguer-los enganxar en aquest sentit. També hi ha grups que possibiliten el fet de dir, "mireu, que al segle XV,— per exemple—, es parlen de temes que, doncs, que avui en dia també us preocupen". És cert que la manera d'enforçar-ho és diferent però la temàtica continua sent, entre cometes, la mateixa. Llavors, sí que és cert, que



en alguns casos, i la veritat és que cada cop més, costa força poder entrar i, perquè també ens trobem que cada vegada, cada cop els costa més tenir un hàbit lector, llavors el fet de llegir a classe, a vegades els pot costar una mica.

**5. Consideres que la lectura és un element menys present en la vida dels joves actuals que en èpoques anteriors?**

La veritat és que sí, cada cop està menys present la literatura. Ells mateixos t'ho diuen, per exemple, et confessen que els llibres que s'han llegit més o menys, són els que es marquen des de l'escola. De fet, fa uns anys, sí que et podies trobar d'altres que tenien aquest interès per llegir fora del que estava marcat des de l'aula. També, doncs quan es veuen que hi ha pares que també llegeixen etcétera, cada cop sembla que també és un perfil que no està tan present. Llavors, sí que és cert que, per exemple, quan tu estàs llegint un llibre a l'aula els costa molt seguir, però també perquè veus que no tenen aquest hàbit i que també ens trobem que els costa molt d'entendre o que busquen una immediatesa, en el sentit que son incapaços d'aguantar, per exemple, diverses pàgines o capítols sense saber què és el que passarà, perquè volen tenir-ho tot.

**6. Com motives els teus alumnes per endinsar-se en la literatura, quins recursos utilitzes? (Propostes didàctiques, activitats, dinamitzacions...)**

Doncs pel que fa els recursos la veritat és que no innovo massa, intento fer selecció de textos amb els quals es puguin sentir identificats per la temàtica que transmeten, etcétera, que tampoc els soni com a una cosa molt aliena o molt allunyada. I llavors el que sí que intento fer amb els grups que m'ho permeten seria per exemple agafar moltes obres teatrals, perquè en aquest sentit els agrada molt i de fet, s'hi endinsen molt més fàcilment, el que sí que fem és representar-la de manera dialogada a l'aula que això els sol motivar molt. Però això depèn molt del grup en qüestió. Per exemple, el quart que tenia l'any passat em va permetre fer-ho, el quart que hi ha hagut aquest any també m'ho ha permès amb la lectura del primer trimestre i la idea és tornar-ho a fer amb la lectura del tercer que també és una obra de teatre, però per exemple a tercer que també tenim una altra obra jo crec que aquí em serà molt més difícil perquè són molts.

**7. Quan t'has trobat amb una classe especialment difícil, has emprat cap altre mètode?**

Quan treballava amb els alumnes de PFI el que feia era portar la lectura al seu terreny més quotidià. No pretenia llegir literatura, saps? Llegiem, potser, textos rutinaris treballant la comprensió més bàsica: notificacions de l'ajuntament, factures, el que fos... més que res per adaptar-ho a la seva realitat i al que ells es podien trobar.

**8. Com definiries el teu mètode de treball? /Tipus de lectures, lectura en veu alta (per part de l'alumnat o del docent), lectura individual, lectura a l'aula, lectura a casa, lectures del currículum o de la programació del centre, lectures d'elecció personal...)**

Pel que fa el meu mètode de treball també depèn una miqueta...osigui, pel que fa als fragments d'obres que llegim a classe, normalment si és, per exemple, català antic, que aquest per exemple ens el trobem sobretot a la primera part de tercer d'ESO, llegeixo jo, i si és per exemple, una adaptació de català actual els llegeixen ells en veu alta. Llavors també els poemes sobretot m'agrada que primer treballin ells ja sigui de manera individual o per parelles o en petit grup, perquè s'hi vagin barallant i no donal-s'hi tot mastegat i llavors el que serien les lectures obligatòries que hi ha a tots els cursos, normalment sempre les treballa a classe lectura en veu alta que llegeixen ells, anem parant per fer petits comentaris, apreciacions, ectètera. Però normalment no envio res de lectura a casa perquè sé que ni hauria molts que o bé no entendrien i no seguirien bé el llibre en qüestió i d'altres que directament no llegirien absolutament res, per això prefereixo llegir més a l'aula.

**I les lectures de l'aula, amb quin criteri s'escullen?**

Nosaltres les lectures, em, les de 2n les triem en funció de les competències que creiem que s'han d'assolir així com el grup que ve, per saber quines obres es poden proposar. Més o menys les obres que llegim tenen a veure amb aquests criteris. Pel que fa 3r i 4t tinc en compte que siguin obres representatives del període que estem treballant. Doncs, per exemple, quan fem medieval, agafo fragments d'Ausiàs March o de poesia trobadoresca, de Tirant lo Blanc. Llavors el que si m'agrada molt, i de fet ja ho dit abans, és treballar a partir d'obres de teatre, que funcionen molt bé i poden ser tan il·lustratives, com novel·les i poemes.

**I pel que fa l'avaluació?**

El que estic fent aquest any és avaluar molt a través del punt de vista oral. Això vol dir que quan acabem un llibre el podem comentar, ells també tenen el seu moment de reflexió. El que passa és que és un moment en el que no es pot obligar a tothom a participar, els més tímids o els que han estat menys al cas solen no participar. Però bé, per això després hi ha l'examen tradicional a partir del qual hi ha unes preguntes més literals, i després, el que més m'interessa que són les preguntes més inferencials.

**9. Quin paper consideres que té el professor a l'hora de fomentar i contribuir a la consolidació de l'hàbit lector entre els seus alumnes?**

Crec que el professor té un paper important sobretot per destacar la importància de la lectura en qualsevol àmbit de la vida, però realment tampoc podem controlar què és el que es fa a casa i de fet, crec, que aquesta tasca també doncs, sobretot, ha d'estar treballada pels pares.

**10. Com definiries a un “bon lector”, un “mal lector” o un “lector pobre” i un “lector amb dificultats”? (Són categories que s'utilitzen en el món de la docència? Com et posicionen al respecte? Quina repercussió consideres que poden tenir aquestes etiquetes per un alumne?)**

No són etiquetes que jo utilitzi ni tampoc són etiquetes amb les quals he treballat però puc deduir que “bon lector” és aquell que té una bona comprensió, ja sigui literal, metafòrica que es pot inferir tot un seguit de significats. “Mal lector” intueixo que no és capaç d'entendre en cap de, o sigui no és capaç d'entendre el, la lectura en cap dels nivells, i el “lector pobre”, mmm, entenc que és aquell que es queda només en un nivell literal, eh, pel que fa a l'altre, no ho sé eh, potser ja et dic, he patinat una mica, però no utilitzo aquestes etiquetes com a tal.

**11. Creus que els teus alumnes experimenten un canvi envers la seva percepció i relació amb la literatura després d'haver rebut les teves classes?**

N'hi ha alguns que t'expressen que, directament que sí, tant per bé com per malament. Potser perquè l'obra que hem llegit que ostres no els ha agradat gens i per tant, eh, vulguis o no doncs hi ha hagut una reacció en ells. Malgrat que també és cert que, aquells que no tenen un hàbit lector com a tal, encara que nosaltres llegim a classe, els pot costar molt enganxar-se i que hi hagi un canvi doncs si la lectura no és, o no els enganxa.

**12. Haurà de canviar el plantejament docent davant de les pròximes generacions de joves, tenint en compte els reptes que estan per venir?**

Mmm, realment sí que crec que sigui un aspecte que hagim de canviar, perquè per exemple osigui quan nosaltres preparem quines seran les lectures obligatòries que plantejarem a cada curs, a cada nivell etcètera, eh, moltes vegades patim sobre si aquests llibre és adequat o no al grup que ve, llavors per exemple, n'hi ha alguns, obres com per exemple *Fahrenheit* que havien anat, fins al moment, molt bé per primer d'ESO ara ja ens hem qüestionat si posar-la o no, i finalment la decisió ha estat que no perquè veiem que, malgrat fins ara funcionava i s'entenia força bé, ara ahh diguem-ne que majoritàriament, probablement, seria que no s'entengués bé i que acabés sent molt tediosa per ells que l'han de llegir i com per nosaltres que hem de conduir aquesta lectura. Llavors a mi m'està passant el mateix amb *El Vigilant en el Camp de Sègol*, perquè d'una classe de trenta n'hi ha sis o set que sí que és cert que l'estàn gaudint molt i que, i que diguem-ne que els hi està agradant molt, però n'hi ha d'altres que realment es queden molt a la superfície, és a dir jo crec que el fet que agafar clàssics pot ser

que o bé hagim d'agafar directament adaptacions o bé, per tant també canviar una miqueta el llenguatge original, etcétera, o bé tot el que seria aquest nivell interpretatiu simbòlic, metafòric, cal estar-hi molt a sobre però cal conduir-lo més i posar-li molt més ènfasis.

Comiat, agraïment i espai per a dubtes.

## **Annex núm. 6:** Transcripció de les entrevistes dels alumnes

### **Eina núm. 2**

#### **Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora**

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumnes.

S., 14, dona, 2n.

**Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Com ho vius, com ho perceps? → [Quin pes té la lectura en la seva vida quotidiana, pels seus objectius acadèmics, professionals, per la seva esfera social...?]**

Lo que yo pienso?

**Sí.**

A ver, yo pienso que es importante pero yo, en mi día a día, no lo utilizo. Osea, veo que es importante, porque también para la ortografía y todo, pero yo no lo uso. Osea, no lo uso, pocas veces en el cole y en casa alguna, pero casi nunca.

**Tampoc per assolir els teus objectius acadèmics?**

A ver, en inglés me haría falta o catalán me haría falta pero, no, no, muy poco, ¿sabes?

**Quines experiències lectores recordes?**

**Noms de llibres o autors que hagi llegit al llarg de tota la teva trajectòria i que t'hagin marcat pel que sigui.**

*Un monstre em ve a veure, eh, Wonder...[Silenci].*

**I algún autor potser?**

*[Silenci]. No...*

**D'acord. I per què aquests en particular?**

Pues, *Un monstre em ve a veure*, porque es como, te explica como de tu vida, osea contando una historia que como que te da trozos de tu vida, te explica momentos de tu vida que están hechos con otros personajes que tú no eres.

### **I amb Wonder?**

Humm. Pues, porque, osea te ayuda a valorar a las personas y, osea, que no importa como son, sino una persona en sí.

**Recordes alguna activitats o dinamització al voltant d'alguna lectura que et vagi cridar l'atenció o que hagi fet que recordis millor la història. Per exemple... “Un dia que vam anar a llegir al pati...” m'invento eh, o potser “Vam fer una representació teatral que...”. Alguna activitat que hagi pensat que t'agradaria repetir?**

*[Silenci].*

### **Res? Estàs segura?**

No, porque, si alguna vez hemos hecho teatro tampoco, osea me han dicho el autor, pero el libro en si, osea tu lo representas pero tampoco te sabes la historia. No sé. Ahora mismo no sé. *[Silencio].*

### **T'agrada llegir? [Per què sí o per què no].**

Osea no. No es un hobby pero bueno...

### **Pensa que el fet que no ho facis, no implica que no t'agradi.**

Depende del tipo de libro. Osea yo elijo los libros que quiero leer. No es que tú me des un libro y ya me lo leo. Eso no.

### **Vale. I quan tu escullis els teus propis llibres, què t'agrada llegir? O què llegeixes?**

Pues, comedia y, no sé, a lo mejor misterio.

### **Em podries donar algún títol?**

Ehhmm. *[Silenci].*

### **I per què comèdia i misteri? Algún motiu particular pel que prefereixis aquest gèneres quan ets tu la que tries la lectura?**

Pues porque no me gustan libros aburridos que... no se, osea a la gente pues le gusta... Yo creo que para nuestra edad mola más así como más... que tenga algo de chicha, como se diga. ¿Me entiendes?

### **Et refereixes a històries entretingudes, potser, interessants?**

*[Assenteix amb el cap].*

### **Sempre ha estat així? Han anat canviant les teves preferències o els teus hàbits lectors quan has anat creixent?**

A ver, de pequeña, me gustaba más, osea tipo de miedo. Pero luego, empecé a tener pesadillas y dije, pues se acabó.

### **Vale, pero creus que t'agradava més llegir quan eres petita?**

Sí. Más también porque tus padres se preocupan más porque leas. Ahora, lees si te da la gana y si no pues...

**Els teus pares llegien amb tu?**

De pequeña, ahora no, obviamente.

**Pero tu percebies que era una activitat que t'agradava. I en canvi, quan han deixat d'anar al darrere perquè llegeixis, ho has anat abandonant i a sobre ja no t'agrada. Per què?**

Pues porque, bueno, es que tampoco me centro en eso. Osea, antes era tienes que hacer los deberes y después leemos, o por la noche leemos un cuento, o algo así, ¿sabes? Y ahora no. Es como, si yo no quiero no lo hago, ¿sabes? Y como que tampoco estoy obligada, ¿sabes? Y que no me guste no, es depende del libro. Osea yo no me voy a comprar libros por ahí. Voy por casa y miro en la estantería y digo "ah, mira este libro me gusta", y me lo leo. Pero muy pocas veces, super pocas veces.

**Et consideres una "bona lectora"? Per què?**

Osea, ¿leerlo bien?

**Jo pregunto si ets "bona lectora".**

En castellano sí, en catalán... porque no me se mucho vocabulario pero en general sí, ¿no?

**Per què creus que en castellà sí que ets una "bona lectora"?**

Pues porque siempre que he leído en clase o así pues tengo ritmo para leer. Hay gente que lee super lento y super que se va equivocando en cada palabra y yo veo que no.

**Creus que "els bons lectors" treuen més bones notes? Per què sí o per què no?**

Sí. Pues porque tienen más vocabulario y ortografía. Y sabes, como raro, porque yo leer leo bien, pero con ortografía no. En castellano sí, pero en catalán no.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

Hummm. Alguna vez creo. No mucho.

**Em refereixo per exemple a si has sentit que algún profe digui: "heu de ser bons lectors perquè és molt important..." o potser "aquest alumne és un mal lector i tindrà problemes per aprobar..."**

Ah, eso sí. Depende de qué profesor.

**A què creus que es referien?**

Pues, a que, osea para no leer, osea si no leen... si decimos que es mal lector porque, no porque te vaya a leer un cuento y lo lea mal, que también, sino por ortografía, yo creo más. ¿Se entiende?

Sí.

**I si tu personalment haguessis de fer una definició per “bon lector” quina seria?**

Pues, una persona que lee constantemente y que tiene una buena ortografía y, lee bien, cuando lees un libro te lo lee bien.

**Vols dir en veu alta?**

Sí.

**I un “mal lector”?**

Pues alguien que no lee bien y que tiene mala ortografía porque nunca ha visto cómo se escriben las palabras, osea nunca, alguna vez pero que no las tiene en la cabeza, en la mente, porque no lo ha leído, y que lee muy lento y muy mal, osea se equivoca en cada palabra, más o menos.

**S’assemblaria a un “lector amb dificultats”? O seria una altra cosa?**

Diferente yo creo.

**I aleshores que seria?**

Pues con dificultades yo creo que tiene ALGUNA dificultad, no es que todo lo lees fatal o que no lees casi nunca, osea que lees alguna vez y por eso tienes algunas faltas de ortografía y que lees más o menos.



## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

J., 13, dona, 2n.

**Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Com ho vius, com ho perceps?** → [Quin pes té la lectura en la seva vida quotidiana, pels seus objectius acadèmics, professionals, per la seva esfera social...?]

Yo no llegeixo. Bueno, llegeixo els llibres que ens fa llegir el cole però jo a casa no llegeixo. i doncs penso que és bo llegir perquè tens més lèxic i et queden les coses més ràpid.

**Quin pes té la lectura en la seva vida quotidiana, sigui pels teus objectius acadèmics, professionals, per relacionar-te amb la teva esfera social?**

No ho sé. Què vols dir?

**Que la lectura és una activitat dominant en el món que vivim no és només lectura de llibres, sino que per relacionar-nos llegim moltes coses, des de senyals, missatges, mails, xarxes socials, fins i tot en un exercici de matemàtiques primer has de llegir l'enunciat... Llegir és una activitat que fem en tots els contextos, per tant, si tu ho analitzes des d'aquesta perspectiva, quin pes té la lectura en la teva vida quotidiana?**

Doncs, no sé. A ver, és una manera també de comunicar-se i pues, eso.

**Quines experiències lectores recordes?**

Doncs *Wonder*...[Silenci]. Ja està.

**De tota la teva infància, des que vas aprendre a llegir? Pots dir coses com un Tintín, Mortadelo i Filemón, Tina Superbruixa, Jeronimo Stilton...**

És que jo no m'enrecordo de que llegia. O sigui jo llegia els llibres del cole i els que em deia la meva mare, però no me'n recordo de què llegia. Bueno sí, llegia alguns llibres de youtubers. Es que no. *Wonder* i algún llibre d'algún youtuber.

**Recordes alguna activitats o dinamització al voltant d'alguna lectura que et vagi cridar l'atenció o que hagi fet que recordis millor la història. Que t'hagi marcat, o que simplement recordis...**

Quan vem fer una obra de teatre al pati.

**Recordes sobre quina obra era?**

Doncs no, crec que era la de... saps aquells ossitos que fan...

***La Rinxols d'or?***

Exacte.

**T'agrada llegir? [Per què sí o per què no].**

Normal.

**Què vol dir normal?**

Pues, depèn del dia em ve més de gust o menys, aleshores...i de les ganes.

**Però quan ho fas t'agrada?**

Sí.

**Per què?**

Doncs perquè quan ho faig doncs desconecto, me'n vaig com, a la historia i pues, m'agrada.

**Quan tu escullis què llegir, que és el que t'agrada llegir? O què llegeixes?**

M'agrada el riure, la comèdia, i m'agrada la comèdia.

**Pots posar algún exemple?**

La de... la de... ai se'm acaba d'oblidar. La de Mortadelo i Filemón.

**Sempre ha estat així? Han anat canviant les teves preferències o els teus hàbits lectors?**

Jo crec que han anat canviant, perquè quan era petita, pues, m'agradava llegir més, en plan, fantasia. I ara pues no...

**Per què creus que ha deixat d'agradar-te la fantasia?**

Pues perquè ho trobo, en plan que no és gens real i que no, no encaixa.

**També llegies més quantitat de petita?**

Sí. Llegia bastant, per les nits, llegia cada dia i a vegades per les tardes també.

**I per què creus que ara ja no?**

Perquè ficar-m'hi em costa molt, i aleshores fa que no m'hi fiqui casi mai. Quan m'hi poso, m'hi poso estona, però no ho faig casi mai.

**Et consideres un "bona lectora"?**

Sí.

**Per què?**

Perquè crec que si ets un bon lector, doncs, no fas moltes faltes, ja que el llibre et dona molt vocabulari, i a part d'això, pues, coneixes diferents cultures, depèn dels llibres que llegeixes. i això...

**Creus que “els bons lectors” treuen més bones notes? Per què sí o per què no?**

Sí. Perquè tenen més vocabulari i tenen més coneixement de l'entorn i de les coses que poden passar a la vida.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

No.

**Mai?**

No. Algun profe algun cop però no...

**D'acord, però a que creus que fa referència aquesta terminologia? Repeteixo la pregunta. A què creus que es refereix el terme “bon lector”?**

Doncs que llegeixes amb una certa fluïdesa i que, això, que tens lèxic i això.

**I un “mal lector”?**

Un mal lector és aquest que no llegeix mai i, per lo tant, té més dificultats en escriure, en llegir i s'encalla més i, per lo tant, no té tan bones notes, com el que llegeix cada dia o varis cops a la setmana.

**I el “lector amb dificultats”?**

És el lector al que li costa quedar-se amb les coses i per lo tant, per molt que llegeixi li pot costar bastant.

## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

N., 12, dona, 1r.

**Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Estàs d'acord?**

Sí.

**Com ho vius, com ho perceps, com tu et dones compte de que és així?**

Perquè avui en dia hem de llegir pràcticament per tot. M'explico com el cul. Osigui, la majoria de coses que fem, ja sigui, montar una cadira, s'ha de llegir per muntar-la. Humm, les instruccions... i bàsicament es necessita llegir per pràcticament tot.

**I en la teva vida? Quin pes té la lectura pels teus objectius acadèmics, per assolir unes metes professionals de cara a un futur o per relacionar-te amb el teu entorn...?**

A mi m'agrada llegir i llegeixo jo per diversió, però, moltes vegades, en la meva vida quotidiana també he de llegir no només perquè m'agradi, sino per fer una tasca, o per parlar amb els meus amics.

**Quines experiències lectores recordes? És a dir, noms de llibres o autors, o potser alguna activitat o dinamització de la lectura que hagin fet, des que vas començar a estudiar fins ara?**

Me llegit tota la saga de *Harry Potter*. Eh els tres primers llibres de *Crepusulo*. I després quan era més petita doncs altres llibres que no recordo... Un dels germans Green que és com un recull. Quina era la resta de la pregunta?

**Quines experiències lectores recordes? Poden ser lectures teves personals o vinculades a alguna cosa que hagi fet a l'escola. He dit, noms de llibres o autors però també activitats o dinamitzacions al voltant d'una lectura. Per exemple, "vam fer una obra de teatre i em va agrada molt", o "vam pintar o vam transformar amb còmic un conte i em va quedar molt marcat", alguna cosa similar de la teva educació literària.**

Doncs, amb el Palomo últimament hem estat llegint fragments d'obres, l'última que vam llegir va ser els *Títeres de Cachiporra* i ara n'estem fent una fotonovela. També hem fet el concurs de lectura a l'escola. I ja està.

**Per exemple el tema dels Títeres de Cachiporra, t'està agradant fer això de la fotonovela?**

Sí. Així ens saltem classe.

**I de quan eres més petita recordes alguna activitat que t'animés a llegir?**

Mmmm no és que jo abans no anava aquí, anava a la Salle i no recordo, no, havíem fet jocs florals però això és més d'escriure que de llegir.

**T'agrada llegir?**

Sí.

**Per què?**

Perquè trobo que dins dels llibres hi pots trobar com un món diferent en el que estàs i és una manera d'evadir-te, no sé.

**Què t'agrada llegir o què llegeixes? Quins gèneres?**

Depén, romàntic, aventures, fantàstics o d'assassinats... també m'estic llegint un d'Agatha Christie que és com tres llibres en un i també m'agrada.

**I per què creus que t'agraden aquests gèneres?**

No ho sé, emm. M'interessen.

**Sempre ha estat així o han anat canviant els teus hàbits? Sempre has llegit molt, has començat a llegir ara?**

Quan era petita llegia més perquè tenia més temps lliure. Però sempre m'ha agradat llegir, vaig començar a llegir, en plan vaig aprendre a llegir bastant aviat i m'agradava molt, i llegia llibres en plan d'aquests infantils, però llegia molt. I ho he anat perdent perquè em falta temps. Perquè m'agradaria tenir temps cada dia per dedicar-li a la lectura.

**I a nivell de preferències has anat canviant de gèneres que t'agraden?**

No, m'he mantingut bastant. Abans havia llegit la saga de *Harry Potter* i ara estic amb la saga del *Senyor dels anells*, per tant...

**Et consideres una "bona lectora"?**

Eee, normal, en plan, et refereixes a si llegeixo bé en veu alta i tot?

**Si et consideres una "bona lectora".**

Mmm, sí, no sé.

**Per què? Quins criteris estàs utilitzant?**

És que no sé que vols dir, em considero una bona lectora però no sé si parles de quan llegeixo en veu alta m'expresso bé o què et refereixes?

**[Gest de: el que tu creguis].**

Jo em considero bona lectora perquè llegeixo bé en veu alta, crec i normalment els textos que ens fan llegir puc trobar el rerefons.

**Creus que “els bons lectors” treuen més bones notes? Per què sí o per què no?**

No perquè o sigui, crec que podria influir però només si t'hi forces, perquè si ets bon lector però no utilitzes la teva habilitat per res, potser se't quedaran més els textos que llegeixis i poder recordar més, però al cap i a la fi si no t'forces i estudies...

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

Algun professor referint-se a algun alumne que es bon lector: “llegeix tú que ets bon lector”.

**I de manera pejorativa?**

Com?

**Negativa: “mal lector”. Com a crítica, no com a elogi.**

Sí, els companys de classe.

**I a que creus que es referien? Què és un “bon lector”?**

Jo crec que per ser un bon lector has de tenir diferents habilitats en la lectura, eh però en les vegades que he sentit que algú es referia com a “mal lector” emm trobo que es referia més a com llegeix en veu alta, de que no ho fa bé o que li costa més.

**T'agradaria explicar-me alguna cosa més?**

No.

**Gràcies doncs, ja estem.**

## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

D., 12, home, 1r.

**Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Estàs d'acord o en desacord?**

Estic d'acord perquè em sembla un una manera de, de descobrir vocabulari nou i d'aprendre coses diferents.

**Vale. I en la teva vida quotidiana, quin pes té la lectura pels teus objectius acadèmics, fins i tot professionals de cara a un futur, per a la teva esfera social o simplement per evadir-te?**

Sí bueno, doncs la veritat és que a casa no llegeixo massa, però aquí a l'escola sí que llegeixo bastant alguns llibres que hi han per aquí. I en altres àmbits, o sigui, no només és lectura ben bé del llibre llibre, sinó allò que sé de de notícies o de reds socials.

**Tot això creus que té un pes important en la teva vida?**

Sí, perquè també el que he llegit forma com la part de crítica de d'entendre les coses.

**Vale quines experiències lectores recordes de la teva infància o fins i tot d'ara potser? És a dir, noms de llibres o autors que hagueu treballat a l'escola o que hagi llegit tu personalment, o alguna activitat, o dinamització al voltant d'alguna lectura que vagi fer que tu te'n recordis molt d'aquella lectura en particular ...**

Doncs l'any passat vam llegir nàrnia i el primer dia que vam començar a llegir ens vam trobar un armari de de l'armari de nàrnia a la classe com si fos la porta i es va quedar allà tot el curs.

**Ostres. Vale i això us va sobtar molt.**

Sí, molt.

**Vale. I després del llibre et va agradar?**

Sí, molt.

**Altres noms de llibres o autors o alguna altra activitat?**

No, no gaires que recordi.

**No?**

No.

**Pot ser també d'aquest any em podries explicar alguna cosa.**

Ah. Aleshores puc dir *Un monstre em ve a veure*.

**T'agrada llegir?**

Si la veritat és que m'agrada llegir l'únic que ja no llegeixo massa, tant per el temps lliure que tinc i per algunes qüestions, doncs no puc. No tinc temps de llegir.

**Però sí que t'agrada.**

Sí.

**I perquè creus que t'agrada?**

Doncs perquè no és una com és ficar-te dins d'un món i allà t'aïlles i penses en altres coses.

**Vale. Ara no llegeixes massa, no? Però si tinguessis temps què t'agradaria llegir, o sigui, quin gènere llegeixes o prefereixes?**

Doncs m'agraden molt els llibres d'acció i els de, els que relaten, a vegades amb esports o el algun tema així.

**Vale. Sempre ha estat així o han anat canviant les seves preferències i els teus hàbits lectors? És a dir, sempre has tingut els mateixos gustos?**

Sí la veritat, m'han agradat sempre els esports i la l'acció i l'aventura.

**Vale, a nivell de gènere, sí, però clar, a nivell de freqüència entenc que no, perquè abans llegies més, has dit.**

Exacte.

**Et consideres un “bon lector”?**

En veu alta o com?

*[Gest de, el que tu creguis].*

Em veu alta suposo que una mica sí, i quan estic llegint, sí que... Suposo que sí.

**Vale, i creus que els “bons lectors” treuen més bones notes?**

Sí, perquè també té, els llibres tenen una per una part d'intel·lecte i de emm raons que et donen per ajudar, per no sé tindrà uns objectius en algun lloc o algo així.

**Has escoltat mai algú del teu entorn, ja sigui pares o professors o algun company de classe utilitzar els termes “bon lector” o “mal lector” o “lector amb dificultats”?**

Sí alguna vegada he escoltat això i doncs hi ha alguns que no em sembla bé que algú digui “mal lector” o “bon lector” perquè cadascú té les seves dificultats.



**I a qui ho has sentit a dir? Més aviat dels pares o els Professors?**

Dels professors.

**I, a que creus que es referien?**

Doncs a la fluència en llegir. I també a part d'això, penso que si li dius que un nano és mal lector, doncs també el desmotives una mica a llegir.

**Vale osigui que creus que els professors entenen que un “bon lector” és aquell que llegeix fluidament?**

Sí, i que un mal lector seria algú que es trava més a l'hora de llegir.

**Per tant, sobretot en veu alta?**

Sí

**Vale. Val t'agradaria afegir alguna reflexió o algun altre comentari?**

No.

**Vale perfecte doncs ja ho tenim vale. Moltes gràcies.**

## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

C1., 12, home, 1r.

**Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Estàs d'acord o en desacord amb aquesta frase?**

D'acord.

**Vale, i com ho sap, o sigui com ho vius tú, com ho perceps això? Com saps que llegir és una activitat dominant en el món que vivim?**

És perquè, llegir és interessant, t'ajuda a desenvolupar-te i es pot aprendre idees sobre tu mateix.

**Vale. Quin pes creus que té la lectura en la teva vida quotidiana, és a dir, pels teus objectius, objectius acadèmics, inclús professionalment d'aquí un temps o per l'esfera social en la que et mous o per relacionar-te amb els teus companys...?**

Bueno, pues jo crec que és un pes bastant elevat perquè a mi m'agrada llegir i nosé, o sigui així.

**Vale, però és només de llibres del que m'estàs parlant. Jo em refereixo a que la lectura implica moltes coses perquè tu ho pots llegir en el teu dia a dia, pots llegir un full d'instruccions, pots llegir les notícies, pots llegir xarxes socials, no? Hi han molts àmbits de lectura diferent. Aleshores, en el teu dia a dia concret, com ho vius tú? Quin pes creus que té la lectura i en quins àmbits destaca més?**

Eh potser més important a classe perquè aprenem més i el pes si és bastant bé, es un tema.

**Vale. Quines experiències lectores recordes, és a dir, algun nom d'algun llibre o algun autor que t'hagi agradat o que te'l vagin a ensenyar l'escola i que diguis ui se'm va quedar molt.**

Si *El Gos dels Baskerville*. De de Nàrnia eh i el aquest del *Quijote* que no sé com es diu l'autor.

**Cervantes?**

Sí, aquest.

**Has llegit el *Quijote*?**

Sí, amb una adaptació. O també hi ha un actor que no me'n recordo molt bé com es diu. Que no sé si es deia Tomàs algo així, alemany crec que era, que va escriure la guerra civil i està molt guai.

**Tots aquests són, són lectures que has fet a l'escola?**

No el de la guerra ha sigut perquè he volgut, però el Quijote un abans havia llegit un llibre petit, adaptació i Nàrnia sí que l'hem llegit.

**I alguna activitat o alguna dinamització al voltant d'una lectura? M'explico, tipo fotos, murals, teatres o jocs...**

Me'n recordo molt de *El llibre de la Selva*.

**Per què, què vau fer?**

Bueno pues. No és que fem res o sigui no és què vam fer, a mi el que m'enrecordo molt perquè de petit vaig venir aquí a fer una exposició.

**Vau haver de fer una exposició?**

Sí, sobre *El llibre de la Selva*. Més o menys era tots els alumnes i jo tenia de fer de Mowgli.

**Ah vas fer com una representació teatral?**

Sí.

**T'agrada llegir?**

Sí.

**Per què?**

Perquè és interessant.

**Vale. Què t'agrada llegir o que llegeixes?**

Aventures, còmics i nosé històries, mmm fets reals, no sé. Fets reals.

**Les històries que són de coses inventades es diuen de ficció, i les històries que expliquen fets reals de veritat es diuen, no ficció. Poden ser històrics o de persones reals actuals...**

**Sempre ha estat així, o han anat canviant les teves preferències o els teus hàbits lectors?**

**Em refereixo, sempre t'han agradat aquests gèneres que m'acabes de dir?**

Com, sobretot els còmics, les aventures, les estic començant a llegir fa un any. I això de ficció també. L'any passat vaig començar a llegir bastant.

**Vale, i a nivell de quantitat de lectura creus que llegies més abans o que llegeixes més ara?**

Més abans.

**Per què?**

Pues, perquè abans no estava com tan centrat al mòbil i tot això i ara el que passa amb les xarxes socials i tot això d'internet és que m'enganxo més.

**Vale llavors clar, no tens tant temps per llegir, no? Si estàs a internet?**

Sí.

**Vale. Et consideres un “bon lector”?**

No.

**Per què?**

Pues perquè... jo no em considero “bon lector” pues perquè llegeixo ara bastant poc i no sabia com explicar ho. O sigui que no sé... *[Silenci]*.

**Llegir poc et fa ser mal lector?**

Sí.

**Vale, creus que els bons lectors treuen més bones notes?**

Podria ser.

**Per què?**

Pues perquè poden aprendre coses paraules que no hagin vist mai i per exemple en un examen poden treure millor nota que algú que hagi estudiat bastant llegint-se un llibre.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

Sí.

**A qui ho has sentit dir?**

Als meus pares.

**I ho fan servir per parlar sobre tú o en general?**

En general.

**I que parlen de bons o de mals lectors?**

Dels dos.

**I a que creus que es refereixen?**

Doncs quan comencen a llegir les persones s'entrevanquen molt, no s'ho han preparat i això diuen que és com mal lector. Llavors és que s'ho ha preparat llegeix bé i això.

**Un bon lector ha de portar el text preparat?**

Sí.

**Només en la lectura en veu alta?**

Sí.

I un lector amb dificultats com el podriem definir?

Podria ser que està aprenent o que té alguna dificultat per llegir, m'explico?

**Que s'entrevanca?**

Sí.

**Sobre tú mateix ha recaigut mai aquestes etiquetes, ho has sentit mai a dir en el teu voltant?**

Sí. Jo quan abans llegia en veu alta el profe em deia llegeixes bé, osigui t'ho has preparat i aleshores era com un bon lector. Però a vegades si no m'ho havia preparat el profe em deia: "tens algunes dificultats".

**Tens alguna cosa més que t'agradaria afegir?**

No, crec que no.

## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

A2., 12, dona, 1r.

**Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Estàs d'acord?**

Sí.

**Per què?**

Em o sigui jo crec que aa, quan llegeixes et sentiràs emm en les històries i no sé és com que és com que el que passés a la vida real pot passar amb el llibre.

**Vale això seria una mica una resposta de perquè, de perquè llegim no i perquè és una activitat dominant, és a dir, perquè està a tot arreu.**

No ho sé.

**Per exemple, quan tu vols muntar una taula d'ikea les instruccions de moment estan escrites o bé amb dibuixos...**

Ah.

**Utilitzem les xarxes social també, premsa escrita si llegim les notícies, encara que sigui per twitter o si hi ha algun diari online, hi ha llibres, però també hi ha revistes, no? O sigui, la pregunta és si creus que la lectura està com en molts àmbits de la societat.**

Sí.

**Tu personalment a la teva vida quotidiana quan ho veus això o de quines formes ho veus?**

Home jo ho veig bé perquè és com una manera de comunicar-te i si amb altres persones o si comunicar-te, sí.

**Vale i quin pes té la lectura en la teva vida quotidiana pels teus objectius acadèmics? És a dir, si per treure bones notes i aquestes coses per assolir inclús unes metes**

**professionals... “llegeixo per aconseguir això” o per relacionar-te amb la teva esfera social. Quin pes diries que té?**

Jo crec que és important. Ehh. Perquè o sigui d'ajuda com reflexionar... [Silenci].

**I utilitzes la lectura per totes aquestes coses que he comentat?**

A veure, no llegeixo gaire, però jo crec que sí.

**Quines experiències lectores recordes, és a dir, noms d'alguns llibres o autor que t'hagin marcat o que els recordis especialment per alguna cosa...**

Mmmm, no es que jo...

**No cal que siguin llibres que hagi llegit a casa, poden ser llibres treballats a l'escola.**

Llibres, emmm... *Narnia* eh em va agradar bastant. Després emm *Peter Pan* també estava bé.

I després, quan era més petita vaig llegir en *Anna Kadabra* que també m'agradava.

**Vale i alguna d'aquestes experiències o inclús alguna altra que no m'hagi explicat té a veure amb com, amb amb les activitats o les dinamitzacions que es van fer al voltant?**

**És a dir, per exemple, “mira aquest llibre no em va agradar gens, però com que vam fer una obra de teatre i jo vaig ser un personatge molt important, doncs me'n recordo molt” o “vam fer un mural súper xulo”...**

A veure o sigui. A veure amb, amb *Un Monstre em ve a veure* si hi havia alguna part que no m'agradava gaire, però en canvi o sigui, és com que per reflexionar més m'agradava. Més o menys.

**Vale i això que et comentava de les activitats, n'has fet alguna que recordis?**

A Nàrnia ens van fer un armari per entrar i hi havien, allò em va agradar.

**I alguna cosa més?**

És que jo recordi, no ho sé.

**Amb *Un Monstre em ve a veure* veu fer un debat, oi?**

No bueno, no era un debat, era un judici.

**Això, sí, és veritat.**

També em va agradar.

**I ara amb els *Títeres de Cachiporra* esteu fent una una fotonovela?**

Sí, està bé.

**Però potser et va agradar més l'activitat del judici?**

Sí.

**Vale i a la primària havíeu fet alguna cosa similar o algo?**

Havíem fet alguna obra de teatre, del *Desperaux*. Després del aquell el *don Quijote*, que també m'agradava. I vam fer *La blancaneus*, però no vam llegir.

**Vale, però el veu preparat com una obra de teatre?**

Sí.

**I t'agrada fer obres de teatre?**

Sí.

**T'agrada llegir?**

Home si ho decidís jo no aniria a llegir.

**Però ara vull saber si quan t'hi poses penses que és una cosa que t'agrada o que odies i que preferiries no fer?**

Depèn del llibre. Hi ha moments que m'agrada i vull saber com acaba, coses d'aquestes, però en general no m'agrada gaire.

**I perquè creus que és així?**

No sé, és que no m'han, si està bé les històries m'agrada. Però sí m'agradaria poder-les com entendre més, o no ho sé però no m'agraden gaire.

**Però potser quan estàs a l'escola t'ajuden a entendre-les més i aleshores sí que t'agraden?**

Sí, sí més o menys, però osigui hi ha depèn d'algun llibre que... la majoria dels llibres que he llegit m'agraden però no em transmeten res, els entenc i tal però...

**Si tú pots triar, t'obliguen a llegir però et deixen escollir el llibre, de quin gènere t'agradaria llegir-lo?**

Potser fantasia, coses d'aquestes, tipu Nàrnia.

**I per què creus que t'agrada més la fantasia? Les històries són més interessants?**

Per mi, m'agrada més. Jo crec que els altres és com que reflexiones més i és com més del que passa al món, però és que a Nàrnia, m'agrada més la màgia i coses d'aquestes.

**Sempre ha estat així? Quan eres més petita llegies més?**

Potser quan era petita llegia més i m'agrada més.

**Per què?**

No ho sé. Però llegia llibres d'Anna Kadabra i després un altre que no m'enrecordo com es diu, bueno altres, però quan m'he anat fent més gran pues com, no sé, no m'agrada, no em transmet res.

**Et consideres una "bona lectora"?**

No gaire.

**Per què?**

Mmmm, o sigui, mmm, jo emmm, lector en plan entendre les històries o saber llegir?

**"Bon lector".**



De saber llegir no en sé gaire, però emm, entendre les històries, les entenc però no m'agraden. Osigui les entenc però hi ha vegades que no m'agraden. I... ja està.

**Creus que els “bons lectors” treuen més bones notes?**

Potser sí. Mmm a l'hora de llegir potser són més bons i potser conèixen més coses a partir dels llibres i fa que siguin, no sé, més bons.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

A veure els meus pares que jo recordi no. Companys crec qque tampoc i potser profes alguna vegada però no...

**I a que creus que es referien? Un bon lector què seria?**

Entendre, jo crec.

**I un mal lector?**

Que passi més aviat i que tampoc hi posi moltes ganes i que no entengui.

**I un lector amb dificultats?**

Que ho intenti entendre, que faci esforç però que li costi.

**T'agradaria afegir alguna altra cosa sobre la lectura? Alguna reflexió que t'agradaria fer? Creus que en algún moment t'agradarà llegir o penses que és una cosa de gustos?**

Jo crec que sí que em pot agradar, però també es depèn del llibre que trobi. Pot haver-hi llibres molt, molt bons, emm però que a tú no t'agradin, però jo crec que si trobo un llibre que em pot agradar, doncs sí.

**Vale, moltes gràcies, doncs ja estem.**

## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

K., 14, dona, 3r .

**Llegir és una activitat dominant en el món en què vivim. Estàs d'acord?**

Sí.

**Vale. Com ho vius o com ho perceps, o sigui com te'n dones compte? Si ho haguessis de justificar?**

De per què crec que la lectura és important? Sí, bueno, perquè crec que els llibres et donen cultura, no? i t'ensenyen, pues coses. Que realment bueno, ara tenim internet, crec que ho pots buscar i llegir-ho, però vulguis o no també llegeixes per internet, llavors jo crec que pues per això.

**Vale i en la teva vida quotidiana, és a dir, pels teus objectius acadèmics professionals o per relacionar-te amb la amb la teva espera social, creus que també és important la lectura?**

Sí.

**En algun àmbit més que un altre?**

Què?

**Si en algun d'aquests àmbits més que en un altre, o sigui més per l'escola o més per relacionar-te socialment o més per assolir uns objectius...**

Jo no mmm. No sé si t'he entès d'això de llegir *modo* per bueno, pots repetir?

**Estem partint de la frase llegir és una activitat dominant en el món en què vivim. I la meva pregunta és tu ara m'has dit que en la societat és important per obtenir cultura, però que es pot fer a través d'internet, etcètera. I jo et dic en la teva vida, exactament, quin pes té?**

De llegir? No cal que sigui cultura, perquè jo, per exemple, no no llegeixo aquest tipus de llibres. Vale, no ho entenc, però si jo llegeixo, però no.

**Perquè creus que llegeixes, o sigui amb quina finalitat?**

Perquè m'agrada el contingut del llibre que llegeixo *modo* el tema.

**Quines experiències lectores recordes, és a dir, noms de llibres o autors que hagi llegit tant a l'escola com en el teu àmbit privat.**

Escola tipus de des de la ESO o tota la vida, tota la vida he de dir tots els títols?

**Tots no diguem-en uns quants.**

Vale bueno, jo ara m'estic llegint *Un beso bajo la lluvia*, romance saps? I del cole, *Despereaux*, *Nàrnia*...Dels autors ni idea. Eh *Tu i jo* que ens l'hem llegit aquest any, *La Celestina*, *El Lazarillo de Tormes*...continuo o ja?

**Has dit aquests títols en concret per algun motiu? Són els llibres que m'estan marcat o són...**

Bueno, *La Celestina* no és un llibre que mai marcat més, però per exemple, el que m'estic llegint ara d' *Un besora bajo la lluvia* sí que m'ha marcat, o sigui, és com un tema que m'agrada i que he llegit més llibres, m'agrada el romance. Llavors em que, em que més he dit... *Despereaux* aquest sí pues perquè no sé, no me'n recordo bé del tema, però sé que algú hi havia que em va dir *bua desto* i además amb la pel·lícula veia les diferències entre un llibre i la pel·lícula, i era com que bueno se'm va quedar.

**Vale i alguna activitat o dinamització al voltant de la lectura, amb refereixo a algú que hagi fet a l'escola que faci que et recordis molt del títol que potser no te'n recordes molt de la trama?**

A *Nàrnia* vam fer, no sé com es diu, saps allò que és com de ninos i vas fer fotos i els ninos sembla com que es moguin?

**A, un stopmotion.**

Exacte. Vam fer com una cosa així i de *Despereaux* no recordo res. De la *Celestina* estem fent un treball a tercer i de *Tu i jo*, bàsicament m'ha agradat la història.

**No fa falta que sigui únicament dels llibres que m'has dit, també pot ser en general. Hi ha alguna activitat que t'agradi fer quan heu treballat una lectura?**

Quan representem les coses i molt més quan o sigui quan tota la classe s'hi posa saps? M'entens? que a tots ens ha agradat el llibre i que diguem bua anem a fer això i que tots ens comprometem a fer ho, entens?

**Sí. Ha passat alguna vegada?**

Sí, amb la de *Nàrnia*.

**Creus que el fet, o sigui la profe, va influir? En el sentit de que s'impliqués tothom?**

Jo crec que al principi sí, però llavors finalment era com saps allò que que els capítols et deixen com amb la intriga. Llavors tothom volia estar bé i era com que al final era la historia en sí el que importava.

**T'agrada llegir?**

Sí.

**Perquè?**

Perquè m'agrada llegir? No m'agrada llegir tot tipus de llibres. Mai no llegiria un llibre d'història ni de conya, perquè no m'agrada, ni de ciències ni tot això, però sí que és veritat que em costa molt triar depèn de quins llibres, però sí m'agrada llegir els temes que m'agrada. Si no me'l llegeixo.

**I quins temes t'agraden? Què t'agrada llegir?**

Romance, com crims. I llavors hi ha un tema que m'agrada molt que és el dels camps de concentració. Tota la història que va passar i tot això, però els altres temes d'història no, em son iguals.

**Novela històrica, però només d'aquest tema?**

Sí, i de la pesta negra, i ja està.

**Però com saps que no t'agraden altres novel·les històriques?**

Perquè, per exemple, el cole ens vam llegir un llibre, no me'n recordo. Bueno, que encara teníem que ens van fer comprar un llibre per tota la ESO que era de diferents punts del que havíem passat a la història i ens el van fer llegir i no, o sigui no.

**Vale, sé quin dius, Gombrich, però això no és novel·la, és un tractat d'història.**

Bueno pues eso, que no me gusta.

**Però, per exemple si llegeixis una novela històrica que es diu *Yo, Julia*, que va de la dona d'un emperador romà em, potser també t'agradaria.**

Ja podria ser. Però tampoc m'he interessat perquè com que sempre he pensat que aquests llibres que m'han ensenyat de "els llibres d'història són així, així i així", doncs bua que tostón, doncs no d'esto.

**Potser has agafat una mica de mania a aquest gènere per culpa de l'escola.**

Sí [riures].

**De novel·la romàntica m'has parlat d'Un beso bajo la lluvia. Em podries dir també algun títol de temàtica de crims?**

Ehh sí, *Diez Negritos*, de Agatha Christie.

I de camps de concentració qui has llegit?

*El dia que escapé del Gueto*, que aquest bueno no le llegit, vull dir, l'estic llegint encara no l'he acabat.

**Vale. Sempre t'han agradat aquest gèneres o han anat canviant les teves preferències?**

Bueno quan era més petita llegia tipo de les escoles. No sé com es deia, era com una col·lecció, anava a dir Toy Story [*Riures*], no saps allò que és una rata?

***Geronimo Stilton*?**

Sí. Doncs llibres així. Ara ja no.

**I llegies més o menys quan eres petita?**

Més, l'únic que llegia contes com més de poca lletra i després ja em vaig començar a enganxar als de *Geronimo Stilton*, fins que me'ls vaig acabar o de Disney, tipo de las princesas, perquè m'agradaven les princeses vale? [*Riures*].

**I ara, creus que llegeixes menys, però què, quantitat de llibres o hores?**

Hores.

**Per què creus que és? Perquè a tu t'agrada llegir.**

Bueno a mi no m'obliguen, sino és que em diuen "Karla"... jo faig moltes faltes tan en català, com anglès com castellà i em diuen si llegeixes doncs poder, saps no? I sí que és veritat que a vegades llegeixo llibres en anglès, però tipo, llibres super curts, i emmm llibres d'aquests dels que t'he dit i no em sento obligada, però no llegeixo més perquè estic amb el mòbil.

**Vale, per distraccions externes?**

Sí.

**Et consideres una bona lectora?**

A què et refereixes amb això? Modo si em fan llegir en veu alta?

**Què entens tú per bon lector i si tú t'hi consideres o no.**

Si he de llegir en veu alta en públic ni de conya perquè em poso molt nerviosa i això m'impedeix llegir bé, però si per exemple jo he de llegir una història als nens de segon de primària, com sé que ells tampoc llegeixen molt bé i que si la cago doncs no diran res, doncs sí. Però en canvi si vaig amb els de quart de l'ESO i la cago serà com merda, saps? Però...

**Creus que els bons lectors treuen més bones notes?**

No. Osigui és un si no, perquè per una part crec que no els hi baixen per faltes perquè vulguis o no saben escriure bé, no? Amb menys faltes que un una persona que no sap llegir, que llegeix molt poc. Que tot i així jo conec a gent que llegeix molt i fa moltes faltes tambien sables? Però que jo crec que ja és per dificultats que tenen ells. Però no crec que sigui per això, perquè vulguis o no quan tú fas un exàmen o així, no et demanen del llibre que tú t'has llegit, sinó bàsicament del tema de l'examen.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

Tipus cap a mi o cap a altra gent?

**No, en general.**

Sí. En l'entorn escolar o familiar. Quan feiem els certàmens d'aquí al cole, bueno abans podien venir els pares i era com bua, va haver-hi un any que l'Emma va guanyar, bueno que sempre guanya, pues me mare va dir és molt bona lectora, llegeix molt bé que és perquè llegeix molt a casa seva i tot això i pues coses així.

**I de professors?**

Que jo recordi no. Osigui sempre han dit que si tu practiques molt el llegir al final pots acabar llegint bé, saps? És que tu vulguis.

**Com entens tú “bon lector”? Si m'haguessis de fer una definició què diries?**

Doncs una persona que no s'encalla, una persona fluida que fa, que explica bé la història que es posa en el paper del personatge.

**I un “mal lector”?**

Doncs una persona que fa tot lo contrari. S'encalla, es posa a riure, no mira al públic, coses així, m'entens?

**Vale i un “lector amb dificultats”?**

Es pot encallar algún cop, es posa en el paper del personatge l'únic que potser que algun cop li costi, li faci vergonya i jo que sé, hi ha molts llibres que són “jaja, no sé què” i que això li faci molta vergonya i perjudiqui, i em, doncs això que no miri al públic per vergonya perquè s'estàn enrient, o s'estan enrient de mi, o alguna cosa així.

**De aquí a l'escola trobes a faltar que hi hagi un espai de lectura autònoma? En silenci cadascú amb el seu llibre?**

A l'ESO? Perquè a la primària es fa.

**Sí, dic a l'ESO.**

Jo crec que no. Jo no ho trobo a faltar perquè osigui jo crec que en el cole en sí, en les matèries ja llegim prou, ens donen textos i llibres i apunts i no pas com en la primària que has d'agafar la costum de llegir i tot això i llavors crec que jo no ho trobo a faltar perquè quan arribo a casa i dic bua, què faig miro la tele o em poso a llegir? Hi ha vegades que trio la tele i a vegades trio llegir.

**Hi ha alguna altra cosa que t'agradaria afegir?**

No.

**Vale doncs moltes gràcies, ja estem.**

## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

A1., 14, dona, 3r.

**Llegir és una activitat dominant en el món en què vivim. Estàs d'acord on desacord?**

D'acord.

**Vale, com ho perceps? Si et demano que m'ho justifiquis perquè és una activitat dominant en el món que vivim, quins arguments em pots donar?**

Bueno, depèn de què et pot ensenyar coses o també et pot divertir.

**Vale, això és com la funció que pot tenir, però perquè és dominant en el món en què vivim. O sigui, com ho veus?**

Jo ho veig bé que sigui una activitat dominant.

**Com veus que és una activitat important?**

Ah com veig que és important.

**Sí, amb quines coses es poden veure, en quins àmbits tu dius "veus, llegir és important".**

Les notícies pues en les notícies ens poden donar informació del que està passant. I pues també a l'hora d'estudiar, en els estudis. I és que clar, jo llegeixo llibres pues diferents, vull dir jo no soc de llegir llibres per estudiar i aquestes coses.

**Vale no, però és més que una pregunta general de si és important llegir en el món en què vivim, com ens en donem compte de que és important?**

[Silenci].

**Passem de pregunta millor?**

Sí, millor.

**Quines experiències lectores recordes, és a dir, noms de llibres o autors que hagi llegit tant a casa teva com a l'escola?**

És que jo a l'escola llegeixo els llibres que em diuen però a casa llegeixo un montón de col·leccions i tot són de llibres d'amor, tipus.

**Vale, fem una llista de quatre llibres que hagi llegit a l'escola que t'hagin marcat especialment, que t'hagin agradat, tot i que siguin de l'escola, són interessants i després fem quatre llibres teus personals, vale?**

D'autors m'enrecordo de pocs. Però vale. De primària em va agradar *El Mag d'Oz*, *Despereaux*, *Nàrnia*... i de secundària *Un monstre em ve a veure*. Bueno casi tots són de primària.

**Per què creus que t'han agradat més els llibres de primària?**

No sé, potser és un més tipus de... no sé com dir-ho ara. És molt, tipus, imaginació.

**Per què són llibres de fantasia vols dir?**

Sí, fantasia sí.

**I els de la secundària com són?**

Bueno *don Quijote* també ho és però no sé, els trobo, potser perquè és l'ESO però els trobo diferents.

**Costa més llegir-los o no t'interessen tant?**

No no em costa, a mi m'agrada llegir. Vull dir que potser depèn de quin llibre em fa pal, perquè de vegades parlen els profes i jo vull continuar llegint.

**I ara quatre llibres que hagi llegit últimament a casa i que t'agradin.**

Molts, no sé. *Nosotros en la luna*, *Tres meses*, *Boulevard*, es que m'he llegit molts llibres... *Perfectos mentirosos*.

**I alguna activitat o dinamització al voltant del de la lectura, és a dir, em refereixo activitats que han preparat els professors al voltant d'una lectura i que tu diguis, pues mira, gràcies a aquesta activitat, el llibre realment no m'havia agradat molt, però l'activitat va estar bé.**

Amb *Nàrnia* vam fer una cosa, tipus teniem que portar com uns ninos per recrear-ho i nosaltres ho havíem de representar amb la veu, i aquí va ser quan em va agradar més el llibre de *Nàrnia*.

**Alguna altra?**

Ai ara no sé si m'equivoco, ho vam fer amb *Mad Dog*? Quin era el llibre que tenia una bruixa?

**Nàrnia.**

A doncs era amb *Nàrnia*.

**I alguna altra?**



Crec que no.

**Si t'haguessis de posar per un moment en el cap del profe, si haguessis de fer una dinamització perquè a la gent li agradés més aquella lectura que creus que proposaries?**

Potser un teatre. Tipus a l'hora que s'han de disfressar i tal, potser els més petits, els hi podria agradar.

**No t'ho han fet mai a tú?**

No. Ho anavem a fer però al final no ho vam fer.

**Vale. Tot i que ja ho has dit, et pregunto, t'agrada llegir?**

Molt.

**Per què?**

Doncs perquè és molt addicte. O sigui sobretot jo llegeixo llibres d'amor i m'agrada molt.

**Creus que t'agrada per distreure't, o sigui per evadir-te?**

Ho faig per distreure'm, però després de, vale al principi ho vaig fer per distreure una mica per provar coses noves i em va acabar agradant molt.

**I sempre romàntic. Només llegeixes aquest gènere?**

Sí, ara sí.

**Sempre ha estat així o han anat canviant les teves preferències? O sigui, quan era petita, potser llegies un altre tipus de llibres?**

Diferent cosa.

**Què llegies quan eres petita?**

No, és que de petita jo llegia molt poc.

**Vale, llegies poc i ara llegeixes molt?**

Sí.

**Vale i en quin moment fas el canvi?**

Va començar fa poc, tipus, per les vacances de Nadal em van regalar el meu primer llibre i pues crec que m'he llegit ja 10 llibres o més.

**Quin llibre et van regalar?**

*Antes de diciembre*, va ser el primer. Me'l va regalar el meu avi.

**I tú al principi que vas pensar: “Vaia merda, m'han regalat un llibre”?**

Sí, totalment. Però l'Arianna se'l va llegir i em va dir que estava super guay, no sé què, i el vaig provar, vaig començar a llegir aquell llibre em va agradar i vaig començar a descobrir més llibres i pues...

**Et consideres una “bona lectora”?**

Sí.

**Per què?**

Ostí, aquí sí que m'has matat. Pues perquè m'agrada, és que no sé què dir.

**Creus que els bons lectors treuen més bones notes?**

No, jo no trec bones notes però sóc bona lectora.

**I per què no treuen més bones notes?**

Perquè no depèn, tipus, llegir un llibre no depèn de les notes.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

Sí.

**A qui? Pares, profes, alumnes?**

Familiars, en general.

**I a que creus que es referien?**

Deien més que li costava llegir comparaven tipus més amb un altre, ho feien així.

**I ho feien dient: “aquest és més bon lector que aquest?”**

Sí deien aquesta llegeix millor que aquesta.

**Si tú haguessis de fer una definició del que és un bon lector, què diries?**

Doncs és una persona que llegeix bastant i que, és que no sé que més dir.

**I “mal lector”?**

Jo diria que perquè tipus llegeix un llibre i el deixa a mitges i passa i, que més...

**I un “lector amb dificultats”?**

Doncs que li costa llegir però continua llegint.

**I en quin sentit li costa?**

Doncs potser en pronunciar algunes coses o no sé.

**Durant la primària es donaven alguns espais de lectura en silenci. Ho trobes a faltar?**

Sí. O sigui si fos per mi tornaria a primària per fer-ho. Perquè en aquell moment no ho aprofitava i ara sí.

**Ho aprofitaries més, no?**

Sí.

**Vale creus que en treurieu profit, que la gent s'engaxaria més a llegir si féssim això?**

Jo crec que sí. Tipus si cadascú portés el que volgués per llegir i ho féssim, sí. Com que també la gent d'avui en dia també està molt per llegir, perquè estan més amb el mòbil i tal.

**T'agradaria afegir alguna cosa més sobre la lectura, els llibres, o sobre alguna cosa que no t'hagi preguntat?**

No.

## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

C2., 14, home, 3r.

**Vale la primera, bueno, la primera no és una pregunta, és una afirmació. Jo dic: llegir és una activitat dominant en el món en què vivim. D'acord o en desacord.**

D'acord.

**Com ho podem veure això? O sigui, en quins aspectes es veu que la lectura és dominant?**

Pues no ho sé explicar, però, sí penso que la lectura és molt important.

**I en la teva vida quotidiana pels teus objectius acadèmics o inclús professionals a llarg termini o per relacionar-te socialment, la lectura quin paper hi juga?**

No molt important. O sigui utilitzo llibres per exemple, matemàtics, per perquè em vull treure lo de el batxiller matemàtic i tot això. Però bàsicament això.

**Però aleshores, com saps que la lectura és una cosa important en el món? Si en la teva vida quotidiana no s'hi reflexa, si no hi ha un paral·lelisme?**

Perquè la gent utilitza la lectura per moltes coses, o sigui, per enterar-se de les notícies, per exemple un diari i per aprendre, per exemple, a invertir. Hi ha gent que volen invertir llegint, no sé aviam moltes coses importants en la lectura.

**Quines experiències lectores recordes, o sigui, noms de llibres o autors que hakis llegit tant en el teu àmbit privat com al llarg de tota la teva escolarització.**

Ara estic llegint varis de Stephen King: *El cementerio de los animales*. També m'he llegit *Percy Jackson*. Tota la saga de la fantasia de *Geronimo Stilton* i a l'ESO, si no m'enrecordo malament, vam llegir *El vigilante en el camp de sègol*, *Les aventures d'Ulisses* el *Number the stars*, el *Tu i jo* i, ara que s'em vingui a la ment de primària el *Despereaux* i el *White algo*, d'anglès, no m'enrecord com es diu. Sí, *White Fang* es deia.

**I o sigui activitats o dinamitzacions al voltant d'alguna lectura. És a dir, si heu fet alguna activitat que t'ho pensis ostres, doncs mira, aquest llibre no m'estava agradant gaire o sí que m'agradava, però realment quan vam fer això em va agradar molt més. Vam fer jo que sé un teatre o vam fer un curtmetratge o vam fer com un jocs...**

Al primer trimestre lo del conte Nadal que vam fer al teatre en principi em va semblar un un rollazo i al final, pues em va acabar agradant.

**I alguna altra activitat?**

Bueno *Tirant lo Blanc* a català em va semblar un llibre bastant interessant, però al final el vaig avorrir per les activitats que fèiem a classe.

**I si tu, per exemple, haguessis de pensar una activitat per fer, per tal que els alumnes els hi agradi més un llibre, per exemple, jo què sé, eh heu llegit *Un monstre em ve a veure* què faries tu perquè agradés més? Quina activitat a tu t'agradaria que et fessin?**

Intentar representar el llibre a lo millor com una obra de teatre. Ehhh, pues no sé, suposo que seria això.

**Vale amb la *Celestina* ara esteu fent...**

Amb la *Celestina* ara estem fent el projecte que és intentar representar la cosificación amb diferents aspectes de la vida quotidiana, per exemple, l'escola com l'escola cosifica a la gent per a veure si lo que volen i altres.

**Vale i aquesta activitat que et sembla?**

Bé m'agrada, és divertida.

**T'agrada llegir?**

Sí.

**Per què?**

Em sembla una manera interessant de passar el temps i distreure'm de les tecnologies que a vegades són bastan addictives.

**Què t'agrada llegir o que llegeixes quan tu escull el teu propi llibre?**

Ara mateix com he dit estic fent, m'estic llegint les novel·les de Stephen King. I m'agrada llegir, sobretot novel·les, o sigui pràcticament tota la meva lectura dels últims 2/3 anys són novel·les.

**I són novel·les d'algun gènere en concret?**

Ara mateix de de terror per Stephen King, però principalment la primera novel·la que vegi, pues l'agafo me la llegeixo.

**De quin tema ha d'anar perquè tú pensis que és interessant?**

Pues de, de realment del que sigui, misteri, terror... algo filosòfic també. Eh no sé.

**No ho sé, però si agafes una novel·la d'amor, també te la llegiries?**

No d'amor no m'acaba de convencer.

**Vale o sigui que sí que hi ha gèneres que t'agraden més que d'altres.**

Sí.

**Vale. Sempre ha estat així o han anat canviant les seves preferències?**

Han anat canviant.

**Què t'agradava llegir quan eres més petit?**

Pues llibres de fantasia, principalment el bueno, com ja he dit, m'he llegit tota la saga de *El mundo de la fantasia* de Geronimo Stilton tenia varis llibres de fantasia, bueno que quan era petit fantasia. Ara m'he passat a les novel·les més de terror, misteri.

**I llegies més o meys quan eres petit?**

De petit menys.

**Com és que ara llegeixes més? Per què creus que és?**

Per què he trobat un gènere que realment m'ha agradat i m'ha enganxat bastant.

**Recordes quan el vas descobrir?**

Mmmm segon d'ESO més o menys estava a mitjans, a principis de segon trimestre suposo.

**I com va ser, algú et va regalar un llibre?**

El vaig agafar de la llibreria, no m'enrecordo quina, però vaig anar a comprar i vaig dir, aquest mateix i al final em va agradar.

**Els teus pares han procurat que llegissis, sobretot quan eres més petit?**

No, sempre m'han deixat llibertat.

**Et consideres un "bon lector"?**

Sí.

**Per què?**

Perquè llegeixo bastant i perquè se'm dóna bé llegir.

**Creus que "els bons lectors" treuen més bones notes que els "mals lectors"?**

Depèn.

**De què depèn?**

Doncs de moltes coses un "mal lector" pot treure millors notes però a la vegada, mmm depèn. Un bon lector, si estudia, traurà millors notes que un mal lector, però si no no. Tot depèn de l'estudi.

**No te res a veure amb si llegeixes o no?**

No.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

Lector amb dificultat. No m'enrecordo de què però m'enrecordo de que algú m'ho hagi dit.

**Però eren pares, profes, alumnes...?**

No, no m'enrecordo, l'únic que sé és que l'he sentida en algún lloc.

**I què creus que volien dir?**

Pues a una persona que li costa més que als altres llegir.

**I si jo et demano que facis definicions i et dic: “bon lector”, dos punts, que hi posem?**

Doncs una persona que llegeix, que sap llegir bé, bé que no s'equivoca a l'hora de llegir, no s'entrevanca a l'hora de llegir en veu alta també, que és important la lectura en veu alta i pues bàsicament això.

**“Mal lector”, què diem?**

Una persona que no sol llegir casi mai, molt poc, que quan llegeix encara que sigui per ell mateix li costa una mica, encara que sigui poc, i que quan llegeix en veu alta s'entrevanca molt, fa errors.

**I “lector amb dificultats”?**

Pues a una persona que li costaria més que als demés llegir més. Per exemple, un llibre que a un bon o un mal lector li costaria poc, pues a ell li costaria el doble, per exemple.

A la primària tenieu unes hores de lectura silenciosa i autònoma, les trobes a faltar? Ara anirien bé?

Jo penso que sí. M'agrada llegir i aquelles hores m'agradaven bastant.

**I creus que tothom les sabria aprofitar?**

No, hi havia gent que no les aprofitava gens. Jo penso que a l'ESO encara menys perquè tenint el mòbil a disposició i no com a primària.

**T'agradaria fer algun altre comentari o parlar-me d'alguna altra cosa?**

No.

**Vale, moltes gràcies.**

## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

V., 16, dona, 4t.

**Llegir és una activitat dominant en el món en què vivim. D'acord o en desacord?**

Dominant que vol dir, necessària?

**Bueno, que està a tot arreu, que domina els entorns.**

Ah sí, és veritat.

**Sí com ho veus o sigui com ho perceps. Com te'n dones compte de que això és veritat.**

Pues, perquè a tot arreu on vagi necessites saber en plan llegir, per entendre les coses.

**I en la teva vida quotidiana, pels teus objectius acadèmics o fins i tot professionals a llarg termini o per a la teva esfera social. La lectura és important, o no? Em pots posar algun exemple?**

Quan vaig a Escola de la Comunitat ens fan llegir textos, quan vaig allà hem de donar la nostra opinió i és com ens uneix per què hem de donar una opinió comú.

**Quines experiències lectores recordes? Noms de llibres o autors?**

Pinotxo, l'home que plantava arbres, Nada de filosofia, Desperaux, les cròniques de Narnia.

**Totes son d'aquí l'escola?**

Si.

**Activitats o dinamitzacions al voltant d'alguna lectura que recordis?**

No m'enrecordo.

**T'agrada llegir? [Per què sí o per què no].**

No, no gaire.

Perquè sóc molt impacient i no sé estar tranquil·la i anar llegint.

**Què t'agrada llegir? O què llegeixes?**

La vida d'algunes persones, en plan ...

**Biografies?**

Si. I acció.

**Sempre ha estat així? Han anat canviant les teves preferències o els teus hàbits lectors?**

Si. Perquè al cole sempre ens feien llegir el nostre llibre i sempre llegia Els Cinc.

**Et consideres un “bon lectora”? Per què?**

No. Perquè no llegeixo.

**Creus que “els bons lectors” treuen més bones notes? Per què sí o per què no?**

Si. Perquè tenen més coco, en plan tenen més seny. En plan pensen mé i les faltes d'ortografia.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

Sí. Els meus tiets li diuen a la meva cosina que li costa llegir.

**A què creus que es referien? Com entens un “bon lector”, un “mal lector” i un “lector amb dificultats”?**

En plan que llegeix però no percep el que li està dient el llibre.

**O sigui que no entén.**

Si.

**Defineix “bon lector”**

Doncs que llegeix i comprèn el que li estan dient i que llegeix amb coherència i tal.

**Defineix “mal lector”**

Que llegeix lent i no s'entera del que li diuen, en plan el que llegeix.

**I un “lector amb dificultats”?**

Que li costa llegir i li costa entendre les coses.

**Tu encaixaries en alguna d'aquestes categories que has disenyat o estaries entre mig?**

Si.

**L'estona que us deixaven, a la primària, per llegir en silenci cadascú el seu llibre. La trobes a faltar, ara a la secundària?**

No. No m'agrada llegir i no seria capaç d'estar mitja hora llegint el meu llibre.



## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

O., 15, home, 4t.

**Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Com ho vius, com ho perceps?**

Dominant a que es refereix? Estic mig d'acord, es llegeix molt en àmbits polítics per exemple o altres àmbits que son necessaris. Després també hi ha l'àmbit d'oci però cada cop està anant cap a menos.

**En un mon més professional, potser llegueis dominant la lectura? I en un món d'oci, de lleure està perden pes?**

Si.

**Quin pes té la lectura en la seva vida quotidiana, pels seus objectius acadèmics, professionals, per la seva esfera social...?**

Pel meu futur no. Pels estudis potser una mica, sí que és veritat que es segueix llegint a classe i tot això i ademes al batxillerat imagino que et demana que llegeixis més llibres a casa i això però bueno, no es algo que m'agradi fer.

**Quines experiències lectores recordes? Noms de llibres o autors**

L'home que plantava arbres, també *El vigilant en el camp de Sègol*, ehhh *Un monstre em ve a veure*, ehh quin és el del cerdo *La teranyina de Carlota*, llavors també el de que hi ha uns nens que es queden en una illa sols.

*El senyor de les mosques.*

Sí, *El senyor de les mosques.*

**Aquests els heu llegit a l'escola?**

Si. Crec que t'he dit tots els que hem llegit a l'escola. I també *Yerma* hem llegit ara.

**T'ha agradat?**

Si. Està bé. Tot i que trobo que només és un tema, en plan que té un tema principal però llavors no es mou gaire d'aquest tema. Està bé,

### **I de primària?**

*La teranyina de Carlota* és de primària, i també si el de ... com es diu, el de l'armari, com es diu, a si *Nàrnia*.

### **Activitats o dinamitzacions al voltant d'alguna lectura**

Bueno lo del teatre sí, perquè per exemple vam fer baixa terra o com es diu.

### **Terra baixa.**

[Riures]. Terra baixa. I no sé m'agrada fer teatre osigui que també acabes interioritzant més el llibre i t'acaba agradant més el llibre.

### **Si li haguessis de dir a un mestre una activitat?**

Kahoot.[riures] Ehh o no se en plan escriure en lo que t'has quedat o lo que t'ha agradat més

### **T'agrada llegir?**

No.

### **Per què sí o per què no.**

Perquè en plan quan em poso a llegir no m'enganxa i la distracció és molt fàcil osigui em distrec molt fàcil.

### **Què t'agrada llegir? O què llegeixes?**

Prefereixo potser més d'acció o no de misteri també.

### **Sempre ha estat així? Han anat canviant les teves preferències o els teus hàbits lectors?**

No.

### **Osigui sempre has llegit poc.**

Sí.

Bueno amb la mama llegiem, amb la mama feiem, agafavem un llibre i el llegiem. Per exemple feiem una pàgina tu una pàgina jo. I li deia no ara tu.[riures]

### **De gèneres?**

No sé per exemple m'agrada el llibreee, el principito.

### **T'agrada o t'agradava?**

M'agradava per no sé ni de que va.

I... [riures]

### **En el moment en què vas deixar de llegir amb la mare vas deixar de llegir?**

Sí.

### **Creus que "els bons lectors" treuen més bones notes? Per què sí o per què no?**

En català i en castellà sí.

Perquè bueno sobretot per l'escriptura, però també perquè saben com més formular tot perquè quedi millor. Que al llegir molts llibres pues saben com formular com la història, no sé.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

Exactament aquestes paraules?

Sí.

Algun cop ho he escoltat, sí.

**A qui?**

Potser al Bou.[profè]

**A qui creus que es referia?**

Ehhh. Potser a ell mateix, perquè estic pensant bon lector.[riure]o també en plan aveure si aconseguim ser bons lectors.

**Com a propòsit?**

Sí, bàsicament.

**Defineix “bon lector”**

És algú que sap, espera, sap ehhh sap llegir sense pensar en altres coses.

**Capacitat de concentració?**

Sí. I també que té interès.

**Defineix “mal lector”**

Algú que, per exemple jo quan llegeixo algo, llegeixo un paràgraf o algo, ho acabo de llegir però no m'he enterat de res.[riures]

**O sigui no enterarse del que un llegeix.**

Sí. O intentar-ho entendre però no entendre-ho.

**I “lector amb dificultats”.**

També seria el mateix. En plan també, o no algú que li costa pues formar les paraules i les frases.

**L'estona que us deixaven, a la primària, per llegir en silenci cadascú el seu llibre. La trobes a faltar, ara a la secundària?**

No. Perquè sempre que arribava aquella hora no llegia.

**No l'aprofitaves mai?**

No.

**Creus que seria bo implementar-la a secundària?**

No. Perquè jo crec que un pensa més, osigui si tu tens mitja hora de lectura i a segona tinc un deures o tinc un examen o tinc un treball d'algo, pues et preocupes més per allò i et poses a fer allò.

**Vols fer una crítica constructiva a com s'ha t'ha ensenyat literatura al llarg d'aquests 4 anys?**

N'estic satisfet.

**Creus que s'hauria pogut fer alguna cosa més perquè ara llegixis?**

No. Perquè opino que, en plan, jo si volgués llegir podria llegir però es que no m'interessa.

## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

E1., 15, dona, 4t.

**Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Com ho vius, com ho perceps?**

Desacord.

Perquè avui dia molt poca gent que en el seu temps lliure llegeix. I molta gent en el seu temps lliure doncs mira la tele o juga al mòbil, però poca gent llegeix.

**La lectura té un pes important en la teva vida quotidiana, pels teus objectius acadèmics, professionals, per la seva esfera social...?**

No.

**Quines experiències lectores recordes? Noms de llibres o autors.**

Sagues, trilogies, *Harry Potter*, *El senyor dels anells*, *Los Juegos del Hambre*, bueno m' enrecordo de molts llibres que he llegit. Te'n dic més?

**Aquestes son lectures que has fet tu personalment. I d'aquí l'escola?**

*La teranyina de Carlota*, *El Mag d'Oz*, *La emperatriz de los etéreos...* ah *Nàrnia*, *Pinotxo*

**I alguna lectura de secundària?**

*El vigilant en el camp de sègol*, *L'home que plantava arbres*, que més... vam llegir *Hamlet*, però *Hamlet* no em va agradar gens.

**Per què?**

No ho sé. Ho vaig trobar molt avorrit.

Què més. Un de *Tu i Jo*, *Ball robot*, *Yerma*, *Ada*, no m' enrecordo de ningun més.

**Em podries explicar alguna activitat o dinamització al voltant d'alguna lectura que t'hagi marcat o agradar especialment?**

Sí, a vegades hem vist pelis abans de començar la pelis, no la peli del llibre sinó com per posar en context una mica el moment històric i totes aquestes coses. És cert que amb el Palomo, aquí a la ESO fèiem molt de llegir llibres i després fer l'anàlisi del llibre, tipus per qui va ser escrita, context històric, resum i tot això i a la primaria segurament, no m'enrecordo, segur que vem fer activitats sobre llibres.

**Si haguessis de fer una proposta? Quina activitat t'agradaria fer? Per exemple, un treball en grup, gravar un curtmetratge...?**

Sí, això també aniria molt bé, perquè ara a filosofia estem fent lo del vídeo dels filòsofs i va bastant bé perquè tens molta teoria i ficar-la tota en un vídeo i representar se t'acaba quedant més al cap.

**T'agrada llegir? Perquè?**

Molts cops em va bé com per pues desconnectar de la ment i del món que se t'està presentant al davant i també perquè, m'agrada molt perquè quan llegeixes ets capaç d'inventar o crear un món i molt cops t'ho acabes fent com idilic, com tu t'agrada més i per això sempre t'acaben agradant els llibres.

**Què t'agrada llegir? O què llegeixes?**

M'agrada llegir molt literatura fantàstica. Per exemple ara m'estic llegint els *Juegos del hambre*, també m'agrada molt crims i coses així.

**Sempre ha estat així? Han anat canviant les teves preferències o els teus hàbits lectors?**

Sempre tot el que llegia ha sigut entorn d'això i també molt d'acció, llibres que siguin tranquils així més d'històries més tranquiles sempre se m'acaben fent pesats.

**Llegies més quan eres petita o ara?**

Més quan era petita.

Jo crec que ara és, com he dit abans lo del mòbil a vegades quan vols desconnectar o tens temps lliure lo primer que fas és mirar el mòbil i també a vegades no sé em fa molta mandra ficar-me a llegir.

**Et consideres un "bona lectora"? Per què?**

Sí. Si de veritat m'interessa el que estic llegint sí. Osigui sí el llibre de veritat m'interessa, si no m'interessa a vegades llegiré sense entendre el que estic llegint però si de veritat m'interessa doncs mmm intentaré analitzar qualsevol cosa que se'm posi davant o personatges o situacions i sempre no ho se a vegades al final dels llibres m'acaben com pues com que m'acaben interessant molt més al final que al principi.

**Creus que "els bons lectors" treuen més bones notes? Per què sí o per què no?**

Sí.

Perquè acabes desenvolupant més una capacitat mental a l'hora d'entendre textos, també a l'hora de redactar saps organitzar els textos com escriure'ls i tot això.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

No.

**I si t'ho preguntessin a tú, com entens un "bon lector"?**

Bon lector per començar llegeix per en plan per plaer no per obligació sinó perquè de veritat vol llegir, mmm no sé. Quan llegeix doncs per ficar-se dins de la història, ja sigui per empatitzar amb qualsevol cosa que es doni o realment entrar en el paper.

**Un mal lector?**

Doncs algú que llegeix per passar pàgines que de veritat no l'interessa el que està llegint i això bàsicament.

**I un lector amb dificultats?**

mm pues potser pot ser algú que de veritat vol llegir i llegeix el llibre però no acaba de comprendre realment el missatge que vol donar.

**L'estona que us deixaven, a la primària, per llegir en silenci cadascú el seu llibre. La trobes a faltar, ara a la secundària?**

Sí. Sí.

**Si l'implamentessin a la secundària ajudaria a que llegiu més.**

Sí. Jo crec que també a la primària llegiem més perquè al llegir mitja horeta cada dia vulguis o no tenies més aquest hàbit de llegir, ara com que és només un hàbit que només té la gent que de veritat vol llegir i si llegeix, perquè de vegades jo vull llegir però no m'hi acabo ficant perquè mira hi han altres distraccions. Jo crec que si tothom llegís una mica cada dia acabaria agafant l'hàbit d'obrir un llibre i llegir.

**Creus que ho aprofitaria tothom?**

No. No tothom, hi hauria gent que com tot no li interessaria gens però potser hi hauria gent que mai no ho hauria dit i mira, acaba llegint.

**Pots fer una mica de reflexió de com s'ha t'ha ensenyant literatura durant aquest 4 anys? Tens alguna crítica o alguna recomanació de millora? Potser alguna cosa que t'agradaria destacar en positiu?**

No. Jo diria que canviar no, crec que en aquí al cole ens hem centrat molt i hem anat analitzant molt bé els llibres, els hem llegit doncs explicant tant el que es presenta en el llibre com el context històric com la vida de l'autor. Jo crec que aquí fem una bona lectura.

## Eina núm.2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

L., 13, dona, 2n.

**Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Com ho vius, com ho perceps?**

Desacord. Perquè, osigui, ara mateix gairebé ningú predomina llegir. Osigui tu si preguntes a algú si llegeix, gairebé ningú llegeix a part de les coses que et manen al cole.

**Per tu la lectura quin pes té?**

Osigui no és molt important però tampoc és nula, osigui ho és però no ho és.

**Quines experiències lectores recordes? Noms de llibres o autors.**

Despereaux, El mag d'Oz, David Wallace.

**Aquests son de primària. I de secundària?**

L'home que plantava arbres, Fahrenheit 451.

**Algún teu, potser?**

Donde quiero estar.

**Activitats o dinamitzacions al voltant d'alguna lectura.**

Bueno lo que vem fer als pastorets que ens els vem llegir abans i em sembla que també vem fer alguna obra de teatre i em sembla que ja està.

**T'agradaria fer alguna activitat concreta en torn a la literatura?**

Jo faria en plan de obres de teatre d'algo que hagi llegit. O portar-ho més en plan a la vida.

**Connectar-ho amb la realitat?**

Sí.

**T'agrada llegir? [Per què sí o per què no].**

Sí. Perquè em distrec i no faig servir el mòbil, saps?



**Què t'agrada llegir? O què llegeixes?**

Fantasia osigui no sé. El primer el *Harry Potter i la pedra filosofal*, i n'hi havia un que no me'n recordo com es deia, crec que era *Els deus del nord*.

**Les novel·les d'amor, t'agraden?**

Sí, també.

**Misteri?**

No.

**Sempre ha estat així? Han anat canviant les teves preferències o els teus hàbits lectors?**

No. Més quan era petita. Jo crec que és pel mòbil, en plan treu moltes més hores.

**Et consideres una “bona lectora”? Per què?**

[riures] En plan a que et refereixes. No, només llegeixo per entretenir-me.

**Creus que “els bons lectors” treuen més bones notes? Per què sí o per què no?**

Majoritàriament sí però no sempre.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

No.

**A què creus que es referien? Com entens un “bon lector”?**

Que s'endinsa en la lectura sap treure [silenci] osigui que sap com treure com el costat simbòlic en plan ...

**I com definiries a un “mal lector”?**

Que no llegeix o que només llegeix lo que se l'obliga, i no disfruta llegint.

**I un “lector amb dificultats”?**

Que llegeix i disfruta però no sap treure-li el costat [silenci]simbòlic.

**Tu entraries en alguna d'aquestes categories?**

Entre mig de [silenci]...

**A primària us deixaven una estona de lectura autònoma i silenciosa. La trobes a faltar, ara a la secundària?**

Sí.

**Si l'implamentessin a la secundària ajudaria, creus que li treuries profit?**

Sí.

**Tothom?**

No. Perquè no estan acostumats a llegir i llavors no volen com començar, saps?

**Ajudaria a fomentar els hàbits lectors?**

Jo crec que si s'ho prenen en serio sí, però s'ha d'emplan pendre en serio.

**Voldries afegir alguna cosa sobre la lectura o alguna cosa que no t'hagi preguntat?**

Jo penso que, en plan, que l'escola també s'ha d'implementar més lectura, no de les lectures assignatura, sinó ajudar com a les persones a saber dirigir els seus gustos, saps?

**Sí. Seria interessant, potser des de la biblioteca escolar?**

No la fem servir.

## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

M., 12, home, 1r.

**Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Com ho vius, com ho perceps?**

Crec que llegir va bé per descobrir coses com, llegir els articles d'internet per trobar coses, l'únic que a mi se'm fa avorrit i a vegades quan lleigeixo m'acabo cansant.

Dominant et refereixes a que és super important?

**Sí. Correcte.**

Jo crec que és super important perquè et serveix per descobrir coses i a part per no fer tantes faltes, desenvolupar la teva capacitat de raonament i [silènci], i que va molt bé per descobrir històries i ficar-te tu com qui diu en el propi personatge.

**Per tu la lectura quin pes té?**

Pel tema acadèmic crec que és bastant important. Tot i que no m'agrada gaire llegir però és molt important. L'únic que jo per les nits no vaig i agafo un llibre abans d'anar a dormir. i si que si més endavant vull fer una carrera o algo, si que és molt necessari.

**Quines experiències lectores recordes? Noms de llibres o autors.**

*Ulises, el Un monstre em ve a veure, L'home que plantava arbres, Moogly de El llibre de la selva, Nàrnia, Peter Pan i tinc els llibres del Harry Potter a casa l'únic que m'he llegit és el primer, el segon no me'l vaig acabar de llegir i el Quijote en castellà la versió adaptada i ja està.*

**Activitats o dinamitzacions al voltant d'alguna lectura.**

Si, per exemple Ulises aquest any, el crèdit de síntesi estava enfocat amb el tema aquest d'Ulises i va ser bastant xulo saber jugar on hi havien diferents rangs social i era com el joc

de la bomba però amb rangs social d'Ulises i era més de Troia però també dins d'*Ulises* era el Hector, el Aquiles, el Panis i no sé.

### **I a la primària?**

Sí. Amb *Nàrnia* vem fer unnn, no m'enrecordo com es diu però et puc explicar que és. Fas una foto, mous el ...

### **Stop motion. Un curt en stop motion.**

Sí. Sobre diferents parts de la peli, crec que em va tocar el capítol 11,12 i 13 i era molt xulo perquè anaves per exemple al pati o algun lloc i ambientaves aquella zona que s'assemblés amb la peli.

### **Alguna més que recordis?**

Hi han algunes més no tan destacables com per exemple vam fer a 5è de primària de Peter Pan i vam dibuixar uns ocells per representar el fet de com separar-te de la teva família en el ocell i després ho vam penjar per la classe.

### **Et va agradar?**

Sí. La que més m'ha agradat de totes ha set la d'Ulises perquè no només és una activitat sinó que eren més i em va agradar més.

### **T'agrada llegir? [Per què sí o per què no].**

No. Trobo que, a la que començo en plan a llegir un llibre és bastant avorrit per què sempre té com la introducció , es fica com a la pell del personatge i m'avorreix bastant i després quan comença ja lo bo ja estic com cansat del llibre i em costa i a la que lleigeixo com qui diu mitja hora se'm comencen com a tancar els ulls.

### **Què t'agrada llegir? O què llegeixes?**

Anime. Tinc alguns llibres d'anime a casa que me'ls vaig llegir, bueno.

### **És format còmic?**

Manga. I tinc alguns a casa, tinc 6 i me llegit alguns als principis però després vaig veure que hi havia la sèrie al Netflix i [silènci] és més fàcil. A la que ja has vist la sèrie o la peli hi han moltes escenes del llibre que ja te n'enrecordes, no sé com per exemple a Ulisses la escena de Troia, ja saps com, com es diu, Aquil·les arrossega Hector a tot el voltant i després ja no t'impacta tan i ja no és tan xulo.

### **Sempre ha estat així? Han anat canviant les teves preferències o els teus hàbits lectors?**

Menys. Lo del cole i ja està.

### **I els gustos han canviat? Ja t'agradava Anime?**

No. Va començar a 6è de primària l'estil Manga i ara ja ni m'agrada ni em desagrada i abans no m'agradava ningun estil.

**Et consideres una “bon lector”? Per què?**

No. A part de que no m'agrada llegir i al no agradar-me llegir no li fico com tanta emoció ni quan llegeixo en veu alta ni ho expreso tant com una persona que si que li agradi llegir que es nota, que una persona li agrada llegir, perquè és com el Palomo que quan llegeix es fica com qui diu ell mateix en el personatge i tonalitzo.

**Creus que “els bons lectors” treuen més bones notes? Per què sí o per què no?**

En depèn de quina assignatura. Català, Castellà si més perquè al llegir més l'ortografia ja se'ls hi dona més bé perquè han vist les paraules més cops però per exemple en mates no.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

No. No em sona.

**Com entens un “bon lector”, un “mal lector” i un “lector amb dificultats”?**

Una persona que se li dona bé llegir que expressa les emocions mentre que llegeix que li agrada llegir, té bastants llibres a casa i quan té temps lliure llegeix.

**I un “mal lector”?**

Una persona que no li agrada llegir i no tonalitzo quan llegeix i quan llegeix gaire bé ni obre la boca i això.

**un “lector amb dificultats”?**

Que li agradaria llegir però no se li dona del tot bé llegir o sigui li agradaria com poder fer-ho però no té com la capacitat diguessim per poder-ho fer.

**L'estona que us deixaven, a la primària, per llegir en silenci cadascú el seu llibre. La trobes a faltar, ara a la secundària?**

M'avorria bastant, jo era dels primers que em posava a parlar i això i durant tota la primària tenia el mateix llibre perquè jo pillava els de donde esta Wally perquè és divertit d'anar buscant el Wally.

**Si l'implamentessin a la secundària ajudaria, creus que li treuries profit?**

El mateix que a primària.

## Eina núm.2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

E2., 15, home, 4t.

**Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Com ho vius, com ho perceps?**

En desacord, jo crec. Jo conec a bastanta gent que no li agrada llegir i jo soc un d'ells i que conec a poca gent que li agradi llegir per voluntat pròpia osigui perquè els hi agrada. Potser és per l'entorn en el que estic jo també, saps? Jo conec des del meu punt de vista i l'entorn en el que em faig, a la gent no li agrada gaire llegir.

**En el món en general, creus que és important llegir?**

Sí. Crec que sí.

**Per tu la lectura quin pes té?**

No gaire, jo crec, osigui he de saber llegir però llegir molts llibres i moltes coses doncs crec que no és necessari pel que vull fer jo.

**Quines experiències lectores recordes?Noms de llibres o autors.**

A mi em van agradar molt *El senyor de les mosques, l'home que planatava arbres, el vigilant del camp de sègol* també *Desperó, La emperatriz de los etéreos* que me'l vaig llegir a 6è i quins més, *Nada* m'està agradant bastant i ja està.

**Activitats o dinamitzacions al voltant d'alguna lectura.**

Sí. De *El Vigilant del camp de sègol* vem haver de fer un vídeo com si fossim un periodista que haguessim de mirar com que li semblava i també hem actuat algún llibre, no m'enrecodo quin era. Amb els llibres d'ànglès també fem batantes activitats que no son fer examens només sinó que ens adentrem en el personatge i jo que sé, fem vídeo i coses també.

**T'agrada llegir? [Per què sí o per què no].**

No gaire. Perquè ho trobo avorrit, no sé se'm fa bastant difícil posar-me davant d'un llibre a llegir-lo, no sé, no m'enganxa, prefereixo fer altres coses.

**Què t'agrada llegir? O què llegeixes?**

M'agrada molt el gènere de detectius i tot això. Policíac. I també fantasia. Per exemple el *Senyor dels anells*, del *Hobbit*...

**L'has llegit?**

No, però he vist les pelis i suposo que [somriure]

**Sempre ha estat així? Han anat canviant les teves preferències o els teus hàbits lectors?**

Bueno, de petiot llegia els típics llibres *El diari de Grec* i coses així que tenen dibuixos i m'agradaven però mai m'ha agradat gaire llegir.

**Llegies més que ara?**

S. Perquè ens obligaven a l'escola i me mare també ficava pressió.

I els gustos t'han anat canviant?

Si. Abans m'agradaven llibres que així de comèdia, de nens petits osigui *El diari de Grec* amb dibuixos i tot això.

**Et consideres un "bon lector"? Per què?**

No. Perquè m'entrevanco molt i no llegeixo gaire fluid. M'invento paraules.

**Creus que "els bons lectors" treuen més bones notes? Per què sí o per què no?**

Sí, podria ser. Sí. Perquè, jo faig referència a la gent que llegeix a classe que treuen molt bones notes i crec que és perquè deuen tenir més capacitat de concentració en una cosa en tot cas llegeixen i estan pues hores allà llegint pues entra més i tenen més capacitat de captar informació.

**Has escoltat mai algú del teu entorn (pares, professors o altres alumnes i companys) utilitzar els termes: bon lector, mal lector, lector amb dificultats...?**

A l'escola. Pues estavem fent el certamen literari que és aquell que has de llegir i ens van dir, tu ets un bon lector, tu t'has de presentar per fer les d'aixoncis i a mi no em van dir bon lector pel certamen de lectura en veu alta.

**Quan volen seleccionar qui s'hi presenta busquen el bon lector, no?**

Sí.

**I ho diuen amb aquestes paraules?**

No. Els que llegeixen bé.

**I segons la teva opinió, que seria un "bon lector"?**

Un bon lector és algú que llegeix molts llibres, que els enten, osigui que no els llegeix per llegir-se'l sino que fa un treball més profund d'entendre'ls, llegeix amb fuidesa.

**I un “mal lector”?**

És algú que no li agrada gaire llegir, si es llegeix algú llibre se'l llegeix en diagonal per obligació o per algo així.

**Vale, i un “lector amb dificultats”?**

Algú a qui li costa de veritat llegir, per alguna dislexia o algo així li costa més llegir o té dèficit d'atenció i li costa concentrar-se.

**L'estona que us deixaven, a la primària, per llegir en silenci cadascú el seu llibre. La trobes a faltar, ara a la secundària?**

Va anar per èpoques. jo de vegades quan tenia el *Diari de Greg*, osigui quan em vaig enganxar al *Diari de Greg* pues si, si que lleixia, però sinó no, m'agafava el *Tiro Liro* i començava a mirar les fotos. [riures]

**Si l'implamentessin a la secundària ajudaria, creus que li podries treure profit?**

Jo crec que sí que seria útil, bueno, si hi ha gent que ho aprofitaria molt i hi ha gent que no perquè ja es veu, a classe també llegim llibres i hi ha gent que no li importa el llibre, no està aten, però per altre gent seria molt útil. En general jo crec que si estaria bé. En el meu cas jo crec que sí, llegiria per què diria t'han donat aquest temps mira d'aprofitar-lo, no? I a sobre jo també em dono compte que llegir està bé, seria un temps per dir va Eloi intentar-ho.

**Faries alguna recomanació o alguna crítica ara que ja estàs a 4t entorn a l'aprenentatge de la lectura? O potser t'agradaria afegir algú comentari d'algun aspecte que no t'hagi preguntat sobre els llibres, la literatura i l'escola?**

Potser que a l'escola et recomanen llibre però no et fan un treball, en plan que si de veritat t'agraden els llibres o sino t'agraden no et pregunten a veure: “a tu quin tipus de llibres t'agraden”, no? No et recomanen llibres segons tu, en plan no et pregunten. Com que jo mai no he trobat el meu gust de llibres per això mai me enganxat tampoc suposo, però tampoc mai ningú m'ha ajudat a trobar-lo, saps? Estaria bé que hi hagués un profe aquí que t'ajudés i a tothom que si jo li demanes m'ho farien perfectament... Perquè jo sóc un vago, i tampoc m'agrada llegir, jo sé que he de llegir però és un pal i no em surt de mi anar-li a dir i si em vingués ell i em digués el que he de llegir i em fes un seguiment, en plan vas per aquí i tal, t'agrada, doncs potser sí que seria un bon lector.



## Eina núm. 2

### Entrevistes o converses etnografies amb els alumnes: identitat lectora

*Model de preguntes extretes de l'estudi d'Aliagas (2008) i adaptades per tal de satisfer els objectius de la investigació del treball.*

**Entrevistador/Investigador:** Mireia Gibert Rubio. Estudiant del Màster de Formació del Professorat de la Universitat de Vic.

**Entrevistat:** Nom, edat, gènere i curs de l'alumne.

T., 14, home, 3r.

**Llegir és una activitat dominant en el món en el que vivim. Com ho vius, com ho perceps?**

Sí. Però dominant en quin sentit.

**Dominant, important, que està en moltes esferes de la societat.**

Sí, sí, perquè tens més coneixements i més no sé això i també perquè, com es diu, saps més de lletres ai de paraules.

**Per tu la lectura quin pes té?**

Pues no llegeixo, però clar ho hauria de fer i bueno pues si llegeixo si es veritat que m'agrada, és important per no semblar tonto parlant saps?

**Quines experiències lectores recordes? Noms de llibres o autors.**

De llibres que hagi llegit jo per gust, només, bueno no me l'he acabat encara me l'estic llegint, *El padrino*, l'únic que m'estic llegint per gust. I acadèmic, *El vigilant del camp de sègol* que és l'últim i no me'n recordo de cap més. [riures] i *Els tres porquets*.

**Anaves aquí? Et feien llegir?**

No. Anava a una escola pública, no sé, es que no me'n recordo. En plan em feien llegir però poc. En plan no miraven si llegiem o no. Ens ho feien llegir i ja està.

**Activitats o dinamitzacions al voltant d'alguna lectura.**

Ua. Es que no me'n recordo, si ho penses diria a lo millor que l'any passat, no el primer trimestre vem llegir un llibre, no si com una història era.

**Català, castellà?**

Català i era del dia de Nadal. I ere, el dia de nadal crec, ara no me'n recordo. Era d'uns que... no no espera que t'ho explico, li robava l'esmorzar un a l'altre i després el pillava [riures]

espera, espera ...m'enrecordo de que també el diable feia com una trampa i justament passava una persona i feia com que estava enterrant diners de... o algo així de... per desenterrar-los fins d'aquí molt temps, i després surt aquella persona vigilant i diu no passa res per desenterrar els diners, llavors es quan cau a l'infern i passa això de...No saps quin llibre és?

**No. Ara mateix així no. Però et va agradar fer la teatralització, no?**

Sí.

**T'agrada llegir? [Per què sí o per què no].**

No. Llegir així com llegir no. Perquè em costa concentrar-me, seguir la lectura i no pensar en altres coses.

**Què t'agrada llegir? O què llegeixes?**

Com es diu, policíacs i això. Però no només això, una mica de misteri, por, però bueno de por es que tampoc no n'he llegit cap. No sé si algo així.

**Sempre ha estat així? Han anat canviant les teves preferències o els teus hàbits lectors?**

Ua! es que quan era petit només em feia por el llibre *dels tres porquets*.

**Llegies més que ara?**

Ara. Sí.

**A casa no llegíeu quan eres més petit?**

Molt poques vegades. Però alguna vegada que m'obligaven o algo, però quasi gens.

**Et consideres una "bon lector"? Per què?**

Que significa? En plan que llegeixo molt? Jo entenc que quan llegeixo estic llegint i no puc llegir en qualsevol àmbit, o sigui haig de llegir en un lloc concentrat bueno no sé. Sí em considero un bon lector però quan llegeixo, en plan no sóc de llegir cada dia, però quan llegeixo sí. Perquè em concentro en allò no estic pendent, no agafo el mòbil per mirar l'hora, no, si he de marxar ràpid sí, però no estic amb l'ordinador al costat sino, estic al sofà tranquil o estic al llit o en una cadira, sense res al voltant, bueno res que em pugui distreure i seguint el llibre i intentant entendre la història i si algo no ho entenc ho torno a llegir.

**Creus que "els bons lectors" treuen més bones notes? Per què sí o per què no?**

Sí. No. Els que llegeixen molt? [silènci] bua ara m'has ratllat. Et diria que sí, però t'he dit que era un bon lector, llavors. En la majoria de casos sí, però jo crec que no en tots, perquè normalment un bon lector o algú que es concentra i és capaç de no distreure's amb res i de llegir i no mirar l'hora i passar de l'hora i tornar a llegir si no ha entès algú, vull dir tot això, és algú que pot fer les coses bé i que li agrada fer les coses bé. Per exemple jo que no sóc un bon estudiant, perquè em no, em fot un pal que flipes i no faig res però perquè no m'agrada

estudiar o perquè no tinc l'hàbit però per això la majoria de gent sí que té l'hàbit d'estudiar i jo no.